

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śalonīḳi, 361 [1600/1601]

דג ינב תייגוס

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

מפורשת ויש לספק אי צריך שיאמר אין לו בידו
או דילמא חבילו שתק לא מהכי כיון דתלוי באמירתו
ונראה דכל שלא אמר טיש לו בידו אינה מקודשת
ואבתי יט להסתפק ולו אמאי אינה מקודשת בספק
ומ"ט מקודשת לאשה ע"מ שיאמר חביו אין שכתב
העור הטש הר"מ דמקודשת בספק ואכ"ל אמר
עכשיו שאינו רוצה שישא יאמר אין לאחר זמן הכא
כמו ביחוש שישא יאמר טיש לו בידו לאחר זמן
ונראה דכל זמן שלא אמר אותו פ' טיש
לו בידו לא סמבא דעתא ולכך
אינה מקודשת כלל ולענין דינא כל שמי שאמ' ע"מ
טיש לי מכה אם ידוע טיש לו בעדים טיש לו מכה
הויא מקודשת אכ"ל יאמר טאין לו ואם אינו ידוע
בעדים טיש לו מקודשת בספק ודוקא כשאינו בידו
אכל אם המנה בידו מתמבל מה טיש ביד האדם
קוי שלו ומקודשת קדושי ודאי אעפ"י שאין לו
עדים קהוא שלו כל שלא אמר שאינו שלו וכ"כ הר"ן
ז"ל ונראה שכל הכופקים יקנימו בזה וראיתי להר"ה
מזהר"ק גבי ל"ח שכתב ז"ל ורבי' שמנריך שיהיה
ידוע בעדים שהם שלו חלוק על הר"ן עכ"ל וז"ל
דהטורף איירי כשאינו בידו ומקבים עם הר"ן ז"ל
ודאיתי כעת כתשו הרב כדפסו מחדש ושאל ממנו
לשון זה והרב הליץ בעד ענינו ואחר השקידה ר'
ראיתי דבריו ראויים אליו ז"ל ומ"מ מה שכתבת
נראה לי טיש לו פניס:

פיסקא

ע"מ שארץ וכו' תנא לא נתכוון
זה אלא לראות משלנו וכו' ואם
הוא שולחני וכו' וכן כיון דמתבי קמ"ן דבעי' שלא
תהיה משל אחרים וכמו שהשמיענו התוספתא לא
נתכוונה זה אלא לראות משלנו ואפשר שהיה
דחא דהך מלתא גופא אשמעי' מתבי' ואפשר שהיה
לשון התוספתא ופרין בשיט' דכיון דקתני התוספתא
לא נתכוונה זה אלא לראות משלנו טוב אינה צריכה
התוספתא למתני' ואם היא שולחני וכו' ומטעם
דקמ"ן אע"ג דנקיט דמי בעסקא וכה"ג צריך למי
לקמן גבי הא דפרין גבי' ואם הראה בכקעה וכו'
מתני' ע"מ טיש לי בית כור וכו' וביחוש
ע"מ שישא יט לו והדר פרין למה לי
למתני' וכו' ועשה צריכות נראה דהך קושיא שייכא
עם מה שקדם הא בקדושי ודאי וכו' דאם לא כן
הייתי אומר דלכ"י אי נטריך הך מתני' משום דלא
דמיא למתני' דלעיל דהויא ספק וק"ל:

דף סא המקריש

מכאריס בטעמים
הלכה איפסיקא הלכתא
בלקדש מדמיגן לז' ואלעגב

ולענין

להדא"כ כפ"ד מהלכות ערבין כתי' טלח' ה"ק
עמוקים? ואין בהם מים מחשכין אותן כפ"י ענין
כפי הראוי להם חלמא אין מדדרי' עמה יט לכת
דהרמ"כ ז"ל מפרש' קסוגיא כמ"ש ולקדשו באפי
כפשייהו היינו המקום אשר למטה בעמק ולא ה'
המדרון וה' נהי דבהדי ארע לא קדש' כ"י המדרת
טלח' ומ"ט הר"מ ז"ל פהלכות ערבין דנחשכין
כפ"י ענינו היינו למעט שאין המדרון טיש כמה
שכין העמק לבית כור נחשב אלא דוק מקום אשר
למטה אכל לעילם שנחשב עם הכור והר אכד ז"ל
השינו טש ונראה דכונתו היא עד שכתבתי לע"ד:

סוגיית בני גר

מתניתין ד"מ או וכו' כולי תנאי מבני גר
דפרש' כתיילת דכרו כל תנאי שאינו ככול וכו'
משום דמליטנא דרבי חנינא בן במליאל משמע ד'
דלכ"י אתא לתנאי ככול' ורש"י פ"י ד לא פליגי כי
אם אתנאי ככול' וגם ליטנא דקראי דמייתי אם
יעברו ואם לא יעברו ולא קמוכיר המעשה כלל
ומאי דמייתי רש"י מהרי"ז גיטין ע"מ וכו' שנראה
שהמעשה קודם לתנאי הוא שלא בדקדוק וכבר
הארכתי בזה בהעת הר"מ בס' ושאר המ"כ בזה:

עור

פרש' בסוף הלשון דאי אתה שומע
מכלל האין הלוא אש אין הכתוב מפרשו הלכך
אחר שפרשו יטלו כאן וכאן ע"פ הגורל אכל קודם
לכן הוה אמינא כלל' כלל לא ינקלו:

עור

יש לדקדק בהך דדריש ר"מ שאר
תנאים מדלא אמר תנו להם אם
יעברו וכמו שפרש' דמנא לן הא דהא אפשר דה"ה
דאם היה או' תנו להם אם יעברו הייתי אומר ש'
שהמעשה קודם לתנאי אינו מוכרח וכך הוא לשון
הכתוב וכשלא אם היה מוכרח לדבר כן והוה
משני קרא בדכורה' היה מוכח שפיר ונרא' דבאמת
הלשון הכרוך כך היה ראוי לאו תנו להם אם יעברו
לפי שהנריך להם שהיה ארץ גלעד היה לו ל'
להזכירו כתיילת' וכן אין קודם ללאו יליף משום
דמן הראוי היה להקדים הלואו ולו מה שצריך
דהיינו שלא ימנעו מלנאת והיה ראוי להקדים ולו'
אם לא יעברו תקנו וכו' כרי' להוירס ביותר:

גמרא

ספיר קאמר ליה וכו' בארץ כנען
למה וכו' נרא' מן הגמרא דלר"מ
אם לא היה קרא דבארץ כנען הוה אמינא דהמתנה
קיימת: וקשה דהא כתיב ונאחו בתוככם
דלכ"י הני בארץ כנען ונראה דהכא ודאי לביטל
למעטו

פרק האומר

עצמות יוסף צו

למטעי אבל איננו בארץ כנען לא שמועי בעלמ'
היבחר דליבא קרא דונאחו דכע' תנאי כפול ולפ'ו
מה שפרטי אליבא דר"מ כל היבא דאית לכו משמע
וע"כ לא כתיב בארץ כנען שא למטעי ארץ גלעד
שלא יטלוה כלה וכו' אף על גב דכתיב ונאחו ד
דמשמע דיאחו בארץ כנען :

עוד

יש להקשות במאי דקאמר בגמרא
אליבא דרבי חנינא בן גמליאל הוה
אמינא ונאחו בתוככם בארץ גלעד אבל בארץ
כנען כלל לא ג'ו' וכן המורה משמע להפך דמלשון
או אפילו בארץ כנען לא יבטלו משמע לא מבעיא
בארץ גלעד שלא יבטלו : ונראה דמתניתין
איירי מקמי דנימ' ר"מ ונאחו דאז הייתי או אפילו
בארץ כנען לא יבטלו אבל בתר דשמועי ליה לר"מ
קרא דונאחו הייתי שומע דקרא בארץ גלעד אבל
בארץ כנען כלל לא :

ויש

לדקדק כיון דע"כ נריך את לטומר
מהכרח הקשיא שכתבו שהיא מקמי
דנימא ר"מ ונאחו א"כ מאי האי דכריך לקמן והא
לא דמי משל למתניתין כיון דאיבא לשנויי דמתני'
איירי מקמי דנימ' ר"מ ונאחו וכו' דהא קאי על מ
מתניתין דהויא מקמי דנימ' ונאחו דהא לא הו"ב
בכריתתא קרא דונאחו להכי כריך ומשני האי
מקמי דנימ' ונאחו וכו' :

עוד

קשה למה לו לרבי חנינא לו דונאחו
בתוככם הייתי אומר בארץ גלעד
כימ' כר"מ דהיי בארץ כנען אבל בארץ גלעד לא
הייתי שומע אבל בתר דכתיב קרא בארץ כנען
גלי דונאחו בתוככם הו' בארץ גלעד : ונר' דאי
דכי חננא ה' משמע ליה כר"מ דהיי משמעתו
בארץ כנען טפי ה' ליה למימ' דקרא בארץ כנען
איננו ריך לתנאי כפול מיאח' דממעט משמעת'
דונאחו :

והא

לא דמיא משל למתני' וכו' יש לדקדק
הא עיקר הדמיון הוא דבי היכי ד
דבמשל בטל על פי רבוהו בכפל בשאר נבקים ש
שנתן כבר לאחיה הבא נמי על פי הכפל הוא לא
יעברו נטלי בארץ כנען אשר היא ירושה לשאר
שבטים אבל מאי דבמתניתין אמרי' דאם לא כפל
אינו נטלי' לא באי' ולא בארץ גלעד היינו משום
קנסא דלא יהיו אחיהם עומדים כראש הנבא ולא
הם ויטלו ג' חלק ראוי לקנסם שלא יטלו לא מאי
ולא מארץ גלעד אבל הבא כמשל האב רנה ליפית
כחולית' לו שבר בפני ענמו על תנאי שיתן ק' וו
ואם לא יתנס יסאר עומד כירוש הניבולת לומן ה'
התורה ולכך אילמלא כפילה לא הוה מהכי שלא
יטול אלא מאי דנתן לאחיהם אבל ח' לקס המגיע
באדה וה' ירושה מן התורה ראוי שיטול : ונרא'

דמ"מ פריך שפיר דלא הוה ליה לרבי חנינא לומר
משל שאינו דומה לכמשל בכל דרדיו :

בשלמא

לר"מ היינו דכתיב אס תטיב
שאת וכו' : יש לדקדק
כימ' אס לא תטיב לפתח חטאת רובץ וממילא יכ
כשמע לר' חנינא דאס תטיב שאת דאין כבדא לו'
אס תטיב לא מגרא ולא דיכא : ונראה כיון
דמל' ישנא דקרא יש לטעת לא אנרא ולא דיכא
קאמר ליה קרא בהדיא וכה"ג נריך לתרץ לקיץ
דמשני אהך קרא דאס בחקתי ק"ד אמינא אס כ
בחקתי תלכו ברכה אס בחקתי תמאסולא ברכה
ולא קללה וכו' ואיך יתכן לומר לא ברכה ולא קללה
כיון דקרא כתיב בהדיא ואס לא תטיב לפתח
חטאת רובץ אלא דנראה דאין להקשות זה כלל
כיון דאיבא למטעי מן הכת' לבך הוכירו הכתיב
בהדיא יק' לולקין אכתיב דרך אחר כס"ד :

בשלמא

לר"מ היינו דכתיב או תנקה
וכו' ואס לא תאכה האסה
למה לי וכו' כל' דפריך כיון לר' חנינא כיון לרבי
מאיר דלכלהו קיימא הך קושיא דרש"י ז"ל לפי לקיין
גבי הך דפריך והוה הטור על הטור למה לי וכו'
ולדברי הכל כפי לה :

ויש

לדקדק למה רש"י זל לא פירש הכא
ומ"מ כפי הנראה דהכא לכלהו פריך
והא דקמשי בגמרא קד"א היבא דמיא לירדה וכו'
יש לדקדק א"כ לכתב הך קרא ולא מיא קרא דאז
תנקה היבא דלא מיא להו לקרוביה :

ונראה

דקרא במאי דכתיב בקרא בהדי'
הא דאמרי' דתנקה וכו' יש בחינות לכאן ולכאן :

ויש

לתמוה כיון דואס לא תאכה שמעי'
היבא דלא מיא ליה לירדה ומ' היית
נקי שמעי' היבא דלא מיא ל' הו לקרובים ובמו
שפרטי' ואס לא יתנו לך קרובים והייתי נקי למה לי
הך תרי קראו' ל' לכתוב שם אזה מהם ומאז ת
חנקה מאלתי לח' די' שמעין תרוייהו דסקוליס
הם ויבאו שניהם דלמאי איננו ריבו אילתנאז כפול
הא לרבי חנינא מכלל' אף אתה שומע לאז אלא
ודאי דהוה אמינא דכיתי בע' צוע"כ שמעין בע"כ
דקרובים וע"ג דידה דאיהו מ' מ' מ' ונרא'
דהייתי אוח' דל' תנאי כפול א' ד' כר"מ אי לא הוה
קרא כתוב בהדיא ריבין קרובים ור' דידה א"כ
קרא דאז תנקה מלתי וקרא דהיית נקי ע"כ כחד
קרא חשיבו דהא לא שמעין משמעתין שם דרשא
להם וע"ג : לשום דרשא איננו ריך א' מהם וכיון
דאיתות להכי דע"כ אס לא תאכה לר"מ איננו ריך
להיבא דלא מיא ליה לירדה מנא ליה לר"מ תנאי
כפול א' כפול

פרק האומר

כפול דהא לדידיה נמי אינטרין קרא לאז תנקה
היכא דלא ניחא לה לדידה וכו' ונראה דלר"מ
כיון דלא שמעינן בעלמא תנאי כפול מהכא כלל
השמע מינא ניחא להו לקרובים ומיילא דהכתוב
הזכיר תנאי כפול דהא לר"מ מיייתור דבארץ כנען
הוא דשמע בעלמ' דבעי תנאי כפול היכא דהזכיר
הכתוב תנאי ואם לא יזכיר הכתוב כמקום שמוזכר
תנאי הונרך כפלו ועם שדוחה בגמרא שהונרך
לרבי חנינא לענין אחר אפילו ר"מ נמי יקבור ג"כ
באותו התירוף מ"מ כפול גם כן משמע מינא ולכך
לא פריך בכל הני תירושי דלקמן ור"מ וכו' כי היכי
דפריך לעיל אקרא דוכאחו משום דהתם מכח
היייתור הוה שמע בעלמ' דככל תנאי נריך שיכעול
ואם לא יכפול לא יהיה תנאי :

וראיתי

להר"טבא הוקשה לו דלר"מ
הו"ב כתובים הבאים באחד
ואחרי ההסקפה כמה שכתבתי תראה שהקשיא
מעיקרא איכה :

בשלמא

לר"מ וכו' פרש"י לפי שהשביעו
אם לא תלך לבית אבי תחול
לכאורה נראה שזה הוא תנאי
קודם למעשה ונראה דקרא האמור גבי תנאי
זה דאם לא יתנו לך היינו סיפי דקרא דוהיית בקי
מאלתי וכו' שפרש"י זל ולפ"ז לל דקרא דאז תנקה
קאי אמאי דקאמר בסמוך ה' אשר התהלכתי וכו'
דאז אין שום שבועה מוטלת עליו אז תנקה וכו' וגם
לישנא דאז תנקה ק' מאי לשון אז הי"ל כי לא יתנו
לך משפחתי תנקה מאלתי אלא ע"כ שקדמו לזה
דברים וה"ק אם לא יתנו לך אז תנקה וכו' :

עוד

יש לדקדק כמה שבי רש"י בשלמא
לר"מ וכו' אם לא תלך את בית אבי
תחול עליך שבועה כנר מלישנא דקרא דהמעשה
הוא קודם התנאי דמעיקר' כתיב בקרא וישביעני
אחי וכו' ואחר כך כתוב אם לא אל בית אבי
והכוונה שתחול השבועה שהוא המעשה אם לא ילך
אל בית אבי וכו' ונראה דלישנא דקרא דאם
לא וכו' אין לו הכנה ושום שייכות לעי' ולפי שאין לו
הכנה ע"כ הכי נריך לפרשו מכח הייתור אם לא
תלך אל בית אבי תהיה לך איסור שבועה מוטלת
עלך והיינו קודם למעשה וגדולה מואת כתבו
התוס' בד' חנקי מרכתי כלא יוד באילו כתב אם
שכח חנקי :

עוד

קשה דהלואו הוא קודם לאין כפי
סדור רש"י זל שכתב לפי שהשביעו
וכו' וגם זה יש לפר' לפי דרך רש"י דמה שהיה נריך
אחרים מעבדו היה שיהיה עומד באיקור שבועה
אלא יקח מכנות כנען יותר משיקח ממשפחתו
ודומק :

עצמות יוסף

בשלמא

לר"מ וכו' לא כרכ' ולא קללה
וקשה דהא כתיב אם לא תעש'
וכו' וכבר כתבתי למעלה ע"ש :

עוד

יש לדקדק למה חזר להקשות מהני
קראי דכך טעמי לאחרון כמו לראשון
וכראה דאם לא תטיב ביחיד כתיב והייתי אומר
דכנכור דעדיפי לא כרכה ולא קללה וכו' דאי כת'
זכור ולא יחיד הייתי אומר דדוקא בזכור הוא
משום דכתי' בענין הללו ואם בחקתי תמאקו אבל
שכ ואל תעש' לא להכי כתיב ואם לא תטיב והיינו
שגם לא יעשה רע לפתח הטאת רובן והדר פריך
מואם תמאמו דל' דהתם נמי הוי שכ ואל תעשה
דאם לא כן הי"ל ואם מריתם אלא ע"כ ה"פ ואם
תמאכו דנחשב כמרו חרב תאכלו וניחא השתא
דבעי מאי חרב תאכלו דכיון דקרא איירי במי
שלא עשה רעת למה יהיה לו עונש חמור כזה
ומשני אמר רבא מלת' וכו' וניחא השתא דהוכרחו
רזל להוניה הפסוק ממשמעותו :

תוספות

בשלמא לר"מ וכו' לכפר' וכו'
עיקר חידושו של ר"י כזה אינו
אלא לומר שהכרח הוא שלא השביעו אלא על מנת
שיתנו וכו' וזהו כל עיקר תירוטם : ויש לדקדק
למה האריך כ"כ ונראה דהוקשה לו לר"י כיון דהכח
איכא הך טעמא דהוא הכרח לו שע"מ כן השביעו
שיתנו לו וכו' אם כן לא בעינן לר"מ תנאי כפול כלל
ולמה כפל התנאי לכך הונרך ל' דרבי מאיר
בעי בעלמ' תנאי כפול אף על פי שהכרח הוא
שאין נריך כמו דרך משל המתנה עם חברו אם ת
תעשה לי כך אתן כך וכו' והוא כודאות שאם לא
יעשה לא יתן ע"כ כל זה נריך לכפול א' כדכונתא
הכא אף על גב דעל מנת כן השביעו כפל תנאו :

תוספות

בשלמא לר' חנינא פי' בקונט'
וכו' לכאורה נראה דקושייתם
לא שייכי ארש' זל : ועוד יש לדקדק שכתבי
פירושם כמתני' דרבי חנינא פליג אבלהו לא מקשו
מדי' וחולי אר"מ קיימו וק' למה שהביאו פרש"י הו'
בעבור התירוף שכתבו דאם לא שכב הוא מה ש
שרונים ורש"י הזכיר בלשוננו ברכה כי הוא הנריך
והוא הכנה למה שנריכין לתרץ ואינו נראה כלל
וע"ש :

ולענין

הלכה בדיוני התנאים : אם
אמרתי אספר כל מה שיש בזה
בדברי הפוסקים וכלה הומן ויהיה על המעיין
לטורח וכדרך קצרה אכתוב הנראה לעד בענייני
אלו : והנה הרב בעל הטורים בח"מ כפי רמ"א כת'
דיוני התנאי ולא ראיתי שהזכיר בתוך התנאי שיה'
תנאי בדבר א' ומעשה בדבר אחר ואיתא בפר' מי'
שאחזן

תנאי
מה
לא
דבר
איש
זל
למה
בה
קיי
ול
לסמוך
גבי
ואף
אחר
כה
ספיר
לדעת
אל
כתב
אכי
אמר
אהב
דכל
מתוך
כונה
התנאים
קודם
וגם
שהיה
כ
ועוד
בפרק
ראה
משום
ומעשה
בדבר
אליכא
מטני
דבאמר
בעיני
שאחזן

פרק האומר

עצמות יוסף צח

כס"פ השוכר את הפועלים וכל הפוסקי' טוים בזה דבעינן תנאי קודם למעש' וכמ"ש ה"ה כפ"ו מהלכו' איסות:

איברא

דמצי' לתרץ ולומר דבשלמא אכניי מצי' לתרץ ולומר דברייתא אורי' כשהיה התנאי קודם למעשה וכמו שזכרנו אנו לדחוק בשאר המשניות דמתכוו' המעש' קודם לתנאי אבל הא' לויכא לדחוני ולומר דהתנאי הו' בדבר' א' ומעשה בדבר אחר דהא ע"מ שתחוייר לי את הנייר הוא דקאמר' וראיתי במרדכי כפ"י מי שאחזו שבת בש"ס ר"ש ז"ל לאפוקי היכא דתנאי ומעשה בדבר' א' כגון' שהיה דאחרתוב זה לתון לך במתנה דאמר רבא לא החזירו לא ינא רבא לטעמי' דהכא לא חייש לתנאי ומעשה בדבר' א' ע"כ כפי הנראה בזה הלשון שמהכיס אל דברי ה' הר"אש שכתב בפרק יש נוחלין ואי לא מקתפינא הוה אמינא דכל מה שכתב הר"אש ז"ל בפרק יש נוחלין דרבא פ"ג ע"ב ארב אדא וכו' שייך עד סוף ד דבריו שכתב עוד ואף על גב דליכא תנאי כפול פ"ג ר"שכס דלא בעי' וכו' וכן כתב ה"ר שמשון וכו' ואכסה דאליכא דידיה הוא שכתב הר"אש לטומ' והוא חולק עליו וכמ"ש בפרק מי שאחזו וגם הטור פסק כוותיה ב"ה אבל מה שכתב כאן ל"ע

עור

הכיא הר"אש ז"ל כפ"י נוחלין דברי ר"ש ככ' ורבי' שמשון ודברי הירושלמי וכתב ועל דברי הירושלמי ק' דקולא הוא בגיטין הא דבעינן תנאי כפול וכו' והוא ז"ל הפך הניר וגדים בירוש' בכל אתר לית ליה מכלל לאו אתה שומע אין והכא אית ליה אר' מתני' חומר הוא כ בעריות:

ויש

לדקדק דמאי קושיא הוקשה לו בירוש' דהא מצי' לתרץ כמו דתריץ הוא בעצמו משנ' חומ' בעריות ואכשר' לקיים זאת הגירסא בעצמ' ולומר דבכל אתר אית ליה פ"ג כשתויי יין ופרועי ראש והכא לית ליה אלא גריד תנאי כפול משום חומ' עריות דאי לא כפליה ל לתנאי הוי ספק משום חומרא': טוב ראיתי בתשובות הר"אש בתשוב' שהכיא בעל הטורי' שכת' ז"ל דברי הירושלמי וטר' הקטה דהא קולא הוא וכו' וטר' גרים בכל אתר לית ליה מכלל לאו אתה שומע אין והכא אית ליה וכו' וכראה שכותנו של ר"י לטנות הגירס' הוא כרי' לקיים מאי דס"ל בכל דוכתא דבעי' תנאי כפול וזו בכל אתר לית ליה והיינו בכל אתר כדיני ממונות ושאר דוכתי' חוץ משתויי יין ופרועי ראש והכא אית ליה וקאי על דברי הירוש' דקאמר לע"מ מינ' גבי האו' לאשה ע"מ שיבדנו גשמים והכא לראשון אינה מקודש' שלא

שאחזו דף ע"ה מתקיף לה רב אדא וכו' מכדי כל תנאי מהיכא גמור' להו מתנאי בני גר ובני ראובן מה התם תנאי בדבר' א' ומעשה בדבר אחר אף כל לאפוקי הכא דתנאי ומעשה בדבר' א' איברא ד' דהרמ"כס לא הזכירו לא כה' זכיה ולא כפי' מה' איסות אשר שם עיקר מקומו וכתב ה"ה איסות ז"ל כל תנאי שבעולם וכו' ויש מי שהקש' על רבינו למה לא כתב ג"כ תנאי בדבר' א' ומעשה בדבר אחר כהיה קוביא דמי שאחזו וז"ל דהיה קוביא לא קיימא ואין ע"מ הבריייתא לא כדרכ' אשי דעביד חוקמת' אחריתי ע"כ:

ולבאורה

נראה דאחר דברי הרמ"כס במש' הטור ז"ל ויש לו על מה לקמוח בדברי אכניי הר"אש ז"ל שכתב כפ"י נוחלין גבי הא דאמר רבא אחרתוב זה נתון לך במתנה ז"ל ואף על גב דהוי תנאי בדבר אחר ומעשה בדבר אחר רבא לטעמי' דפליגי כמי שאחזו על רב אדא כההכה דקבר רבא דתנאי ומעשה בדבר' א' הוי טפיר תנאי ע"כ וכפי הנראה דהר"אש ז"ל מקיים לדעת הר' מ"דס דלא בעינן שיהא התנאי בדבר' א' ומעשה בדבר אחר:

אלא

שים לדקדק על דבריו שנראה סותרות זו לזו שכפרק מי שאחזו כתב ז"ל גבי הא דתר' ה' גיטין והנייר שלי עד אמ' אכניי הא מצי' ר"מ היא וכו' דבעי' תנאי כפול ורבא אמר משום דהוי מעשה קודם לתנאי ורב אדא כה' אהבה אמר משום דהוי תנאי ומעשה בדבר אחר דכלהו תנאי דמתניתין לא דק לפ' וכו' ע"כ נראה מתוך לשונו ז"ל דכלהו טעמא דהני אמוראי הלכת' ביניהו וכתב אח"כ ז"ל לפיכך נרין' לזוהר בכל ה' התנאים שיהיה התנאי כפול ואין קוד' ללאו ותנאי קודם למעשה ושלא יהיה תנאי ומעשה בדבר' א' ע"כ:

וגם

על דברי הטור ק' שבטור א"ה סימן ל"ח כתב דנריך אחר מן התנאים שיהיה תנאי בדבר אחר ומעשה בדבר' א' ואילו כאן בטור ח"מ לא הזכיר זה התנאי כלל:

ועור

יש לדקדק בדברי הר"אש ז"ל במ"ש פ"ג יש נוחלין דרבה לטעמי' דפליגי בפרק מי שאחזו על רב אדא כה' אהבה וכו' דהיכן ראה בדברי רבה דפליגי על רב אדא כה' אהב' אי משום דרבה משני התם משום דהוי תנאי בדבר' א' ומעשה בדבר' א' ולא משני משום דהוי תנאי ומעש' בדבר' א' כרב אדא כה' אהבה אס' כן תקשי לך א' אליכא דאכניי דקמשני הא מצי רבי מאיר היא ולא משני משום דהוי תנאי קודם למעשה אס' כן ה"כ דנאמר דאכניי פליגי עליה דרבא כהא וק"ל דלא בעינן תנאי קודם למעשה והא מתניתין פתמ' היא:

פרק האומר

ידרו גשמים ולשני אינה מק דשת. שלא כפל תנאו ומדקאמר לראשון אינה מק דשת אלמא אית ליה מכלל לאו אתה שימע אין ומשני משום חומר עריות ועל הפסק צריכא גט משניהם : ואף על גב דהר"ש קתם כאן הדברים שנראה מדעת ענינו כבר נתגלה כוונתו ז"ל מתוך תשובתו ז"ל ועדין יש לפסקא בענין זה שנראה מכל דברי הר"ש שהביא לשון הירושלמי עד סתם דבענין גיטין וקרושין אי לא כפלי לתנאי אוליגין לחומר ואלו כפרק מי שחזו כתב ז"ל ומיהו יש דברים דלא בעינן אלא גילוי דעת אבל היכא דבעי תנאי בעי כפילות ואם לא כפל התנאי בטל והמעשה קיים אפילו בגט ע"כ כה"ל דלא הוי בגט שום חומר אלא ככל גונא המעשה קיים היכא דלא כפלי לי לתנאי ואולי קמך למ"ש בפר"ש כי חילין אלא שכדברי הרב בעל הטורים יש לתמוה שלא הזכיר כלל מזה בקדושין :

והר"ן

ז"ל כנראה כפרק מי שחזו כתב בשם אחרים דה"ל דאתקין שמואל לרווחא דמלתא אתקין וכו' עד וליכא למימ' דשפי עדיף לרבי מאיר אומרנא וגילוי דעת מתנאי ש' שלא כפלי דה"ל לעיל בפרק הטולח וכו' איכא אומרנא וכו' ואפילו הכי אמרי ולר"מ בעי דלכפליה וכו' ובפרק שבעת העדות בקופו גבי אל יכבה אש תעידוני וכו' האריך כזה וגם כמקין וע"ש :

ובענין

היכא דא"ל ע"ש אי בעינן תנאי כפול או לא בעינן תנאי כפול כזה ג"כ יש מחלוקת שהר"ש ז"ל בפרק מי שחזו נראה דק"ל דבעינן בע"מ ג"כ תנאי כפול וכפי הנראה שזהו דעת הר"ש כאלו הביאנו הרב המ"פ ט' מהל' גרושין בדין חולה שרצה אלא שכתובותיו קימן אלף קכ"ה נראה שקותר דבריו :

ודע

כי כל התנאים שהם הזכירם הרב בעל הטורים כ"ה בסיומן לז' אחת לאחת ואני ביארתי דבריו כפירושו ל"ה ואוביר מה שקתבתי שם כדי שלא יחקה מחיבורי זה בלל וזה לשוני שם : ה"ל בעל הטורים הזכיר עוד תנאי שלא הזכיר הר"מ כס' והם תנאי שאפשר לקיים ע"י שליח ותנאי בדבר א' ומעשה בדבר אחר : והרב המגיד ז"ל דהיה כתב טעמו לכלן לתנאי בדבר א' וכתב ז"ל דהיה קוניא לא קיימ' ואין טעם הכהיית' אלא בדבר אשוי וכו' עד פ"א ודבריו תמוהים דהא רב אשי לא פליג על מאי דאוקמוה מעיקר המשום דתנאי בדבר א' ומעשה בדבר ענינו משום הכי לא הוי תנאי אלא דרצה לאוקומי בע"מ כאומ' מעשיו והרואה קוניא במקומה יראה דרב אשי לא פליג על תנאי בדבר א' ומעשה באלותו הדבר בענינו ואינו כדאי בעבור זה לרמות ההיא קוניא :

עצמות יוכף

ועל

תנאי שאפשר לקיים ע"י שליח כתב הרב המגיד תירוצ' ע"ש והיה הכיוון ככאן בתוך התנאים ואף על גב דכביאה לא שייך היינו משום דאתקש הוות להרד"ג אבל בכסף וסטר שייך שפיר שליח דומיא דכניגד אלא דיש לדקדק בין בכסף וסטר קאי מה שייך לו שיהא תנאי בדבר א' ומעשה בדבר אחר דודאי הכי הוא :

ועל

הרב מוהר"ק ז"ל דהיה יש לתמוה שכת' על דברי הטור ז"ל וכיון דבקדושין לא כפי אכ' לקיימי ע"י שליח לא נתן תנאי זה ל להכתב כהלכות אלו ע"כ דהא אש לא אפשר לקיים כיהא ע"י שליח קדושי כסף וסטר אפשר ל לקיים ע"י שליח וה"ל להקשו דכיון דכסף וסטר קאי ודאי דהכי הוא דהוי ע"י שליח וכמו שהקשתי א"כ :

ותנאי

זה הוא כרוך כפרק המדירה דף ע"ד דפרקי' למ"ד המק"ל על תנאי ובעל אינה צריכא ממנו גט מחלינה מוטעת אמא כיון דעבד מעשה אח' לי אחיל לתנאייה הכא נמי כיון דבעל אחולי אחיל וכו' אמ' ליה שפיר קאמרת מכרי כל תנאי מהיכא גמרינן מכני גר וכני ראוכלן וכו' וזמן הק' גוא ית' דטעמא דחלינה הוי משום ד האפשר להתקיים ע"י שליח אפילו למ"ד קדש על תנאי ובעל סתם צריכא גט ולא הוי טעמא כחליני' משום דכיון שעשה מעשה אחולי אחיל וזהו שאמר לו שפיר קאמרת כתמיהה כלו וכו' יעלה על דעתך שכוש כזה וכיון שכן אין לומר דהך קוניא לא אתמר אלא למ"ד אין צריך גט וזה פשוט בעיני :

ועל

הרב הגדול מוהר"ק ז"ל דהיה יש לתמוה שכתב ז"ל בפירושו להר"מ כס' פרק ו' מהלכות אישות שטעם הר"מ כס' הוא משום דהיה קוניא לא איתמרה אלא למ"ד קדש על תנאי ובעל סתם אינו צריך גט והדברים נראים כרוכים לע"ד :

ותנאי

בדבר א' ומעשה בדבר אחר הוא ודאי ופ"ש ומשום הכי פריך כפרק מי שחזו דף ע"ה על כהיית' דהרי זה גיטין והגיר שלי מברו כל תנאי מהיכא גמרינן וכו' : ותנאי זה הוא מוסבם לדברי הרב המחבר אבל הר"מ כס' ז"ל לא הזכירו בתוך התנאים וכבר כתבתי למע' שבהר הקשה ה"ה על דברי הר"מ כס' ונתן טעם :

ומיהו

לדברי הס"ח דבעי תנאי ומעשה בדבר א' נראה לי דהיינו דוקא היכא שלא אמר על מנת שאם אמר על מנת לא בעינן שום תנאי מהתנאים אלא תנאי דאפשר ל לקיימו וכמו שיכא בע"ה והוה שהמחבר בה' גיטין פי"מ

פרק האומר

עצמות יוסף צט

בימי קמ"ג זל הרי זה גיטיך על מנת שתחזיר לי
הבניר מגורסת ותקיים תנאה עכ"ל הרי אף על גב
דהו תנאי ומעשה בדבר א מהני כע"מ :
ועל הרב הגדול מוהר"ק זלה"ה יש לתמוה
שכתב זל והר"ש פר"מ מי שאחזו כתב
מנריך שיהא תנאי בדבר אחד ומעשה בדבר אחר
ואין כן דעת הרמב"ם שהרי פסק כפרק ח' מהלכות
גירושין הרי זה גיטיך על מנת שהבניר שלי הרי זה
גט ותתן עכ"ל ואין כתב מבח לטון זה דאין כן ד
דעת הרמב"ם שהרי המח' עצמו כתב דין זה בהל'
גיטין ועוד שהז"ל להביא ראיה מהרמב"ם זל שכתב
דיני התנאי ולא הזכיר דין זה :

וכוד משמע מהתם כפ"מ שאחזו דבאמירה לחוד
היחא מעשה קודם לתנאי :
ועם זה אפשר שיתירץ מה שיש להקשות
לדעת ה"ה זל כמאי דפריך כגמרא
גפ"מ שאחזו מבדי כל תנאי מ' זכא גמרא מתנאי
כני גד וכו' מה התם תנאי קודם למעשה וכו' ומאי
קושא כיון שלדברי הרמב"ם המצני' הם כדקדוק
והרי זה גיטיך אש באתי היינו אפי' הדיבור היה
קודם המעשה כמו כן נימא בהך ברייתא דהרי זה
גיטיך והבניר שלי דהיינו הד יבור ואחר כך נתנה
כידה כי היכי דנריך לפ' בכמה משניות שהן כ
כדקדוק :

וראיתי

לרבי ירוחם נתיב כ"ד ח"א זל
ובכל תנאי בעי' כדבר א וכו' וכפאן
קכל כדבר א' ולפי' התנאי בטל והמעשה קיים
עכ"ל וכו' דלא גרוס והוא תתן כמו שכתב הרמב"ם
והמחבר ונריך עיון ומדברי רבי ירוחם נרא' דאפי'
בע"מ בעי' תנאי בדבר א' ומעשה בדבר אחר שכת'
בה גירושין בנתיב כ"ד ח"א זל נריך לומר ככל
התנאי וכו' וסייה התנאי בדבר א' ומעשה בדבר
אחר כגון ע"מ שתחזיר וכו' ואפשר לדדומא נקט'
אכל לעולם דבע"מ לא בעי' תנאי זה :

ולדברי שאר המפרשי' שכתבו שהמשני'
אינם כדקדוק לא קשה ולא מידוי
דלמודא פריך לאביי דקזשי' דעגזא דברייתא
הוי משום דלא כפל לתנאו אלא בריתא וו היא
כדקדוק וכיון שכן איכא למידק טעמא דמעשה
קודם לתנאי וכו' הע"כ כדקדוק הוי בריתא ואת
אכל לדעת הרמב"ם קשה דנימא דברייתא היא
כדקדוק והרי זה גיטיך היינו הדבור ואפי' כתב
הנט כידה' ואם נפרש דלהרמב"ם בעי' תרתי
והמשניות גם אינם כדקדוק לדעת הרמב"ם אתי
שפי' דפריך כגמרא' על ההך שפירטנו לדעת שאר
המפרשי' ככ"ל :

ובתנאי

קודם למעשה פ"ט המח' וק'
שיש בדבר זה שהרמב"ם מ'
מפרטה לדעת הרב המגיד זל שאין הדבר תלוי
באמירה דה"ה אש אחר לה הרי את מקודשת לי
אש תתני לי ק"ק וכו' ואש כ נתן הקדושין כידה היא
מקודשת וכתב טעם בדבר ה"ה דלישניה דמתנה'
מדויקות לדברי הרמב"ם כפ"מ שאחזו דתנאי הרי
זה גיטיך אש באתי וכו' ונריך לומר דהרי זה גיטיך
היינו באמירה שדבר ואש כ נתן לה כידה ולדברי
הרב המגיד בדברי הרמב"ם ק דא"כ אמאי כתב
הרמב"ם זל כינר האומר לאשה אש תתני לי מאתי'
וה הרי את מקודשת לי כדבור ואש לא תתני לי לא
תהיה מקודש ואש שהתנה תנאי זה נתן לה הרינר
וכו הרי התנאי קיים וכו' ואמאי כתב שאמר לה אש
תתני לי מאתי' וכו' הרי את וכו' לשמועין רבותא
אפי' אמר הרי את מקודש' אש תתני ואחר כך נתן
לה דינר הקדושין :

ודעת הריף כתשובה דלא קי' לן כרבי
מאור כלל לא דבעי' גיט' וקדושי'
כתב הנכון כנראה דמזום חומר' הוא דכתב
ולפי' מאי דאתקין שמואל כניטין לרווחא דמלתא
נקט' ולהר"ף נראה דאיכא דלא כפל לתנאיה
היחא ספק מקודשת ואע"ג דמליטנא דהר"ף כמי
שאחזו בני מתני' דהרי זה גיטיך ע"מ שתשאשי וכו'
משמע דכ"ל דלענון דינא בעי' תנאי כפול ספק כת'
זל ואע"ג דקי"ל דבעי' תנאי כפול הכנימולי' באש
תשאשי וכו' ונראה דה"ק ואע"ג דכבעי' תנאי כפול
משום חמרא וכו' ודבריו מוכיחי' זה שבת וכדאתק'
שמואל וכו' ושמואל משום חמרא הוי לרווחא דמלתא
ככ"ל :

ונראה

דהרמב"ם תרתי בעי' הדבור שיהא
קודם למעשה וגם האמירה
קודם הנתינה שלא יתן הקדושין קודם שידבר ולא
שיש לדקד' בדברי הרמב"ם דקיים לומר אכל אש
אמר לה הרי את מקודשת לי כדבור זה ונתן הנט
כידה והשלים התנאי ואמר וכו' דלכאור' נר' דיוקא
הדיוקא בק"ל ית' ולפי' נימא לי מה שהקשה הר"ן
על דברי הרמב"ם מה היא דהתקין שמואל כניטע

ועל מה שתזהה' מוהר"ק זל על דברי
הטור שלא הזכיר בתנאים אפשר
לקיימו נראה שלא הזכיר אלא התנאים דכשקי'
מכני גד וכני ראובן אבל תנאי זה כלמד מסברא
וכדאיתא בפ' השוכר את הפועלים וכניטין זהו
מה שיש בתנאי אילו וככל מקו' סמוך תנאי בדברי
הסוקקים כבר ביארתי הדברים יפה בטור ח"ה
איש על דגלו תן למבס ויחבשי עור :

דף סב מתניתין

המקדש את
האשה ואמר
כסבור

כתב
כיואו
גיטיך
בכסף
דיש
שיהא
הוא'
שכת'
דושיך
ל
אפשר
זר ל
שטה
קשתי
הדף
תנאי
אמא
כני
ומרת
אוכן
וס
ש על
חלי' י
שאמר
יעתק
ותמה
כי
תמוה
נריך ז'
שהיא
וכעל
לעד'
הוא
פריך
גיטיך
:
אכל
וכבר
מכס
עשה
דוקא
ת לא
ור ל
גיטיך

פרק האומר

עצמות יוסף

כסבור הייתי שהיא כהנת וכו' לכאורה נראה שדין כהנת הוא יותר מחודש עם היות שיש טעם לומר דמקאנא דרכ מכרעא לא כעיי' כדאיתא פ' האיט מקדש: אבל נראה כיון דטעמא דכלהו הוי משום דברים שכלב אינא דברים אין לחלק בזה ולכן לא הקמיד התנא כסדרו:

ואם

היינו אומרים זו ואין ל' זו וקתני אינו מן הדוקק דהא בחלוקת לאחר ש שאתגיייר עם שאר החלוקות הוי חלוקת לאחר ש שאתגיייר יותר מחודשת דהוי כידרטי מהנך כדאיתא בגמרא:

מפני

שלא הטעתו: יש לדקדק למה תלה התנא הטעם כה ולא תלה הטעם לפי שלא פירש הוא: ונראה דמלת אנב ארתי קול'ן חידושא והוא שאם האשה אמרה לאיש המקדש שהיא כהנת וקדשה ולא פירש ע"מ וכו' וכוננת לוייה אנה מקודשת דמקתמא ע"פ ד דבורה קדש עם היות שהיא לא פירש והרי הטעתו אבל כדון הזה כאו' כסבור הייתי וכו' הוי מקדש מפני שהיא לא הטעתו וכו' אלא הוא הטעה את עצמו:

גמרא

תן התם וכו' ק"ל לרברי רשי' זל שפירש דלא חל טע תרומה אלא על דגן שמרחו אמאי בקט כמתניתין אין תורמי' מן התלוש על המחוכר לישמעין רבותא דאין תורמי' מן התלוש על התלוש שלא מרחו: ונר' דמחוכר דקתני היינו שהיה מחוכר בקליפות השכלים:

תוספות

גר צריך שלשה וכו' עוד אומ' ה' ר' נתנאל דבגר כתיב ל' ל' דורותיכם וכו'. אין לדקדק לשתוק ממשפט דשמעינן מיני' דכעי' ג' ומדאינטריך לדורותיכם למעט שאינם מומחי' ידעינן ליה דהייתי או דקניי ביחיד ואתא לדורותיכם למעט דלא בעינן יחיד מומחה:

מתקיף

לה ר' אבא בר מימל לא מעתה וכו' לאחר שאשתחרר וכו' וליכא למימר דא"כ כ' דלדודיה מקודשת דהא הדבר ידוע ומינסב לכל דאינה מקודשת ומשום דקיס ליה הדבר כפ"ט פרוך הכי ואף על גב דלא נקט ב' כמתניתין ע"מ. שאשתחרר וכו'.

נהי

דכידו לגרסה כתב הר' אבא דאיירי בגון שהנט כידו דאל"כ הכא נמי איכ' למימר מו' יומר לי דמודמנו ליה סופר או עדים ואפשר לי לומר דבשכר מוניה רביס ק' פריס ועדי'.

בירו

לקדשה ואף על גב דמתניתין קתני התקדשו לי לאחר שלשה דהויא מקודשת וע"כ טעמא הויא משום דאינה ביחא

לה להתקדש לאחר זמן וכמו כן היה לנו לומר הכא כיון מדעתה ורצונה להתקדש אחר אחרות זמן שחמי התם שיש כידו שאם היה רונה לקדשה עכשיו היה יכול אבל הכא כיון שהיא כעת חשת איש לא ת תפסיד בה קדושיך.

תפשוט

דכעי רבי אושעיא קס' דכלאו הכי תקשי מרבי אושעיא אר' אושעיא ודאיתי תיקון לזה כשיטת הר' סבא והר' יטבא זל ע"ס:

ורע

כי כדון האו' ע"מ שיחלוץ לך יבמיך כתבו הפוסקים דהוי כספק וטעם הדבר הוא ברור כיון דאמר שמואל בעימתינו גריכא גט מספק וטעמא דכפיק איתא ביבמות אילא תהיה ללאו אתא וקדושיך תיפסי' בה או דילמא נרא' אינטריך לאשמעינן דאין קדושיך תיפסי' בה ולכא' אם נד זה השני יהיה אמת המקדשה לאחר שיחלוץ לה וכו' אין קדושיך תופסי' בה דהוי כמקדש לדבר שאינו עכשיו בעולם או למקדש אשת איש הלכך ע"כ אית לן למימר דמקודשת מספק משום הגד הראשון:

יש

לתמוה על הרכ מוהרי"ק זלחה שכתב דכיון דעכשיו תפסי' לא הוי דבר שלינו בעולם דהא טעם הספק הוא כעבור הגד הראשון שאם היה הגד השני קיים הוי דבר שאינו בעולם ואין קדושיך תפסי' בה והדברים עתיקי'.

תוספות

אלא מעתה וכו' י"ל דסוגיא זו איתא וכו' קשה כי תפרש כמ"ד אין עכר חייב כדו להקשות: ונר' דקאמר הכי התוספות משום דהוי כן ההלכה:

תוספות

וראיתי להר"מ פ"ג מהלכו' איסורי ביאה שכתב בעי' ג' לטבילה ולכא' הדרא קושיית התוס' לדוכתא ונראה דנ"ל דלכתח' הוא דקאמר הכי לא לעבוב וק"ל:

תוספות

ואמר רבי חנינא וכו' י"ל וכו' לכאורה נראה שאין עולה בדבריהם תירוץ דקוף כוף תקשי לן למה לא מוקי כרייתא ברכנ' ונראה דכיתס היא שאין כל כונתו של רבי חנינא אלא לומר דלר' יש לחלק בין אשתו מעוברת לאין אשתו וכו' דלא נטעי ולימא דאף כמעוברת ק"ל דהוי דבר שלא בא לעולם דהא קאמר לכשיביא' שליט' דמשמע שכבר היו בעולם ודמי כהוכר עוכרה הא לאו הכי הייתי אומר דהוי דבר שלא בעולם ואיכא לישני בגמרא ולכלהו אינטריכו מלתיה דרבי חנינא וק"ל:

עוד

כתבו ונראה דאף על גב דהלכה בראבי' הכא לית הלכת' דהא פליגי וכו' יש לדקדק תיפוק לי דהוא שיעה ואין הלכה בשיטה

כשיטה ו
דהא ש
דהלכה
על גב דמי
דאין אבי
ולכך הוסיף
והר' מבס'
המפרשים
דף ס
מהיאה דל
עוד מאי
קרא דל
ונראה
אמר דמוק
דמשמע זה
דאדם מוק
דדוקא בל
תוספות
למה הקשו
וכו' ולח הז
עוד
דמפרק הא
בין אמר מט
שלא הביאו
לגלית דאף
מוקמינן ליה
לומר כן קמי
האשה שגבל
עוד
גבי שדה מע
הוי משום דא
התוספות למ
הכא הוי דר
חורה ולדידי
אחריכא הכי
לחלק בין הי
בקיף ולכא' כ'
אין כדון לחל
דדוקא לר'

פרק האומר

עצמות יוסף ק

ולענין

כשיטה וגם לרש"י ז"ל שפירש דהלכה כראב"י קשה
 דהא ש"ט קחשיב אכ"י שהוא אחרון ואולי פ"ל
 דהלכה כראב"י מדסק לי וטרו רבה ורב יוסף דאף
 על גב דמאכ"י ואילך הלכה ככתרתי אפסר דק"ל
 דחין אכ"י בכלל זה וחין הלכה כתלמוד כמין הרב
 ולכך הוצרכו התוספות להביא ראיות מבחין
 והר מבס פסק דהוא מקודשת וכבר האריכו ה
 המפרשים כפי דבריו חין חידוש לי בהם לכך לא
 הנאתי כזה דעות הפוסקים
דף ס"ד
 דתנינן לא תקביר וכו' .
 קשה אמאי לא מיייתי רבי
 מההיא דלקמן דרבי יהודה הנשיא אומר מקודשת
 עוד מאי מיייתי מהכא מהך קרא שאני הכא דאיכ'
 קרא דלא תקביר דגלי קרא אבל בעלמא לא .
ונראה
 דזה לא יתכן לחומר כלל שהרי
 לקמן דרבי יהודה הנשיא ענינו
 אומר דמקודשת וע"כ מינא ילף בעלמא ואפסר
 דמשעס זה מיייתי כך קרא משום דמינא למד רבי
 דהדס מקנה דבר שלא בא לעולם א"כ הייתי אומר
 דדוקא כלה מעכשיו וכרבנן אתיא עד שכתבו ה
 התוספות ב"ד כגון דכתב וכו' .
תוספות
 כגון דכתב לה וכו' . וקשה
 דהא מתא דר"מ יש לדקוק
 למה הקשו מר"מ ולא מראב"י דאמ' לכשיביאו שליט
 וכו' ולא הזכיר מעכשיו כלל . וגם מרבי יהודה
 הנשיא דאמר מקודשת .
עוד
 כתבו וכו' אשכחן ככר האשה שנפלו
 וכו' לא נהי' לומר כן וכו' . וקשה
 דמכר האשה שנפלו איכא למשמע דיש חילוק
 בין אומר מעכשיו ללא אומר מעכשיו . ונראה
 שלא הביאו התוספות ככר האשה שנפלו אלא ל
 לנלית דאף על גב דלא נזכר מעכשיו בכרייתא
 מוקמינן ליה אבל בשאמרו התוספות דלא נהירא
 לומר כן קיימא בין הכא בדברי רבי בין אהך דפ'
 האשה שנפלו דאמאי קא משנינן התם הא דאמר
 מעכשיו הא דלא אומר וכו' .
עוד
 כתבו ככר דכריהם ואתיא כשמואל
 וכו' . קשה דהא רב הוא דקאמר
 גבי שדה מעכשיו ולדידיה תירנו התספו דעמא
 הווי משום דאס נתקדע השטר וכו' וכמו שכתבו
 התוספות למע' ואיך תירנו דאתיא כשמואל דאמר
 תנאה הוי דהא רב מכפקא ליה אי תנאה הוי או
 חורה ולדידיה הקסי ולכברתו של רב איכ' תירנו'
 אחרניא הכיאהו התוספות בהאשה רבה דיש
 לחלק בין היכא דאמר מעכשיו כתח' להיכ' דאמ'
 נסיף ולפ"ז ל"ל דהתוספות כיוונו לומר כזה דלשמואל
 חין כדילך לחלק כלל חילוקי כיון דק"ל דהוי תנאה
 דדוקא לרב הוא דנריך לכקס חילוקים וק"ל .

ולענין

הלכה קיימא לן דחין ארס
 מקנה דבר שלא בא לעולם ויש
 בזה חילוקים הארכתי בהם כפירושי לח"ה כפי
 ר"א וחז"י מעט ממה שכתבתי והשם וזה שהרמבם
 ז"ל הביא חלוקה זו של שדה זו לכשאקנה קנייה
 לך לא קנה כלום וכו' כל כיוצא בזה ע"כ .
 ויש לדקדק בלשון ז"ל אמאי הוצרך לומר שדה זו
 לאשמועינן דלא קנה דהא כשדה זו הוה פלקא
 דעת' דתלמודא לו דאפי' רב גיפ"מ דו' דלא קנה
 וכיון דאין ק"ל דהוי כדב' שלא בא לעולם הוה ליה
 להרמ"בם לאשמועי' חידושא כשדה קתם דלא קנה
 וכ"כ כשדה זו ואפסר כדוחק כיון דלפיהאמ' מלת'
 דרב אפי' כשדה זו נזמא דהדין שיה בשניהם ול'ך
 הרמ"בם נקט שדה זו בלשון דרב ואפסר דגריס
 בדבריו הכי הפך מש' התוספות והרמ"בם ז"ל לא
 כתב כאן כדון זה דאפי' אי מעכשיו לא קנה מש'ם
 דחין לשון מעכשיו שייך לענין זה דכמלת' דרב לא
 אינטריך לאשמועינן אלא למה שכתבו התוספות
 כפ' שנים אוחזין דנפקא מינא אס נקרע השטר או
 שאכד ק דס שלקחה זה דקמי כיון דאמר מעכשיו
 עכ' איכרא דאיכא נפקותא לדין לענין שאכתו'
 כקמ"ך אבל הכ"ג כתב דהדין במעכשיו וע"כ .
 ודע שא"ש סתם הכות דאיכא נפקותא לענין אס
 נקרע השטר וכו' התוספות קתמוסס ביותר דהא
 הם ז"ל יסדו דכריהם על דברי רב שאמר כך ממרא
 דשדה זו לכשאקנה וכו' והתוספות כאן כהאומר
 לאשה הרי את מקודשת מעכשיו ולאחר ל' יום
 מספקא ליה לרב אי תנאה הוי או חורה הוי וכיון
 דאפסר דהוי חורה לא מהבי' מה שנקרע השטר ק
 ק דכ' שלקחה והתוספות נכרן האשה רבה דף
 ג' כתבו דאליכא דרב כיון שאמ' מעכשיו לכסוף
 מהבי' וכו' ועל זה קיבומה שכתבו כאן עס היות כי
 קתמו דכריהם . ומ"מ לדידן דק"ל דחין
 אהם מקנה דבר שלא בא לעולם איכ' נפקותא שכי
 וזה כתב הרב הנזקי' בפרק שנים אוחזין ז"ל הא
 דלגבי שדה גרסי' מעכשיו ובני קדושין לא גרסינן
 מעכשיו טעמא דמל' תא' מש'ם דרוכ קייניס של
 קדקע כחוקה או כשטר הם וכיון שכן נעי' מעכשיו
 דהאו לחכרו שדי קנייה לך לאחר ל' יום לא קנה
 כיון דכשעת חוקה לא קנה לאחר ל' יום נמי לא
 קנה דהא בלתה לו חוקה וה' לטטר אס נשרף או
 כאבד וכדאמרין לגבי גט דכהאו ה' גט לאחר ל'
 יום נשרף או כאבד אינה מגורס' ואילו אומר לה ה'
 גיטך מעכשיו ולאחר ל' יום נשרף או כאבד ה'
 מגורסת וכו' .
 רינא נפקא לן אליכא דרבנן
 דק"ל כותיהו . כדבר שכתב
 לעולם כן כתבו הר' שכל והר' נכר עכ"ל .

ונראה

פרק האומר

ונראה לכאורה דלרעת רב הוא דקאמר דהאומר
לאשה הרי את מגורשת מעכשיו ולאחר ליום דהוי
מגורשת אפילו נשרף הגט או נאכד * דזה
תימה כיון דרב מקפחא אי תנאה הוי או חורה הוי
הויא ספק מגורשת * ומדברי הנמקי משמע דלדין
נפקא לן הך דינא בדבר שבא לעולם ומשמע ד
דמעכשיו מהני בדבר שבא לעולם היכא דאמר
מעכשיו ולאחר זמן פ דמהני אפילו נקרע השטר
קודם זה הזמן ודבר זה הוא תמוה מאד דהא בין
לרב דמקפחא ליה אי תנאה הוי או חורה הוי בין
לרבי יוחנן דאמר דהוי שיורא גריף שיהא השטר
קיים כסוף הזמן ולא מהני כשנקרע השטר אלא
לשמואל בדוקא וכמ"ס התוספות בפרקין וכהאשה
דכה וכמו שכתתי למעלה : וה"ה משנה בפרק
ט מהלכות גרושין כת"ל כדין הלכה והניחתו וכו'
וראיתי להר"ם שכתב דלענין הלכה גט ופרה
שוים הם וכל שלא אמר מעכשיו והניחתו כדרי"ה
אינה מגורשת ורמי בר חמא וכו' וליתא דכמעכשיו
הוא ולפיכך כל שלא אמר בגט מעכשיו אינה מגורשת
וכפרה לא קנה ואם אמר מעכשיו כפרה קנה וכגט
הויא לה מגורשת ואינה מגורשת דמקפחא לן אי
תנאה הוי או חורה הוי וכו' ע"כ כראה דרעת
הר"ם שכתב בענין גט דמקפחא לן וכיון שכן אם נקרע
השטר בתוך הזמן פשיטא דלא הוי גרושין * וגם
ראיתי דברי הר"ם שכתב דלכתף התשובות המכונות
בשם הר"ם זכרו לכרך שנראה שכתב הכך ממה
שכתב ה"ה כשמודפי' הסוגיא בלא מעכשיו טעם
שחלק בין פרה לגט הארכתו כתשובת שאלה *
קוף דבר לשון הנמקי כמה שכתב בשם הר"ם שכתב
בענין גט וגם ככל דין ז"ע אם לא שדבר בלשון
קצר ומיירי כשאמ' בלשון ע"מ דמהני טפי ממעכשיו
דמהני בין אליבא דר' יוחנן בין אליבא דרב דלד"ה
הוי תנאה ולא חורה וכ"כ התוספות איבא דר' יוח'
שהקשו לדעתו איך קובי' כשידוכין וכו' : זהו מה
שנר לי בעניינים אלו והדיין ידע ויטכיל להוניה
דבר מתוך דבר לפי שכלו יהולל :

דף סג מתניתין

ע"מ שאדכר
עליך לשלטון וכו'
יש לרק' אמאי לא קבע ריש לקיש מלת'
אמתני' דלע"ה האומר וכו' ע"מ שאתן לך
ק"ק והובים וכפי מה שפירשתי כפ' האיש מקדש
כמתני' דהמקדש בחלקו בדברי התוס' ס"ס נ"ח :
הכי נמי כיהיב ש"פ קשה דאם כן אמאי
קאמר בשכר שהרכבתין וכו' דאינה
מקודשת כיון דק"ל דמלוה ופרוטה דעת' אפרוטה
ונראה דה"ק דאפשר דיש לחלק בין מלוה שכר
חייבת היא למלוה העתידה לעשו' וכמלוה שכר
עשת' הוא דאיכ' מקודש' אכל' לפי האמת דבר יית'

עצמות יוסף

לא מוקמינן לה בהכי מעתה נאמר דאפי' מלוה
שכר חייבת ופרוטה דעת' אפרוטה :
ואי קשיא לך אמאי נקט מתניתין על מנת
ואדכר וכו' לשמע' רבותא דאפילו
היתה חייבת לה לפי שרכ' לה כבר עכו' כיון שנתן
לה פרוטה מקודשת תריץ הכי דמתניתין חידושה'
אתא לאשמועינן דגריף לדבר כדרך המדברים :

ולענין

הלכה כל הפוסקים מקבילים
בע"מ שאדכר עליך לשלטון גר'
שיתן לה ש"פ אכל' חזי דקדקתי למע' כפ' האיש
מקדש כמתניתין דהמקדש בחלקו מדברי התוספות
ט"ס לפד פרוט' דיש לחוש בקדושת' אפילו לא נתן
פרוטה :

ול

הר"ם ז"ל בכר"ה מהלכות אישות
כתב ז"ל הרי את מקודשת לי בשכר
שאדכר עליך לשלטון ודיבר עליה לשלטון והניח'
השלטון ולא תבעה אינה מקודשת אלא אם נתן לה
פרוטה משלו שההנאה שבאה לה מדבריו הרי ה'
היא כמלוה והיוקדש כמלוה אינה מקודשת * והו'
את מקודשת לי כמלאכה זו שאעשה עמך ועשה
אינה מקודשת אלא אם כן נתן לה פרוט' משלו לפי
שהשכירות יזכה בה הפועל מתחילה ועד סוף כל
זמן שיעשה מקצת מן המלאכה וזכה במקצת מן
השכר וכמנא השכר כלו מלוה אגלה ומקדש כ'
כמלוה אינה מקודשת עכ"ל ודבריו תמוהים קנת
שהדין שכתב בראשונ' כתב דאינה מקודשת משום
דהוי מלוה ולא הזכיר איך היא המלוה וכדין הכ'
בעל מנת שאעשה עמך מלאכה נתן הטעם לפי ש
שהשכירות יזכה בה הפועל מתחילה ועד קוף וכו'
וטעם זה מן הראוי היה שיתנהו כדון על מנת
שאדכר עליך לשלטון דלכאורה היה נר' דלא שייך
כו' לומר שזוכה בו המדבר במקצת הדיבור וכמו
שכתבתי כביאור דברי התוספות כפ' האיש מקדש
ואין לומר דלדעת הר"ם מוכס' אע"ג דלא זכי השכירות
מן השלטון אלא אחר גמר מעש' ז"מ הויא מלוה גבי'
דהא גבי מלאכה אמרו מוכס' אחרון לית כו"ש
משמע דאי הוי ש"פ מקודשת אף על גב דנתחייבה
כה אינה ולא מקרי מלוה דכמה שנתחייבה כה
כאותו רגע מקדשה *
וראיתי להר"ן ז"ל שכתב ודייקי' לה
אגמרא מדתני ע"מ דתנאה
משמע ולא קתני בשכר שמו' אינה מקודשת כאותו
שכר ואי לא מאי קא משמע לן מתניתין הא פשיטא
דתנאי זה מועיל כשאר תנאים דעלמא עכ"ל ביאור
דבריו ז"ל דע"מ משמעו ע"מ הוי דנתן לה ש"פ מולא
נקט בשכר וע"כ נקט על מנת למעט היכא דקאמר
בשכר דלא מהני דאי אמרת דהוא הדין אם אמר

עצמות יוסף קא

נתקיים התנאי כיון שלא הואיל בלש כדכורו

ולענין

הלכאם אמר לה כשכר שאדבר עליך לשלטון ולא נתן לה ש"ס אם באנו לחוש לדעת התפית כפי הפירוש הכ' שכתבתי בפרק האיש מקדש במתניתין דהמקדש בחלקו יש להחמיר דלפינו לא נתן לה ש"ס תהיה מקודשת לפי שאינו דומה לפועל שבמקנת מלאכה שעושה ניכר בו השבח שהשביח כ"ס בהנטרופות לזה מה שכתבו ההגהות המוכנות כ"ס שלטי הגבורים ז"ל כ"ס מזה כפסקי שאלס אמ' לה כשכר שארד לפניך וכו' אם יש בהיותו זכר שיהיה פרוט מקודשת וכו' ולא הוגרף לפרוט אחרת כלל והביאנו כ"ס ר"ח ז"ל כנראה דמודה לדעת מזה :

וי

לענין היכי פסק הפך דעתו של ריש לקיש בזה והתלמוד לא הביא חולק על דבריו : ואפשר לומר דה"ל דלא קיל כריש לקיש בהא וטפי סמיכי; על סמא דתלמודא פר חיובו נשך דאסיקא שבירות אינה משתלמת אלא לבסוף וכו' ז"ל דהא כהא תליא דכיון דשבירות אינה משתלמת אלא לבסוף לא אמרינן ישנן ל שבירות מתחילה ועד סוף אלא אינה לשבירות אלא לבסוף אבל התוספות ז"ל חלקו בדבר וכתבו בפרק האיש מקדש ב"ד דכ"ע ושנה וכו' דאף על גב דאשה דינא ל שבירות וכו' מ"מ אינה משתלמת אלא לבסוף ע"ש ומ"מ כדאין הם הרמב"ם הללו לחוש להחמיר :

דף סג מתניתין

על מנת שירצ' אבא וכו' :

גמרא

אילינא עד דאמר אין וכו' וקשה דאם כן היכי קתני ואם לאו א אינה מקודשת והא איבא למסקן שאל יאמר אין והרונה להעמיק בזה כשרשי הדינים יענין בדברי הרמב"ם והר"ן עם שבאמת דברי הרמב"ם ז"ל הם בלתי מדוקדקות שכתב ז"ל לא רנה או שסתקכו אינה מקודשת ודבריו הם לגרדים והרב מוהר"ק ז"ל כתב בזה אחרת בדברי הרמב"ם ז"ל ושב"ל דבריו הם בדקדוק וכתב שלדעת הרמב"ם על מנת שירצה היינו בעת השמיעה וכן ע"ש שלא ימחה היינו בעת השמיעה וישב הסוגיא לדעת הרמב"ם ז"ל ועם שבאמת יש לדקד' לדרבו ז"ל דהיה מצי לאוקומי כלה מתניתין כלל ימחה ואתי כלה כתקנה אלא דכיחא לאוקומי מתניתין בע"מ שירצ' דהוי ריבוי כריהטת ליטנא דמשמע ריבוי גמור ומ"ש הטור ע"מ שירצה ר"ל על מנת שיסתוק וכו' הוא אוקומתא דגמור' ויש לתמוה על הרב מוהר"ק ז"ל דהוה שכתב מכושר הוא שאינו לא כשיטת הרמב"ם ולא כשיטת הרמב"ם ולא כשיטת הר"א ז"ל ולא כו' נתכרו

בשכר דמהני אמאי נקט ע"מ דהיינו שנתן לה פ כרוטה וקדשה ע"מ שידבר לשלטון דמהני פשיטא דתנאי זה מועיל אלא ע"כ אית לן למומ' דנקט על מנת לדיוקא לומר דרוקח ע"מ מהני ולא בשכר : אבל הר"א ז"ל כת' כ"ס התוספות ז"ל הקשו בתוס' מאי שנא מכל שאר תנאים דפריך בהו פשיטא ותירו דקא משמע לן דמקודשת וכו' ע"כ וכוונתם ז"ל להקשות דהנה מליטנא דמתניתין לא משמע דחידושא הוי דרוקח על מנת מהני ולא בשכר דמתניתין קתני דיכר עליה לשלטון מקדשת ואם לאו אינה מקדשת כנראה דחידוש המשנה היא אם דבר מקודשת ולכן הקשו פשיטא דאם מתקיים התנאי מקודשת ומתריס דקא משמע לן דמקודשת וכו' ואינה יכולה לומר וכו' וכמו שכתב הר"א ז"ל כ"ס : והר"א ז"ל כתב כ"ס התוספתא דיש לחלק בין ע"מ לבשכר שאם אמ' על מנת שאדבר עליך לשלטון אם דבר כדרך המדבר' מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואם אחר כמה שאדבר עליך לשלטון אם דבר עליה כ"ס מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ע"כ וכו' דהר"א ז"ל לא הביא התוספתא אלא להוכיח מונה דע"מ שאדבר עליך לשלטון דקתני מתניתין היינו כשהדברי היו ידועים וכו' וואכלה אבל נראה דתלמוד דידן לא הליקא לענין הלכה דה תוספתא דתעלך דאמר' בגמרא ומאי דוחקי דריש לקיש לאוקומי למתניתין ביטנה לשכרית מתחילה ועד סוף וכדיהיב לה אמר רבא מתניתין קתני מאי חריא דתני על מנת כיתני בשכר ע"כ בגמ' ומאי קשיא כימא דאי הוה תני בשכר הייתי שומע שאם דבר עליה כ"ס לכד מקודשת להכי תני ע"מ לומר לך שידבר כדרך המדברים וכדקתני בתוספתא :

ואי

קשיא לריש לקיש ג"כ מאי דוחקי דלא אקי מתניתין ע"ד התוספתא ונראה דליטנא דמתניתין קתני דקתני דב עליה לשלטון מקדשת ואי כל עיקר כונת התנא הוא לן דבע"מ נריך שידבר כדרך המדברים העיקר חסר מדברי התנא לך הווקק ריש לקיש לומר דכל כונת התנא הוא לומר דיוקא בעל מנת מהני ולא בשכר ולפי' דה תוספתא היא דלא בהלכת' במאי דקתני דבשכר מהני בלי נתינת ש"ס וכן נראה מדברי רב' ירוחם :

ולכאורה

היה נראה מלשון המשנה דכדיבורו לשלטון תלוי הדבר בין יועיל בין לא יועיל אבל מדברי הרמב"ם ז"ל למדנו כיור הדבר שכתב ז"ל דבר עליה לשלטון והינה השלטון ולא תבעה וכו' כבר דאורי' בגין שהיה לה חוב אלא השלטון והש' טון הכיח על פי דבורו וקדשת נוטה לזה דאל"כ הרי באילו לא

מלוה על מנת יין שנתן חידושא דברים : וסבויים לטון גר' פ' האיש התוספתא לא נתן ת חישות בשכר והניח' נתן לה הרי ה' הו' ועשה זשלו לפי סוף כל חקנת מן דש כ' יום קנת זת מסוס בדין הכ' לפי ש' קוף וכו' על מנת לא שייך וכמו ש מקדש' השבירות לזה ג' כ' כ' כ' תחייבה יובהבה ייקי' לה דתנאה ת באותו פ' פשיטא ז' בואור פ' מרלא דקאמר אס אמר

פרק האומר

עצמות יוסף

מתכררו דכריו אנלו וכו' **מתניתין** קדשתי את כתי וכו' איבעי להו מהו לקבול על ידו עיק' הכעיא הוא היכא דהאב אמ' קדשתי את כתי לכ' בעדים מהו לקבול על ידו וכו' ואם אמר האב איני יודע למי קדשתי איירי בגון שידע האב שזה שכל עליה לא קדשה כלל וק' ל'.

מוחוק לן בכבי סיפ' איני נאמן לאבן כדל' מוחוק לן לא באחי ולא בכני וכט' כמוחוק בכני כפסטה דמלת' נאמן כפסריכין לנאמנותו וכן כריית כרה ג' היא וד נתן ה' ק' חף נאמן לאסור כשם שהוא נאמן להתיר לו טובה וכוה אינו נאמן להניחה מחזקה שלו אלא היתה בחזקה היתר מותרת היתה בחוק אסור אסורה ונאמן לאו דוקא וכו' ודכריו תמוהים דאי כרייתא חיירי ככי האי גיונא מאי האי דקאמר בגמרא ולא כל דכן הוא השתא ומה התם דקאמר עליו לרבנן דכבוריה אמרת קושטא קאמר מתניתין וכו' כנראה דעל דיבורי המכין ולא הוי כמו שפי' הר' מכן דנאמן להתיר ואינו נאמן לאסור היינו לומר דהיתה בחזקה היתר מותרת ונאמן לחן דוקא :

דשתא

ומה במקום שאם בא לכנס וכו' וקשה דהא איכא למפרך דלא דמי דהא טעמא דאב הוי משום דאין אדם מעיז לומר שהוא קדשה אלא כהוא חמת' עוד דמ' ש ולא היא וכו' דהא מ"ח בק' ויולף דהיא ג' כהוא נאמנות' ונראה דטעמא דקמתריץ הכי הוא כעבור שהק' פריכא הוא כדפרישית :

ולענין

הלכה אם האב נאמן לומר על הכן שהוא גדול בענין קדושין ג' לנאמן להחמיר וזה היה מעש' והארכתי בדבר' והבאתי ראיה מדברי הר' יעב"א ז"ל שכתב ז"ל ואף על גב דשריבן ע"פ קרוב או אשה שהיבמה וזאת האמת ושהחולץ אחיו של מת התם כיון דמלתא דעבידא לאינלווי דייקי ואמרינן אכל הכא וימני' דלא דייקי וכו' ע"כ הרי לך דלא נת' טעם דלמכות ועונשים אינם נאמנים אלא משום דומני' דלא דייקי ולפי אין ראוי להענישם מספק אכל בענין איסור כיון דאיכא וימני טובא דדייקי וימני' מועטים כדוקא הוא דדייקי למה לא אסרינן על כיהם מהכפ' והא דכתב המרדכי כשם רבנא תא דלחלוצה אין האב נאמן דהוי דבר ערוה היינו מש' דהוי להקל לא להחמיר' כל זה כתבתי בתשובת שאלה והבאתי תשובות דשייכי לם נשים כיון ד' דומ' המרדכי התשובה עגמה ס' פ' מנות חליצה והרואה יראה שיש ט"ס בדברי המרדכי ונר"ך למוחקי על חופן שיקים למש' כתשו דשייכי

עוד

קשה שנראה שקנת מתמיהותי על הריף ז' קשות לדעת הר' מכן ז'ל על הכל ז' לענין הדין ועוד אינן וחקר בזה ה' מהרש"ך ז"ל שה' כח' ג' ע"ש :

ויש

עיון בדברי התוספות כמ"ס בריש פ"ק האשה שלום עם מה שכתבו כאן ועוד ז' ככאור דכריהם טס כתבתי זה בפ' האשה שלום :

היכי

דמי אי דאית ליה קהדי להאי וכו' קשה נימא דאית ליה קהדי נמי לאשה' ונראה דאם כן היה ראוי שג' יתנו להם גט שחרור ממנה וכרייתא לא קתני כלל מזה ומאי דפריך בגמרא הוא רכיון שלפי דבריה אינן חייבים לה מצד כתוב' שהרי היא טוענת שהחכילה שלה אמאי שעור הכתובה ושלמה כספק :

ודע

דבמקדש בעד' ח' לא ראיתי במשנה' שיחמירו לענין ההלכה ובאמת ת' תזהתי הרבה למה לא נחש בענין איסורא לסבר' הסמ' והמרדכי שכתבו להחמיר גס הר' ישראל בתשובותיו כפי' ר"ט כתב' להחמיר ולדידי היכא דאיכא דעיתא אחרית' שראוי לחוש גס מטעם עד ח' מחמירין :

ואם

כא עד' ח' לפכ'נו ואמר שקדש בפנינו ובפני אחר ואותו אחר אינו כאן בזה כתב בעת' ה' כפי' ר"ט סברא להחמיר והכ"א ראוי מהיהא דח' או קרוב לווח' אומר קרוב לה דחיישי' לה' ונראה שיש לחלק בראיה זו דשאני התם שכלם מודים בקדושין ומקרוכ לו או קרוב לה טע' אינטי' אב' בנרון הר' ר"ם היה העד האם מכחישו ואפשר דכיון דאומר קרוב לה כודאי הוי הכחשה לגמרי ומ"מ הקבים הרכ' ז' לה' שיש לחלק בראיה' וכתב בסוף דכריו דכרי התוספות דפרק שני ד' דכתובות וכפי' הנראה מדכריו ז' לעד' שכותב לו דלא חיישינן בא' או קרוב לו אלא כש' אנו יודעים כדל' :

ולענין

הדין דעכי מ' שרי' כשיטה אחרונה ס' ל' דסימנים או שטות מהני אלא דהכרייתא חדא מכייהו נקט ואילו לדעת הר' אש' בעי' תרויהו' ומכרי' כל כח' הכי' דבריהם ז' בתוך הלכות ע"ש הארכתי הרבה כתשו לידע אי גס הנשים נאמנות להחמיר ע"ש :

דף סד מתניתין

וכו' הלכה זו יש' בה מן העומק בדברי הר' מכן ז'ל כס' המלחמות בהקשות על הרז' שנטה דעתו אסירי' ז'ל והוא ז'ל כי דהנעתה של שמועה בשעת קדושין היינו בזמן שנשאה ונעקרה קס' דמתניתין ריש' נאמן להתיר כמוחוק לן באחי ולא

פרק האומר

עצמות יוסף קב

כודאי שורק הקדושין אלא דלא ידעינן אי קרוב לו
או קרוב לה אבל אי לא ידעינן עיקר הקידושין לא
מתוך דכריהם ולא אומר קרוב לו וזו אומר קרוב לה
חיישינן לה משום דלא הוה ליה אלא עד אחר
והוא מוכחש :

וכיון

שנתעלה ראיתו זל כראה דאפי'
אין העד האחר שהוא אומר שהיה
שם מכחישו אלא שאינו כפניו אין לחוש ולהחמיר
שהרי אין כאן אלא עד אחר ואין שום מקום ללמוד
ממנו דין זה :

וניתא

השתא שפיר דאם איתא דמהני
היה ליה לאוקומי בגמרא ה
הכרייתא בשנים שבאו ממדינות הים איש ואשה
וחבילה וכו' בהכי :

ואף

ע"ג דכענין קלא דמסקינן בגיטין
כלו' מהיכן שמעו וכו' וכתבו הרמ"ם
והרמ"ה ז"ל דכחד מפי תמי כגון ראובן שאם שמעתי
מפי שמעון ולוי שנתקדשה הוי קלא וחיישינן לה
היינו דוקא היכא שמוכר הב' עדים משום דמרתת
דילמא היום או למחר אתו הלכך אם אמר מתו
לא הוי קלא ואט' עד זה שאמר שהיו אחרים עמו
מוכיר האחרים בשמותן נראה דהוי קלא וחיישינן
אבל אם אומר איני יודע מי הם למ"ד המקדש כעד
א' אין הוסיפין לקדשיו לא חיישינן ליה :

ואם

עד א' אמר שהאשה הודאת בכניו
שהיא מקידשת כזה יש להפק משום
דבענין ממוין יש מחלוקת בה דא' בפניו א' אי הויא
הודאה ופ' הנרא' מדכריה מוהר"ן ל"ב בח"א דף
ב"ג חשש להחמיר משום דפליגי רבוותא על בעל
הטאור כזה והיה נראה לחלק דהודאה בעד א'
בענין ממוין שאיני דלא מחיי' לאחריו אבל זה העד
בעדותו שבא לחייב לאחריו היה מקום לחלק
דכבר :

ומה

כפי שנלמד מתשובת ה' הג"ב באותה
תשובה שהטוען שקדש לפ' ושיש לו
עדים כמ"ה אין לחוש לו ומ"מ ב"ד מחרימי' ומוניאי'
הדבר לאור ואם יש צורך בדבר יכונו לגרש וכמו
שכתבתי זה ימים מועטים כתשובת שאלה והבאתי
ראיה מהר"ם בר נחם הביאה ה' מוהר"ק ז"לה
כא"ה כשימין מ"ב ומהר"ן ל"ב דף כ"ד מח"א פלפל
בה וכתבתי יישוב עליה אין צורך לשנותה במקום
הזה :

אמר

אכני ח"ל עד א' וכו' : **תוספות**
נטמאו וכו' :

קשה

דהא בפרק הנזקין וכו' : וקשה
כימא דכ"ב הנוקין קאמר החילוק
דכידו משום דלא אמר נטמאו בפניך
דזה נכלל בהכרח מתירוגס למעמיק כס' :

ודע

דלתירוקן התוספו לשון כלהן דקאמר
אביי הוא קשה להולמו הרוגה לה נמק
בדכריהם יעיין בדכרי הר"ן כי האריך כזה לענין
ההלכה לבך קינרתיו :

תוספות

דבא אמר וכו' וא"ת כיון
דשותק וכו' יש לדקדק
דהשתיק דהתם הוי כעין נטמאו טהרותיך בפניך
ומשום הכי אמרינן דדמיא להודאה וק"ל :

אב"י

אמר לעולם דקמכחיש ליה וכו'
שלא אחוי וכו' כתב הרשב"א ז"ל
תמיה ליה לא דמי משל למקבה דמקבה מאי אחוי
איכא אי אמר תא נמדדי א"כ לאו פסולי כחד הוא
אלא בשנים ואי מדדי חד ואמר תא נמדדי וימנא
אחריתי דילמא במדידה ראשונה חקר ומאי קאמ'
היינו דקתמי במקוה פסולו בגופו כלו' שכולל לברר
שהרי הוא בפניו דהא ליכא לברר אלא ע"פ העד
הא שמררו ראשונה ונ"ע עכ"ל :

ובאת

אל הכהן וכו' הך קרא לאו בעסק
דין איירי דהא נפקא לן מוכחא
אל הכהנים ואל השיפט אשר יהיה בימים ההם
ולישנא דוכחא חף על גב דמשמע לכתחילה כדע'
מקרי כיון דלא כיוה כן הכתוב אלא כעכר דליכא
עד כהן אחר הגון ממנו :

מתניתין

כל מקום שיש קדושין וכו'
ואינו כהנת וכו' פרש"י לוי
שנשא כהנת וכו' ולא פירש כקדר המשנה כהן
שנשא כהנת וכו' דהך מלתא דפשיט' דהוי כהן ונקט
לוי עס כהנת דהשת' הוי הקדר כהן בדכרי המשנה

מכל

ערוות פרש"י שלחייבי כריתות פ'ו
וכ"ש של מתות כ"ד כדאית בגמרא :

גמרא

הרי גר שנשא ממורת : קשה
אמאי לא פריך הרי שתיקי שנשא
בת ישראל וישראל שנשא שתיקית דאפילו לרבי
יהודה אמרינן כ' יוחסין דממור ספק יבא וכו'
ואפילו הכי הוי הולד שתיק' ונראה דלא פריך
אלא מאיקורא דאורייתא :

מתניתין

רבי יהודה היא וכו' לרבי
יהודה כל דרוש' ע"כ לאתוי
ישראל שנשא חללה וכדלקמן אלא דרוש' לדקדק
דלקמן פ' ר' וניתנייה בהדיא וכו' לתרונא דמוקי
לה אליבא דרבי יוסף כנראה דלרבי יהודה ניחא
ולשהיא תירונא כמו ע"כ צריך לומר הכי וק"ל :

ויש

לדקדק אליבא דר' יהודה גר שנשא
בת ישראל הולד פסול לכהן כראית'
כ' יוחסין דבת חלל וכו' והולד הולך אחר הוכר
ופנין שכן ע"כ נכלל בכל דרישא' ותימא השתא

פרק האומר

עצמות יוסף

תקשי לן דמתניי בהדיא כמתני' ולא שייך לתרוני
טוס תרונא דקאמר בגמרא :

ונראה דהתנא לא ס' ל כוותי' דר' יהודה כהא
דהא מתני' לאו ר' יהודה היא דר' יהוד'
קאמר דחייבי לאוין הוי ממור אלא ע"כ צריך לומר
במתני' מתניא כחד חלוקה אליבא דרבי יהודה :

ואפשר דכגזר לא ס' ל כר' יהודה וליבא
למומר דלרבי יוסי נמי תקשי
דהא רבי יוסי דכ' ל דקהל גרים לא אקרי קהל וכו'
אס נשא בת ישראל הוולד פסול לכהונה דהא כפ'
עשרה יוחסין קאמר רבי יוסי בהדיא דגר טעשא
גיורת בתו כטרה לכהונ' וע"כ צריך לחלק דלענין
כהונה לא מפקיל כיון דליבא כה פסול אחריתי
וק' :

תוספות

והרי חל' טעשא בת ישראל
וכו' וא"ת מה פריך וכו' וי"ל
וכו' : ויש להקשות דאכתי תקשי מאי פריך בגמ'
דדילמא הולך אחר הזכר וגם אחר הנקבה שהיא
פנמה בכיאתו אבל בישראל טעשא חללה היא לא
כגמה ליה' ונראה דכיון שהיא פגומה ראוי
היה לאקור הוולד -

ולרב

דימיו וכו' פרשי והא איבא גבי יש
קדושין דאין עכירה הוולד הולך
אחר הפגום : לכאורה נראה דלשון זה שייך
אמלתייה דרב דימי דאי לר' יוחנן ככר בת בסמוך
והא כי אתא וכו' אלמא דמעיקרא אמלתייה דרב
דימי שייך ורב דימי דדריש קרא דאשר יולדו שאם
אזיל כתר הלידה ואם היה מגרי ראשון והאשה
שניה לרב דימי אזלינן אחר אימי וכשר לכא בקהל
ולמה כתב דאזלינן אחר הפגום' ואפ' דכוונתו
לומר דבהך חלוקה דהזכר שני אזלינן כתר הפגום
שהיא ראשונה ואפשר דלרב דימי אזלינן אחר א'
אימא לחומר דוקא לא לקולא וזהו דעת הרמ"ם
פ"ב מהלכות איקורי ביאה והרב המינד כתב שם
בשם רש"י להכך דלדעת רש"י אזלינן לעולם אחר
הלידה ולפי זה צ"ל דדבריו ז"ל כמ"ם והאיבא וכו'
שייכי אחימרא דרבי יוחנן וק' ל'

כל

מוקם דסיבא לאתויי מאי וכו' יש לרדק'
נימא לאתויי ישראל טעשא מנרית ר'
ראשונה דהוולד הולך אחר הפגום ומ"ם הר"טכא
דלרבא בר כר חנא הוי כשר הוא קשה להולמו'
ונראה דכיון דתני ישראל לנתינה וכו' לא גרע
ישראל טעשא מנרית למזמרת ונתינה לישראל :

מאי

באותות הלך אחר הזכר וכו' הוה
מני למימר דאם מגרי נשא עמונית
הלך אחר הזכר שאם כתיב יתיה מגרי ראשון
וימתין עד ג' דורות' ונראה דלשון באומות הלך
אחר הזכר ר"ל כעודו באומות וצריך שיהי' פפוקתא

בעודו גוי ולכך נקט א' מהאומות טבא על השפח'
וכו' וכמ"ם רש"י דכעי מכלן דאזלינן אחר הזכר
ניחא טפי'

פיסקא

כל שאין לה עליו קדושין מה"ט
פרש"י דאין קדושין תופכי בחייבי
כריתות אבל הולד ממור נפקא לן וכו' מריהטת
רש"י נר' דכעי לר"ט התימני דכ"ל יש ממור מחייבי
כריתו ולרד"י ז"ע לתרץ מה שכתבו התוספו דהא
כהא תליא ואפשר דרש"י ז"ל לא ס' ל' דהא כהא
תליא ומר"ע שכתבו התוספו אין הכרח דהא פרש"י
לקמן ז"ל ולר"ע דאמר ביבמות אין קדושין תופכים
בחייבי לאוין וכו' ואיתא פריש פ"ג דמוקי הדיא
מתניתין כר' ע' ואפשר שהתנא טעמ' מר"ע דקאמר
הכי בהדיא אבל אין נראה מדקדוק הלשון'
גם מהאי דאמרינן לעיל דף ס"ד ובר' סימאי דאמר
מן הכל היה עושה ר"ע הולד וכו' וכיון דאין הולד
ממור ש"ם ס' ל' קדושין תופכי בחייבי לאוין וכו'
ע"כ נראה בהדיא דרעתו ז"ל דהא כהא תליא'

עוד

קשה כמה שפירש רש"י במתניתין
הולד ממור בגמרא מפרש נראה
שהוא הפך מה שפירש כאן בגמרא דבגמ' לא בעי
אלא מכלן דקדושין לא הפכי דמה שהולד ממור
נפקא לן ביבמות ולטובא ז"ל ז"ע :

מנא

ה"ט קשה דמאי צריך ותיי נדחה
עליו לומר דלגדה תפקי קדושין
ידעינן דכשאר חייבי כריתות לא תפקי דאי תפקי
למאי איצטרין קרא בגדה' ונראה דאינוט נדה
כי הזכי דלא כילף בק"ו מיבמה שהיא בלאו ואפ"ל
הכי לא תפקי בה קדושי חייבי כריתות לא כל ספק
מה תאמר שאר עריות נמי כילף בק"ו מיבמה זה אי
אפשר דאיבא למימר גדה תוכיח וע"כ צריך לבקש
מלמד אחר וכמ"ם התוספות לקמן דסמיך אהמות
אשה וכו' והשתא אכתי' לא הוה אקין אדעת' א'
אחות אשה'

בן

בהדיא כתיב וכו' בתוס' בתוספי ר"ד
ואין לומר ואימא לאחר ולא לבן היינו
בן האשה וכו' ונראה דמכל ספק נפקא מלא יקח
איש את אשת אביו כמ"ם שאין קדושין תופכים מנה
היותה אמו שהרי גם היא אשת אביו והוא אמו :

ודילמא

הא לכתחילה הא כדיעבד
פרש"י דכיון דאמר ולא פריש
קרובים אין לך להביא באיקור זה אלא האקור
ככלן שקרוב מן הכל יוק' דאי טעמא הוי מטוס
דכיון דלא פריש הוי האקור שבכלן מאיזה טעם
פריך התם לקמן ואימא אידי ואידי באחת אשה
הא לכתחילה הא כדיעבד דהתם לא שייך הך ט'
טעמא ורש"י נתן טעם אחר לקמן ז"ל אבל שאר
קרובים

קרובים

קרובים
וטעם זה
דא"ל כ'
דלעיל
מטוס דר'

עוד

לשתקק
דאחות
לא יקח
לכתחילה
בדיע' דל'
אשה דוק'
לא יקח
וקרא דל'
ואימא אי'
כדיעבד ו'
כי יקח ה'
הוי מטוס
טעמא זה
אמאי דפ'
דיע' דכיו'

ס' ו

אליבא דרש'
לרבי יהושע
וכעי אליבא
כריתות מא'
דהא לבן ל'
דהוי מחייב
ממור ממיל'
ואפ"ל כימ'
נהדיא כת'
דמזיכה ידע'
ולא יגלה כ'
עד לא וגלה
דקאמר בה'
יקח איש כפ'
תופסיב ועם'
יקח לא יהי'
ורש"י ע"כ צר'
הוכרחו למ'

ואכתי

הא לכתחילה

פרק האומר

קרובים לא אשכחן בהו אהרת קיח' לכתחיל' וכו' וטעם זה היה נריך לאו לעיל. ונראה דודאי דאה' ל' דהוה שייך לאמרן אכל כתב טעם זה משום דלעיל כריך ואימא לאחר ולא לבן ועכ' טעמ' הו' משום דבן קרוב יותר מאחר ולכך כתב רש' להך טעמא לעיל.

עוד

יש לדקדק במאי דפריך ואימא אירי ואירי באחות אשה וכו' דאם כן גשת קרא מלא יקח איש את אשת אביו ומק' ד' דאחות אשה ידע' לה. ונראה דאי לא הוה כת' לא יקח לא הוה טדין תרוייהו אאחות אשה הא לכתחילה הא כדיעבד אלא הוה מוקמי' לה לבן בדיע' דלכתחילה מאחות אשה נפקא אכל אחות אשה דוקא לכתחילה ולא כדיעבד להכי אינטרי לא יקח דהשתא לכתחיל' מק' נפקא מאחות אשה וקרא דלא יקח איש הו' אפילו כדיעבד ולכך פריך ואימא אירי ואירי באחות אשה הא לכתחילה הא כדיעבד וטעמא דמלתא דאמר דאי לא הוה כתיב כו יקח הוה מוקמי' ליה כבן ולכדיע' עכ' טעמא הו' משום דהבן קרוב יותר מן הכל. ואפשר שטעם זה הוה שהנריך רש' ז' לפרש זה הטעם אמאי דפריך בגמרא ואימא הא לכתחילה הא דיע' דכיון דלא פריש קרובי' אין לך להביא אלא האיבור שבכלו וכו' :

ואימא

לאחר ולא לבן: יש לדקד' בין דכוויין אולא אליבא דרבי יהושע וכמו שאמרנו התוספות דס"ל לרבי יהושע דאין ממור אלא מחייבי מיתות ב"ד וכעני' אליבא מכלן דקדושין לא תפסי בחייבי כ כריות מאי האי דפריך ואימא לאחר ולא לבן דהא לבן לא אינטריך לומ' דלא תפסי קדושין כיון דהו' מחייבי מיתות בית דין כסקילה והו' הולד ממור ממילא ידעי' דלא תפסי קדושין. ואפילו כימא דהיינו ממש מאי דתריץ בגמרא כן נהדיא כתיב ביה לא יקח איש את אשת אביו כלו דמויביה ידעי' דהו' הולד ממור מדכתיב לא יקח ולא יגלה כדאיתא בשלהי פרק החולץ דמלא יקח עד לא וגלה הו' ממור טפי לא הו' ממור ומאי ד דקאמר כהדיוא כתיב הכונה לומר דמדכתיב לא יקח איש נפקא לן ממור ומיבא ידעי' דאין קדושין תופסי' ועם שרש' ז' לא פירש כן אלא כתב ז' לא יקח לא יהיה כך לקוסים בדכרי התוספות ז' כן ורש' עכ' נריך לפרש כפירוש התוספות דהא כבר הוכרחו לומר מתוך מה שכתבנו מדבריו דסבירא ליה גכ דהא כהא תליא.

ואכתי

קט' לדברי הכל מאי האי דהדר פריך ואימא אירי ואירי לבן הא לכתחילה הא כדיעבד דכיון דידעי' דהו'

עצמות יוקף קי

ממור עכ' אפילו כדיעבד לא תפסי. ונראה דאפשר דהולד ממור ואין קדושין תופסי' בהם דוקא לכתחילה אכל כדיעבד תפסי' ולכך אינט' קרא אחרתא ואין כר'.

מאחות

אשה נפקא ומה אחות אשה בכרת וכו' מק' לא מצינן לאתויי אשת איש דאית ביה פרכא דלקמן שכן אין לה התר כחיי א' קרן וכו' וכיון שכן שאר חייבי מיתות בית דין לא כל שכן מק' ולא מצינ' לאתויי אשת איש דאית ביה פ' כ' דלקמן שכן אין לה התר כחיי אוקרן וכו' וכיון שכן שאר חייבי מיתות בית דין תקפו היכי מצינו למילף מק' דאחות אשה דהא איבא למימר אשת איש תיכס טעם שהיא מחייבי מיתות בית דין תפסי קדושין כה כיון דלא מצינ' למילף לה לאחות אש' ואין לתרץ מה לאשת איש שכן יש לה התר כחיי א' קרן דהא כתיב לא שייך להקשות כן דהאיבור הו' מנד גופא לא מ' מחמת קדושין שקדשה וכמעט הו' פרכא דלא ש' שייבא. ונראה דאיבא למפרך מה לאשת איש שכן מתתה קלה שהיא כחנף אב שאר חייבי מיתות כגון סקילה או שרפה שהיא חמורה מסקילה לומר לא איתא ואפשר שזה הזקיקו לרש' ז' לפרש ולומ' אשת אביו כסקילה :

ויש

לעין דכיון דמלא יקח איש הו' לשון קדושין ומיבא במעי' דאין קדושין תופסי' בשומרת יבם של אביו והו' חייבי כריות וגם הו' הילד ממור מנח הקמיכות אס' כן למאן דס"ל דחייבי כריות הו' הולד ממור מההוא קרא אמאי לא ילפינן מההוא קרא גס כן דלא תפסי קדושין ולשתוק מאחות אשה דהא כגמרא בעי למילף מאחות אשה דקדושין לא תפסי אלמא מ' מצינ' למילף הך מלת' אי איבא סיס דוכתא דמצינ' למילף ליה. ונראה דמההוא קרא דלא יקח לא מצינ' למילף ולא מירי אי לאזדקיימא לן בש' דוכתא דלא תפסי קדושין בעריות דהא הובי מ' מצינ' למילף משומרת יבם כמה מצינו ליכ' למילף דהיכי כלמר מה מצינו בשומרת יבם שהיא ערוה ואין קדושין תופסי' בה והולד ממור זה שקר דהא שומרת יבם אינה ערוה וכדאיתא ביבמות ז' אין כושאין דפריך ותיסק לי משום דודת ומשני לעבו עליה בשני לאוין כלו' שהיא על האמת בכרת והיא ערוה מטעם שהיא דודתו וכנסת בכלל העריות וכי כתב קרא דלא יקח דלא יהיה כה לקיחין לאו האיבור דנדתו כתב' רחמנא אלא האיבור דש' מר' יבם ולא מני' למילף עריות מזנו אי לא דקיס לן בעלמ' דלא תפסי ק' וטין והשתא כלמור בבנין אב ונאמ' מה מני' באשת אב דשומרת יבם דאין קדושין תופסי' בה והולד ממור אף כל שאין קדושין תפסי' בהם

פרק האומר

עצמות יוסף

בה הולד ממור וכן פרטי לקמן בלשון המתחיל ל
לחומר מקשי דילפינן לה מאשת אב ביבמות מה
אשת אב לא תפקי בה קדושין והולד ממור אף כל
שאין עליו קדושין הולד ממור והיינו מטעמא ד
דפרישי וכדברי התוספות אבא ר בזה :

בן

בהדיא כתיב ביה לא יקח
לפי דמי הו טעמא משום ליטנא
דלא יקח לא יהא לקוחין וכו' והא דדריש בהחולץ
דף מ"ט מהך קרא דהו הולד ממור לאו היינו מ
מליטנא דקיהא אלא מיתורא דקרא דכתיב לא
יקח ולא יגלה דקני בחדא מנייהו :

אך קשה

במאי דקאמ' כשלהי החולץ
לר' יהושע דמוכח מדכתי

לא יקח ולא יגלה וקאמר התם דלא לכתוב אלא
לא יגלה וכו' והיכי מני לכתוב לא יגלה וכו'
ולשתו מלא יקח כיון דע"כ אינוט' לא יקח לאשמעי
הך דרשא דקדושין לא תפקי אפי' כדיע' ואפי' כיו'
דלאו מליטנא דלקוחי דרטי' לר' יהושע כמו ש
שכתבי בדברי התוספות מ"מ קשה דאפי' ר"ט
התימני מהך קרא ג"כ מוכח לה ורטי' כת' דהך קיח
הו לטון קדושין וכראה דהתם לא נחית תלמודא
לענין ידושין כלל אלא לענין הולד ולהכי לא דק
במלתיה למכתב לא לכתוב לא יקח וגם שנראה
שהכונה היא לומר דלא לכתוב לא קרא דלא יגלה
ולכתוב ביה ליטנא דקיח' להך דרשא דהכא :

עוד

יש לדקדק במאי דקאמר ואימ' אירי
ואירי באחות אשה הא לכתחי' הא
בדיעבד דהא לכתחי' מאלמ' לכ"ג נפק' דלכתחי'
לא ובק' ושהיא בללו ואפי' לא מקדשי' לה לכתחי'
אחות אשה לא כ"ס וכראה דאיכא למי' נדה תוכיח
דהא לא שמעי' מקרא שתיא אקו' לקדשה לכתחי'
וכשיטות הרש"ב אל דאיתי נתעורר בזה והשיב
זל דאיכא למומר כהנים שאני שריבה בהם הכתוב
מוצות יתרות :

תוספות

מנ"ה וכו' התוספות הכריעו
דהא כהא תליא מר'ע :

ותמיה לי דהא ברייתא ערוכה היא בפרק החולץ
דף מ"ד דקאמ' ר' ע' המחזיר גרושתו והנושא קרובת
חלוצתו וכו' שאין קדושין תופקים בה והולד פסול
וכו' אלמא בהדיא קאמר ר' ע' דאין קדושין תופקי'
בחיובי לאוין ונ"ע ומדברי התוספות נראה דלרבנן
כשיודעים שהוא ממור מקרא דלא יקח מיכא ידעי'
דאין קדושין תופקים בה וכו' ולכאורה נר' שהתוס'
סותרים זה לקמן ד"ה לחומר מקשי' שכתבו וז"ל
דארבא חומר' היא וכו' דאי הו' תפקי וכו' אבל
מאחר דלא תפקי חמירי יש לנו לומר שיהיו כלן
למדות מוקקות אחיו ולמה צריך ללמוד מוקקות
אחייו כיון דכבר ילפינן מאחות אשה מעתה אמרי'

דהא כהא תליא :
וכראה דהשתא קיימו
התוספות לקס"ד דאכתי לא אהיק לן קרא דנדה
אכל כתר דשמעי' קרא דנדה היינו אומרים דנילף
מיניה ולא מאחות אשה אי לאו דאית לן קרא ד
דוקות אחיו וכו' :

עוד

כתבו דהכא כעי' אליבא דר'
יהושע דאמ' אין ממור מחייבי לאוין
אלא מחייבי כריתות דבריהם אינם בדקדוק
דהיה ראוי לומר אין ממור מחייבי כרת לא מחייבי
מות בית דין לא משום דהכריתו קושייתם מר'ע
תפקו לשומו :

ולפי'

התוספות קשה מאי האי דפריך
בגמרא א"ה אפילו נדה נמי דהא
לרבי יהושע ס"ל דאף על גב דלא הו' הולד ממור
אפילו הכי אין תופקים בה קדושין ואם כן דכוות'
נאמר בנידה ועיין בהר"טכא ז"ל . והנראה דמאי
דפריך בגמרא א"ה אפילו נדה נמי לאו לר' יהושע
פריך אלא לרבנן נמי ואף על גב דקוביין אזלא
אליבא דרבי יהושע מ"מ כיון דכבר גילה שתמא
דתלמודא היקש' דרבי יונה מעתה אמרינן דהך
היקשא ע"כ רבנן לא פליגי עליה דהא הך היקשה
מוקם בספר' הכא ע"כ וכפ"ק דיבמות ולרבנן פריך
א"ה אפילו נדה נמי :

הוקשו

כל העריות לאחות אשה : ק'
כיון דככלל כל העריות היא
אשת אב וכבר כתיב ביה לא יקח איש וכו' לא ל
לכתוב קרא באחות אש ונילף כל העריות מהקשא
דאשת אב דלא תפקי בה קדושין : וכרא דכיון
דאשת אב היא ממויתות בית דין טפי הוה ילפינן
חיובי כריתות מנדה דדמי לחייבי כריתות ולא
ילפינן מהקשא חייבי כריתות מחייבי מיתת :

ולמאן

דמוקי בשומרת יבם לא קשיא
ולא מירי דלשתוק קרא מאחות
אשה דהא מאי דליקוחין לא תפקי לא כתיב כ
בעריות כלל אלא בשומרת יבם ושומרת יבם לא
הויא מהעריות כלל וכדפרישי' לעיל . ואכתי יש
לדקדק לשתוק קרא מאשת אב דכתיב לא יקח
איש את אשת אחיו ונילף ליה מאחות אשה בהקש'
ולמאן דמוקי בשומרת יבם אינערין לומר דקדושין
לא תפקי מטעם שומרת יבם דחיוב עליה בללו
זה ולמאן דדריש לאשת אב גמורה דהו' חייבי מ
מותות בית דין קשה ג"כ דמהיקשא ילפינן ליה
ולפי מה שכתבתי למעלה דלדעת התוספות
לא דריש הך לא יקח כתיבית קדושין כיח' דקרא
אינערין לומר דהו' ממור ולא לתפיקת קדושין
אכל רטי' זל לא פירש כן :

וכראה

ונראה

לכתחילה
קרא דוה'
וכל הער'
כדוקא ל'
ומעתה ד

אי ה'

היקשא א'
גדה נמי כ'
לשאר ער

אלמא

אכ"י דהה'
נדה מאש'
דקרא כת'
לן ולא מי'
בפוט' ד'
כתב סוס'
הו' דכיון
הקדושין
ההקדושין
במיה והי'
מטעם שה'
ההדדי ל'
חזקיה אמ'
אך ק' ל' דה'
מעמא למ'
טכן ע"פ ה'
וכראה דה'
עם מטקנ'
ל' חזקיה
תלמודא ה'
ותמיה

ותמיה

נדתה דה'
לא בדברי
בהחולץ מ'
תרוייהו ח'
עלואים וח'
לא הוה כ'
לשונין בד'
הכי והיכן
אך קרא גו'
השתא ד

ונראה

דאי הוה שתיק מלא יקח הייתי
אומר דבאחות אשת דוקא ל
לכתחילה לא תפסי אבל לא כדיעבד ואינטריך
קרא דהיתה לאיש אחר לאשת אב אפי' כדיעבד
וכל העריות לא הוה ילפי' מאחות אשה לא לכתח'
בדוקא לא כדיעבד להכי אינטריך קרא דלא יקח
ומעתה דרשי' תרומהו לאחות אשה חד לכתחילה
ומד כדיעבד :

אי הכי

אפי' גדה נמי כי אי אמרת
בשלמא דלא הוה יליף מהך
היקשא אלא מקרא אחר וכל לא הוה קשיא לן אפי'
גדה נמי כהי דאקשי' לך היכן מיייתית לן קרא ל
לשאר עריות ולא הוה גדה בכלל אבל השת' קשיא
אפי' גדה נמי :

אלמא

אמר אביי הכל מודים וכו' קשה
ולדידך מי כיון מאיזה טעם קא'
אביי דהכל מודים בבא על הגדה וכו' דמאי טבא
גדה מאשר עריות שבתורה ע"כ הוה טעמא משום
דקרא כתיב ותהי גדתה עליו וכיון שכן לא פריך
לן ולא מירי' ונראה דרשי' זל כתב טעם
בטובה דערין קדושין עומדים בה ואילו בגדה לא
כתב טעם טעם' ונראה דקס' דטעמא דמלתא
הו' דכיון דגדה בעודה תחת כעלה לא נתבטלו
הקדושין באימרוס שהיא בערוה באותה שעה אלא
שהקדושין עומדים בה כמו כן נאמי' היבא דקדש פ'
בטובה והיא גדה דלא ימנעו הקדושין מלתבוס מ'
מטעם שהיא גדה ואי את אמרת הקשו כל הערין
שהדרי לא קני' הך טעמא ולא מירי' ומשני אמר ח'
חזקיה אמר קרא כ' והכא הו' גזירת הכתוב :
חך ק' ל' דהתם כהחולץ נראה דאביי גופיה יהיב
טעמא למלתיה מהך קרא דותהי גדתה עליו וכיון
שכן ע"כ הוה ליה לאקושי' אדעת' קרא דותהי וכו'
ונראה דהתם תלמודא הו' דקאמר טעמא דקרא
עם מתקנא דחזקיה דהכא תרע לך דהכא קאמר
לא חזקיה ומהתם נראה דאביי קאמ' ליה לא ע"כ
תלמודא הו' דקאמר לה על מלתיה דאביי :

ותמהתי

ממאי דכתבו התוספות כשם
רשי' דאקרא מדכתיב תהיה
בגדתה דהך קרא דתהיה בגדתה לא הו' כד
לא כדכרי המקשה ולא כדכרי המתרץ והתם ב'
בהחולץ מהך קרא גופיה נפקא לן ואפי' דאינטריכו
תרומיהו חד אנטואה דערין הקדושין עומדי' לאחר
עשואים וחד קודם נשואין כגון אש קדש ככיה ואי
לא הוה כתיב אלא חד קרא הוה מוקמי' לה אחר
נשואין בדוקא אלא דאכתי קשה למה ליה למימר
הכי והיכן מנא שורס כגמרא למוד כן ושמא היינו
הך קרא גופיה דהכא ולשנוי דחוק וכונתו להך
קרא ו'ע

עצמות יוסף קר

מאי

חזית וכו' ק דטפי איכא לאקושי'
לגדה ולאש דאב דהו' כ' מלמדים
ולמאי דפרישי' דאיירי בכומרת יבם ואינו בכלל
העריות כיחא ועוד אפילו תימא כמיתת כ"ד לא
כתיב איסור ולא תפסי בהו ואינה כתיך העריות
אלא במשנה תורה דוקא :

הבל

מודים פרשי' ר"ש התימני וכו' טפי
הוה ליה למימר דאפילו ר"ע דס' ל'
דאין קדושין תוכסים כחייבי לאוין הכא מודה'
ונראה דלא כ"י אלא כל מאי דפליגי במלת' דידהו
דר"ש התימני דס' ל' דהו' ממור מחייבי כריתות מ'
מודה בגדה דהו' כרת ור"ע דס' ל' בחייבי לאוין
דהו' ממור מודה בטובה :

אח

שאר חייבי לאוין נמי וכו'
לכאורה נראה דהך א"ה אין כו' אלא כ'
דהא לעולם היתה הקשיא דשאר חייבי לאוין נמי
ונראה דה"פ דהך קרא דהכיו' רשי' דלא תהיה
אשת המת החונה וכו' איתא בהאשה רבה דף ג'
ואיכא פלוגתא דרב ושמואל דשמואל מספקא ליה
בפירוש דקרא אי ללאו אתא אי לאשמועין דלא
תפסי קדושין' והנה מעיקרא אפשר דהוה ס' ל'
דקרא דיכמה לא אתא למור דלא תפסי אלא
כשמואל ס' ל' אבל עכשיו דח"ס הקו' מיכמה הסתא
קשה שאר חייבי לאוין נמי וכו' :

כי

תהיין וכו' אין לדקדק לשתק מקרא
דיכמה ומדאינטו' יך כי תהיין ידעיין
דהא מנא לן דהוה אמרינן דיכמה היא מאי דלא
תפסי בה קדושין דילמא א' משאר לאוין הוא'
ועיד דהך כי תהיין נראה דאינו מיותר :

איכרא דלקיין בעי' במאי מוקי' ליה כנראה דהו' א'
ייתור ולקמן ק' אליבא דרבי עקיבא דכיון דס' ל'
דאלמנה ל'ג' דלא הו' הולד מאור' כיון דלר"ע הו'
כהא תליא וכמו שכתבו התוספות אמאי אינטריך
כי תהיין : ונראה דאינטריכו למימר דהא
כהא תליא וכיון דכתב קרא שלא יהיה ממור' וגם
תפסי בה קדושין שמעינן דהא כהא תליא ומבאן
ס' ל' ע' בעלמא דכל דלא תפסי הו' הולד ממור' :

תוספות

לחומר מקשינן כבר כתבתי
בדכו' דלעיל מאי דשייך כוה
ולכרי התוספות יש לדקדק איך מתרגים מה
שהקשו דאדרבא וכו' דמאי אולמיה דכאי חומר'
מהאי חומר' ונראה דהחומר' היא היותה
ערוה מנז' ענמה ומחמת דידה הו' הולד ממור'
מנז' היותה ערוה אבל אי תפסי בה קדושין אין
האיסור מנז' ענמה כלל אלא אש' רה לעלמא מ'
מחמת קדושין דתפסי בה וק"ל' דעשהתוס'
מיחדו דכריהם כוה הדיכור איבא דרכנן עם טבל'
תקוני'

פרק האומר

עצמות יוסף

עם שכל הסוגיא חולה חליבה דרבי יהושע וכמו
שכתבו התוספין למעלה וטעמא דמלתא הוי משום
דהך קושיא דא"ה קיימא לדעת רבנן והך קרא ד
דוהי גדתה עליו הוי מוסבס לדברי הכל וריהטת
שמעת כיוונו התוספות להעמידה גם כן לריהטת
ולא רצו לומר דכהא פליגי רבנן ורבי יהושע וכו' :

ובמה

שכתבו התוספות ב"ה כבא על
הנידה דהולד ממור וכו' :

ויש

קשה דהא כתבו דהא כהא תליא :
לדקדק בהך דפריך כשמעתין א"ה
חייבי לאוין דהא לחייבי לאוין אית
לכו"ף מנדה שהיא בכרת ואפילו הכי קדושין
תופסיס ונראה דפריך מסבירא דכגילוי מלתא
בעלמא יהיו דומי ליבמה לחומר אבמה מני' ונדה
יבאת מן הכלל ואין לתרץ ולומר מה לנדה שכן
יש היתר לאיסור אחר שנטהרה דא"כ לתוספין
זל איך אמרו נדה תוכיח :

פיסקא

ולדה כמותה מכלן וכו' :
וקשה אמאי לא ילפינן דולדה
כמותה מדכתיב שבו לכם פה וכו' עם הדומיה
לחומר ולקמן בשליה פרוקין גבי עבד אין לו חייב
וכו' פרש' אינו מתייחס אחר אביו דכתיב עם ה'
הדומיה לחומר ככה"מ שאין הולד כרוך אחריו ע"כ
וכיון שכן מהך דשבו לכם היה ראוי ללמוד הכל :
ונראה דרש' זל כתב כן לקמן עם מקפנה דקרא
דהכא וק"ל :

בנך

הכא מישראלית וכו' פרש' לאו
מקרא דיוק לה אלא ה"ק מדלא
קפיד וכו' באמת הוא לשון תמוה ורש' זל כתב
למעלה במקומו דמדכתי' כי יסיר את בנך ולא כתב'
בתך שמעינן דבן הישראלית קרוי בנך ואיך כתב'
דלאו מקרא דיוק וכו' : והרב מוהרי"ב ז"ל היה
בח"כ סימן פ"ב נשאל על לשון זה וכתב דלפירוט
התוספין הוי כמו וכו' וכונתו לומר דרש' אלא בנך
הכא מן הגוי קרוי בנך קאי ובאמת הוא דבר
מתמוה בלשון רש' :

גם

מה שפ"י בו הרב מהר"ר אליה מורחי
זל בפ' ואתחנן דרש' נקט' כי היכי
דלפלגו רבי יוחנן ואבוי ולדעתו פליגי דמר נפיק
ליה מדיוקא מדלא נקט ומר נפקא ליה מדכתיב
קרא כהדיא כי יסיר את בנך ובאמת קשה
דרש' זל כמעט כתב למעלה דמכי יסיר את בנך
נפקא לן ואין לומר דרש' פירש כן לדעת רבי
דלקמן :

גם

מ"ה הכי דרש' תיקן מאי דקשיא ליה
דהיכי פריך לרכינא טפי מרבי יוחנן
כאן דאת' לאשמעינן דלא שדינן לה כתר הגוי
וכו' ולא ראיתי בעיניתי תיקון כזה טפי מר' יוחנן

דהא רבי יוחנן לא יכחיש זה :
דהסבר דלא ניוול אחר הגוי ויהיה נחשב כבהמה
ולא אחר האם כשהיא גויה ולא יהיו הקדושין
תופסיס אלא דלעולם כלך אחר החומרא ולהכי
בעי' בגמר מכלן כלו' שהוא חוץ מן הסבר וכשמעמי
אמר קרא כי יסיר בנך הכא מיש' קרוי בנך ככרא'
דעיקר כל קרא להכי אתא וזה תימא דהא לא א'
אינטריך קרא להכי והעיקר ה"ל לכתוב דאין בנך
הכא מן הגוי קרוי בנך לכך פרש' דלאו כל עיקר
למודק מקרא דבנך הכא מיש' קרוי בנך אלא
כונתו היא דמדלא כתיב כן הנוול מנדה שמעינן
דכך וכו' אבל בנך מן הגויה אינו בנך וזהו כל עיק'
הכתוב דלא הוי בנך הכא מן הגויה ככר' בדוחק :

ש"ל פ"טו

אין בנך הכא מן הגוי קרוי
בנך מדלא כתיב כי תסיר
את בנך דנשמע מיניה דקפיד נמי קרא דכתובו' :
משום כי תסיר את הבן הנוול : וקשה דאין
היה כתיב הוא לא הייתי דורשנו בכך הנוול :
ונראה דרש' ככר' הנוול דרש' ליה דומיא דכי יסיר
את בנך דדרשין ליה בכך הנוול מהכרח מדלא
כתיב כי יסיר את בנך ככר' :

תוספות

אמ' קרא לא תתחנן כס והק"ה
יעקב וכו' ואימא ה"מ לכתחילה :
קשה אמאי לא הקשה הך קושיא לעיל דרש' דיבמ'
לא תפסי בה קדושין מקרא דלא תהיה אשת המת
החונה דאימא ה"מ לכתח' אבל כדיעב' לא תפסי
ונרא' דאם עיקר ההזרה היתה על המקדש הו'
קסי' שפיר דלא יקדש לכתחילה אבל עיקר הכתו'
מדבר ביבמה ועליה נתן ההזרה וקאמר לא ת'
תהיה ופרשו דלא תהיה הויה בה וע"כ ה"ק שאין
בה טום הויה כלל אם יקדשה ובה לא שייך לא
לכתחילה ולא כדיעבד :

תוספות

אמר רבינו וכו' עיקר חילוק
הפרוש דיש לחלק בין פ'
ראשון דפירוש ב' תסיר קאי איראת שמים והפ'
השני הוא ד'סירנו מורעו כלו' שלא יהיה נמשך א'
אחריו והדוחק שיש בשני אבאר בסמוך כס' דכי
יסיר לרכות כל המקורים : קשה דהא כי יסיר
אינטריך לדרשא דלעיל בנך הכא מהישראלית
קרוי בנך וכו' ובלאו כי יסיר לא היה שמעינן ההיא
דרשא דיש הפרש בין בנך מישראלית לבנך הכא
מה גויה : ונראה דאי להיא דרשא היה ראוי
לומר כי תוליד את בנך מואחרי וקאי אחרון בעי'
שתולידו אחריה ומדקא' יסיר לרכות כל המקור'
כלו' שאינו מולידו אחריו שהרי אינו עובד ע"ז ואינו
עושה אלא הקרה לכד' ולפ"י השני שפ"י ר"ת
ק' דהא אינטריך כי יסיר להסירו מהזרע' וכו'
דכי תוליד בני להכי שמוליד הור' אחריה ומדכתי'

פרק האומר

עצמות יוסף קה

בי תמיר לרבות כל המסירים דבהקרה בעלמ' הו' והיינו שאר האומות :

כל

היבא דקרינן ביה כי תהיין וכו' קשה דהא לעיל דריש מבי תהיין הא' וכו' שנושא כנשואיה וכו' וכשיש קדושין ויש עבירה הא ק"ל דהולד הולך אחר הפגום ולא שייך לומר ביה וילדו לן דהא יש' שנטא נתיבה דקרינן ביה כי תהינה ולא קרינן וילדו לן' ונרא' דה"ק כל היבא דקרינן ביה כי תהיין יש מקום לפעמים דקרינן ביה וילדו לן' אבל כל היבא דלא קרינן כי תהיין לעול' לא קרינן וילדו לן' ולכך לעול' הולכין אחריה והולד כמותה

אחר

שכתתני ביאור הבגויא כפומה טיש בה מן הדקדוקים כפי העיון ראיתי לבאר עיקר טרסיה :

לענין

ההלכ' ועם טיש כפי מן האריכות ידעתי אני ידעתי כי תערב ל'ודעי' ולפסקני' כדכס' למתוק יען כנזא' בה דריש עמוקים מתוקים וכדרך קצרה אבאר בס' ד

הראש

ול כתב זל הא דכל ערוות שכתורה לא תפסי בהו קדושין ילפי' כגמרא מהקס' דאחות אשה וכו' והולד מהס' ממור נפקא לן ביבמות מלא יקח איש וכו' לכאורה ק' לדברי הר"ש זל מה שהקשו התוספות דהא כהא תליא והזכרו לתרן דהך סוגיא כרבי יהושע אולא והמדקדק היטב כמה שכתתני בעיון ההלכה דאחר הוקסא דרבי יונה לא אמרין הא בהא תליא א"ש כל דברי הר"ש למדקדק היטב לכך קינרתי :

דף טח ובפסקא

דנכרית מכלן ראיתי להארי' בה כפירוט הפוסקים כי סתומים וחתומים הם הדברים :

ראשונה

בדברי הר"ף שכתב זל כל מן שאין לה עליו וכו' מכלן אמר קרא שבו לכם פה עם החמור אשכחן דלא תפסי בה קדושין ולרה כמה מכלן' כפי הגרסה דבענין שפחה גרים אשכחן דלא תפסי בה קדושין ואחר כך גרים ולרה כמה מכלן' ואילו נכברית גרים נכרית מכלן' וכתב הר"ן זל וכיון דפסטיה דולרה כמה מחילא פשיטא לן דלא תפסי קדושין בכרית ע"כ ותימא דא"כ דכוותה בשפחה נמי כמי הכי גס מהגמרא משמע דתרויהו בעי אשכחן דלא תפסי בה קדושין ולדה כמה מכלן' ואמאי אינערי' להכי וכדוסק ראיתי טיש מקום ליישב כל זה א"כ ראיתי להר"ש זל קתעורה בקנת מנה על פסברים שאין גורסין כן וכאמת שלע"ד נראה

ומה

טיש להקשות בענין פסקא דריבא הוא זה דע שפסקא כינר הובא בגמרא בריתא דרבנן ורבי יוסי בבא על אחותו והיא בת אשת אביו דלרבנן חייב משום אחותו ומשום בת אשת אביו ולרבי יוסי חייב משום אחותו משום אחותו מחד קרא פרט לאחותו משפחה וככרית והדר פריך בגמרא ורבנן למעוטי שפחה וככרית מנא להו נפקא להו מהאש וילדיה ורבי יוסי חד בשפחה וחד בככרית' ומקוין בגמרא חליבא דרבנן דככרית נפקא לן מבי יסיר את בכך מאחרי ופריך הניחא לר"ש דדריש טעמיה דקרא וכו' ומשני מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי בר יהודה ר"ש היא ע"כ והר"מכס פרק שני מהלכות איסורי ביאה בדין הבא על אחותו פסק כרבנן דחייב משום אחותו ומשום בת אשת אביו נמשך לדעתו זל דהלכה כר"ש דדריש טעמי דקרא דהכי מקוין מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי ר"ש היא וכו' :

וקשה

דהא ק"ל דלא כר"ש וכריש פ"ג מהלכות מלוה כתב הר"מכס עמנו דאלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה והיינו דלא כר"ש פ"ג המקבל דלא דריש טעמיה דקרא דהכי מוקי לה תלמודא התם ונראה לתרן בזה ולומר דאף על גב דמתוך כוגיא זו נראה דהא כהא תליא מ"מ כפרקין מפיין ליה מקרא אחרינא דכתיב ואחרי כן תבא אליה ובעלתה ואמר קרא כי תהיין וילדו לן וכו' וגם הר"ש זל כפ' כינר כתב זל אמר קרא כי יסיר וכו' ואף על גב דמוקי הך דרשא דר"ש דדריש טעמי דקרא ולית הלכתא כוותיה בקדושין פרק האומר מפיין ליה מקרא אחרינא וילדו לן ע"כ :

אך קשה

דעדין לא נתיישבו בזה דברי הר"מכס שהרי פ"ג מהלכות איסורי ביאה כתב זל והבן מן הגויה אינו כנו שנאמר כי יסיר את בכך מאחרי מסיר אותו מהיות אחריה' אמא דריש כר"ש עם שבאמת הלשון מנר עלמו תמוה דבן מן הגוי היכי מוכח מבי יסיר ואש פ"ג הפקוק קאי אבתו לא תקח לבכך' אין שום מקום ללמוד דבן מן הגויה אינו כנו אלא מ' מדלא בתיב כי יסיר זרעך או שיכרש כפירוט הכ' שפירש ר"ת שמסיר הזרע שאינו הולך אחריו וכלל מזה לא הווכר בדברי הר"מכס זל :

ובפירוש

המשנה פ' כינר כתב זל וכן בא בקבלה האמיתית בכך וכך קרוי בכך ואין בכך הבא מן הגויה קרוי בכך אלא כנו שנאמר כי יסיר את בכך מאחרי' אמא כוותיה כו א' דר"ש

פרק האומר

דרש ס"ל להרמבם דק"ל לענין הלכה ואלו כהיה מתני דפ' המקבל בהלמנה בין שהיא עניה וכו' כתב דלא ק"ל כר"ש ולא דרש"י טעמי דקרא כפי המשנה ע"ש:

ונראה

דיובן ביאור זה עמ"ש התוספות בשמעתין ד"ה הניחא לר"ש דדריש טעמי דקרא עד סוף דבריה ז"ל וכיון דכעי בשאר אומות מלבן כי היכי דלא נטעי בקרא דכי יקיר דאיתא לומר דוקא ב"ז עממי' א"ס כן השתא דכתב קרא דכי תהיין וכו' ולפי מייכה דכן הבא מן הגויה קרוי נכה מעתה קרא דכי יקיר לא את למעט ולומר דדוקא ז' עממי' א"ס איתא בפשוטו בכל האומות ולומר שמסירין מאחריה וזהו הטעם שבת"ר מ"כ ז"ל בהלכות איקורי ביאה ובפ"י המשנ קרא דכי יקיר לפי שהוא הפסוק היות מוכן אשר מומנו משמע שמקיר את לבו מאחרי האל וכמו דדאי אל פסוק דשמעתין דכי תהיין ולפי שאינו מבורר בו כ"כ דרש"י ונתפס בדבריו הפסוק היותר מבורר וכן

וכהני

דרכו ככמה מקומות. יניחא לומר שיש להקשו בדבריו הר"ף ז"ל שספרק האומר תפס דרשת כי תהיין לאיש וכו' וילדו לו וכו' ובספרק כינר לא הוכיח אלא קרא דכי יקיר וכו' אלא דאליבא דרבנן דפליגי אליבא דר"ש דיליף ליה דכי תהיין דריש נמו קרא דכי יקיר להכי ולא כר"ש דכלה מ' מלתא נפקא ליה מכי יקיר משום דדריש טעמיה דקרא

ועדין

קשה לי כזאת הפסקא שפסק הר"מכס ז"ל דולד הגויה כמותה כר' שאין לו מקום ללמוד דין זה האמרו בן בשמעתין דמאי דילפינן מקרא דכי תהיין וכו' ופריך א"ה אפילו בן שפחה נמו ומשני דא"ה" אלא האשה וילדיה למ"ג לכדתניא הרי את בת חורין וולדך עבד וכו' וחכמים או דבריו קיימים משום שנאמר האשה וילדיה וכו' ופריך מאית למודא ומשני אמר רבא רבי יוסי הגלילי ע"כ כמשך לפי זה דמאן דדריש מקרא דכי תהיין לאיש וילדו לו וכו' מייכה נפיק נמי שפחה וקרא דהאשה וילדיה ע"כ אינו לדרכי יוסי הגלילי אבל לרבנן דר"ש דבריו קיימי' ע"כ אינו פריך לאשמעינן דולד שפחה כמות וכיון שכן הכרח לומר דרבנן לא נקטו להו דכן הגויה כמותה מקר' דכי תהיין וא"כ מייכה שמעי נמי שפח' ומוכרחים להיכח מכי יקיר כר"ש וכיון שהוכחנו לדע' הרמב"ם דס"ל כמאן דררי' כי תהיין א"כ מיכ' דריש נמו שפח' וכיון שכן ק' דכפ"ז מה עבדי פסק דאמו לשפחה הרי את בת חורין וולדך עבד דבריו קיימי' וכו' כרבנן וא"כ כן נמצאו דבריו כותרות דהא לרבנן לא מני' למילף מכי תהינה וכדפרישית:

עצמות יוסף

גם קשיא זו ה' על דבריו הר"ף ז"ל שפס' בספרק האומר כן וכמואן דדריש כי תהיין וכו' ובספר השולח בגיטין דף תקע"ה הכי' ה' היא כריתתא דהאומר לשפחה ולדך עבד וכו'

ויותר

ק"ש על דבריו בעל הטורים שהוא ז"ל כתב בטור ח"ה סימן י"ו דלית הלכה כרבי שמעון דדריש טעמי דקרא והק' על דבריו הרמב"ם ז"ל וכיון שכן מוכנה לדעתו דמאי דכתב בד"ק השפחה דהולד כמותה היינו מפסוק כי תהינה לאיש וכו' וילדו לו וכו' וכיון שכן תקשה ליה הקושיא זאת בעצמה דאיך פסק כ"טו' יד כהל' עבדים בד"ק הכותב לשפחה הרי את בת חורין וולדך עבד דדבריו קיימים כרבנן ונראה לפ' לדבריו הכל' לא קיימוא לן כוותיה דרבי שמעון דדריש טעמיה דקרא והעד מתני' דספרק המקבל וקרא דכי יקיר נמו איתא לדעת רבנן כתר דאית לן קרא דכיתתהינה וכו' דא"כ לא בן הייתי אומר דאיתא למעט ולומר ז' עממי' דוקא מיתורא דקרא וכמו שכתבו התוספות וכמו שכתבתי למעלה ומאי דקאמר בגמרא א"ה האשה וילדיה תהיה לארוניה למה לי מבעי ליה לכדתניא וכו' לאו מדבריו ר' יוסי הגלילי מייתי ליה דרבנן נמו דרשי קרא דהאשה וילדיה להך דרשא דהאומר לאשה הרי את בת חורין וולדך עבד דבריו קיימים ומפ' הרמב"ם ז"ל דה"פ דטעמי דרבנן דדבריו קיימי' ע"כ הוא מטעמ' דכתב הר"א ז"ל בהשגות פ"ז מהלכות עבדי דעובר לאו ירך אמו הוא ונריך לשאל' אמנא להו לרבנן הא והוכרח הרמב"ם לפ' דרבנן נפקא להו מדכתיב האשה וילדיה תהיה לארוניה דלמה ליה דכתיב וילדיה פשיטא שא"כ קנה אדם שפחה מעוברת ד' דהשפחה והולד שבמעיה היא לארוניה ע"כ להכי כתבי דחמנא לאשמעינן דעובר לאו ירך אמו הוא ונפקא מינא להיכא דאמ' הרי את בת חורין וולדך עבד דבריו קיימים ולהכי כתביה קרא והיינו ט' טעמא דנקט קרא האשה וילדיה אחר דבריו רבנן לאשמעינן דמהך קרא נמי נפקי רבנן דבריו קיימים משום דעובר לאו ירך אמו הוא

ומאי

דפריך תלמודא מאי תלמוד לרבנן וכו' ראיתי בדברי רש"י כמסקת תמורה דף כ"ה הוכחה כריתת' זאת ופריך תלמודא לרבנן ופרש"י ז"ל קרא משמע טפי כר' יוסי הגלילי דהולד הולך אחר האם ע"כ ויכול' כודאי לרבנן ספיר מתיישב הפסוק אבל לטון הכריתת קשיתו לכע"ה ש' אחר דבריו רבנן הביא ראיה מן הפסוק שנאמר האשה וילדיה וכו' וכאלו לר' יוסי הגלילי אינו מתיישב כלל והא' יותר מתיישב הוא אליבא דרבי יוסי הגלילי טפי מרבנן ואיך קאמר אחר דכר' רבנן

עצמות יוסף קו
זלה שלים

הכואו במה שיש מן הדין
בענין שמעתו ראייתו עור
להתעורר כמ"ש הרמב"ם בדין האומר
לשפחתו וכו' :
קשה דלאו סיפוי ריש' וכפי הכראה שאין שום טעם
ליושבו אם לא כמ"ש הרא"ש בזה שגו' ז"ל ריש' דכרוי
קיימים דעובר לאו ירך אמו וקופא לא אחר כלום
או מטעם דאינו בא לעולם או מטעם דאין העבד
מקבל גט לחכרו מוד רבו שלו עכ"ל וכתב הר"ם בעל
כסף משק דכרוי אג' הסגה לא פ' וטעם ושפתים
ישק עכ"ל וכרוי הר"א בר כנראה שהם מוכרות
בדכרוי הרמב"ם ז"ל :

וקטה

שכפיהו דכרוי הרמב"ם קותרות
זו אחת זו כפיהו שכתב כפרק
ג' מהלכות נחלות בדין הניח להם וכו' וכתב הר"ם ז"ל
לשיטת הרמב"ם ז"ל ואיכא למימר שאני עובר דירק
אמו הוא ואיכא למימר דלא אישתני עכ"ל :

גם

בדכרוי הרב בעל הטורים יש לתמוה
שכטור ז"ל בהלכות עבדים כתב בדכרוי
הרמב"ם ז"ל אלמא כ"ל דעובר לאו ירך אמו ואילו
בהלכות נוקי ממון קיימן ש"ט כתב ז"ל אף על פי
שהתם אינו מטעם אלא מגופו פרה מעוברת ש
שהויקה גובה חני נוק ממנה ומולדה מפניה שהיא
כגופה עכ"ל אלמא כ"ל דעובר ירך אמו כדאיתא
בפ' הכרה בממרא דרבא דף מז' וכן פסק הרמב"ם
פ"ט מה"כ :

וראיתי

ונתן את לבי לחפש ולתור
אחריו דכרוי הרמב"ם ז"ל כ
במקומות אחרים ולדעת ביאור עיק דכרוי ולהיכן
הדין כושה וראיתי דכרוי הרמב"ם ז"ל מכללות
זו אחת זו כפיתור גמור :

הנה

פ"א מה"כ כ"מ כתב ז"ל נגחה והמיתת
וכו' אם ילדה אחר במרדן
ולדה אסור שהעובר ירך אמו עכ"ל : והוא נלמד
מפ' אהרן הנסרפין דף פ' ומסקין שם בדין זה דהוה
הטעם מטעם דעובר ירך אמו הוא וכן כפ"ג מהלכות
איסורי מוחסות כ"ז ז"ל וכלן ולדותיהן מותרין למזבח
חזן מולד כרבעת זבן כד"ל כשנעברה בה עבירה
או שהמיתה כשהיתה מעוברת שהרי הולד מנת
עומה כעת שנפלה והיה בא' מאברהם עכ"ל :
אלמא כ"ל ז"ל דעובר ירך אמו והוה איתא בתמורה
בס"פ כל האסורי רבא אחר מחלוקת כשנעברו
ולכסף עברו וכו' אבל עברו ולכסף כרבעו וכו' :
ואילו במקום אחר סתרו זה : ונראה דכ"ל ז"ל
דעובר לאו ירך אמו דאמרינן בתמורה דף כ"ה אה'
יוחנן הפריש מטאת מעוברת וילדה רבא כה
מתכפרת רבא בילדה מתכפר מט' קשה רבי יוחנן
אם שיקו משוער עובר לא יירק אמו היא דה"ל

דכין שנה' כאילו לר' יוסי אף ראייה מטעם ומטעם ד
דהרואה ג"כ מביאה לר' יוסי הגלילי אבל ודאי
ואין הכי נמי דרכין נמי דרשי ספיר קרא להך
דרשא ולהכי הביא בעל הכריתא הפסוק אחר
דכרוי שניהם לא שמעוין דאחרויהו קאוי וכל אחד
ואחר דרשי ליה כפי משמעותו ומאי דקאמר בגמ'
מבעי ליה לכדתניא מכלהו מיייתי בין מר' יוסי בין
מורכין : והרמב"ם ז"ל פסק כרכין לפי שהם רבים
והיינו טעמא דהר"ף והיינו טעמא דבעל הטורים
שפסקו כה' עבדים :

אבל

הרב מוהר"ק ז"ל פסק כטור א"ה ה' ה'
יו וכפ"ב מה' איסורי ביאה כתב
דהרמב"ם פסק כר' שמעון דדרוש טעמא דקרא
וכההיא בגי' דקדושין דמשמע דסתמי' דתלמוד'
כוותי' אזל :

ובכחילת

כת' אלף פעמים נראה
דכרוי תמוה' יס' מאד דאין
יעלה על הדעת לומר שפוסק כר"ם דררוי טעמי'
דקרא כיון דרכין פליגי עליה ולא עוד לא שהו'
פסק כרכין פ"ג מה' מלוה :

ודע

כי כפ"ג מה' מלכים כתב ז"ל וכן לא
יהא שטוף כנשים אפי' לא היתה לו
אלא אחת לא יהא מצוי אלה תמיד וכו' ואין ראייה
מלשון זה שפוסק כר"ם דררוי טעמי' דקר' דאפילו
אחת והיא מקורה את לבו וכו' דודאי דעת הרמב"ם
דיכול ללוקחה ובלבד שלא יהא מצוי אלה תמיד
וכמו שגר' מלשון ז"ל :

שוב

חזרתי לעיין בדרך זה וראיתי דכרוי
הרמב"ם ע"ד תורה'ס מדר אחר בין
לדרך שדרכתי בין לפי דבריו ז"ל שנהה כפיהו ש
שכתבתי לדעת הרמב"ם ז"ל כמשך דהרמב"ם ז"ל
דנכרית נפקא לן שפחה וקרא דהאשה וילדיה א'
אינטריך לכדתניא וכדפרישי' ואילו הרמב"ם פ'
א' מהלכות יבום ופליגה כתב ז"ל אבל כמו מן
השפח' ומן הנכרית' כו' פוטר את אשתו שורע הבא
מן השפחה עבדים ומן הגויה גוי' וכאילו איכס הרי
הוא אמו בשפחה האשה וילדיה תהיה לארוכה
מלמד שולדה כמותה ובגויה או' כי יסור את בן
מאחריו וכו' ע"כ כנר' דס"ל כסבר' הראש' כדפרקין
וזה דבר תמוה מאד דוה' לא נאמר אלא אליכא
דר"ם דררוי טעמי' דקר' ז"ע ואולי לקח זה הפסוק
בלשון שהוא יותר מוכן ואת ההכנה בפסוק ואחר
שגילה הכתיב באו' כי תהיין וילדו לו וכו' מעתה
דרשי' דקרא דהאשה וילדיה הכ' דרשות דנפיק
תלמודא וק"ל : וכנאורי' לת"ה דרכתי ענה
דרך אחר ע"ש :

כמפריש ב' חטאות לאחריות רצה מתכפר בה רצ'
מתכפר בחכרת עכ' ופרק לרבי יוחנן מכרייתא
דמשחרר חגי עבדו וכו' אלמא חס שיירו אינו
משוייר ומקיק דתויבתא דרבי יוחנן תיובתא למא
לרבי יוחנן עבר לאו ירך אמו הוא והר' מכס זל
פרק ד מהלכות פסולי המוקדשים כתב זל הפריש
פטת מעוברת וילדה הרי היא וולדה כשני ח
חטאות שנתפרשו כלאחריות עכ' הרי פסק כרבי
יוחנן דחס שיירו משוייר ועובר לאו ירך אמו הוא

והיותה

ק' בזה שכגמרא חקיק מלתיה
דרבי יוחנן בתיובתא והר' מכס
פסק כוותיה להגדיל הקושי בזה ועוד נריך
לעיין בזה דכסף פרק כל האסרי גבי ולד טרפה
מקיק דלמ' דטרפה אינה חיה משבחת לה כגון ש
שעברה ולכסף נטרפה ובהא פליגי דרבי אלעזר
סבר עבר ירך אמו ורבנן סברי עובר לאו ירך אמו
עכ' ל' והר' מכס זל כ'א מהלכות שחיטה פסק
דטרפה אינה יולדת וא"כ פלוגתיהו הוי כגון
שעברה ולכסף נטרפה והר' מכס פרק ג' מהלכות
איסורי מזבח פסק דכל האסורים ולדותיהם מ
מותריש טרפ' א מהט' דהא קחשיב לי כהדו הנך
אלמא ק"ל כרבנן וע"כ הוי טעמא משום דעורך לאו
ירך אמו וכו' דפסק דטרפה אינה יולדת עכ' פ
פלוגתיהו הוי כהבי ועם היות שלא כיואר הר' מכס
זל זה בפירוט קמך למכין וכבר גילה דעתו זל פ"א
מהלכות שחיטה דטרפ' אינה יולדת ומיבא משמע
דהוי עובר ולכסף נטרפה דומיא דרובע דאיירי
בזה הר' מכס כקמין דהוי כהבי ז' דעבי
בעלי התוספות בפרק אלו הן הנשרפים הארובו
לייטב הקוגיות הנרחות סותרו בעינין זה והביאו
ב' יושבי בזה ח' השך האחר וא"א בשם ח' מהם
לייטב דרבי הר' מכס זל : דאשונה כתב: זל דככל
דוכתא עובר ירך אמו כר' מלענין טרפו שהוא תלוי
בחיות וכו' וזה דלאי כדאי למה בהר' מכס פסק
דטרפה אינה יולדת ופסק כרבנן דטרפה דעובר
לאו ירך אמו אבל בכל שאר המקומות כתב דעובר
ירך אמו אך התוספות כתבו קויע לתירוטם
ומהו יש לדקדק מזה דמותיב התם תיובתא אלמא
אין הלכה בן עכ' ל' אבל הר' מכס פ"ד מהלכות פסולי
המוקדשים פסק כרבי יוח' בדפרישי :

גם

אל' לומר שני' כפרת דככל דוכתא
עובר לאו ירך אמו וכו' שהרי דחו
התוספות בירושו מההיא דפ' הפרה והר' מכס זל
מיבא ההיא בה' כ"מ לענין פסק הלכה והנר'
לי בזה לייטב כל הנדרים בשלמות דודאי דאה"כ
דככל דוכתא אמרינן עובר ירך אמו חוץ מטרפה
ובמש' הת' קשות ומט' כהלכות עבדים כדן הכות'

לשפחתו הרי את בת חורין וולדך עבד וכו' אין פ' כ
דכריו כמו שהכונס הרב כעל כמ' שדברי הר"א כד'
אינס הסגה שא' טעם אלמא ב"ה שהיא הסגה לדברי
הר' מכס זל שהר' מכ' נתן טעם כסף דכריו זל הרי
את שפחה וולדך בן חורין לא אמ' ולא כלום שזה
כמי שמשחרר חניה ע"פ טעם זה מ' רה דק' ל' דע"כ
ירך אמו וכו' שנתן כגמרא טעם זה לדברי ר' אלמא
דק"ל דהמשחרר חגי עבדו כשטר' לא קנה העבד
וכיון דקיימה דמילתיה הו' משום דעובר ירך אמו
אלמא משחרר חגי עבדו חס כן יתקש' עכשו כתיביל'
דכריו שפחה הכותב לשפחתו הרי את בת חרין
וולדך עבד דכריו קיימוס ולמה דכריו קיימו כיון
דעובר ירך אמו והר' אכד זל פליג עליה בתרתי
חדא שכתב ברישא דכריו קיימו משום דעובר לאו
ירך אמו וכו' וזה פליג על הר' מכס דק"ל כעלמא
בכל דוכתא דעובר ירך אמו והר' אכד ק"ל ברת זל
דבכל דוכתא ק"ל דלאו ירך אמו וא"כ טקובר דלא
ק"ל כגמרא דרבא דפ' הפרה שהקשו התוספות
מונה לר'ת' באלו הן הנשרפין מכס כמה קוגיות
אחרות שהביאו התוספות אשר משם משמע דעוב'
לאו ירך אמו : עוד פליג עליה דאילו הרמ' כס'
כתן הטעם בקיפא דמ' תיה' דהרי זה כמי ששחרר
חגי וכו' אלמא עובר ירך אמו וכו' והוא זל כתב ש'
שא"צו מטעם זה אלמא משום דאינו בעולם אבל דעת
הר' מכס נראה דקיפיה דמלתיה היינו משום דהכי
ק"ל בכל דוכתא דעובר ירך אמו אבל כשאמר לה
הרי את בת חרין וולדך עבד וכו' דכריו קיימו
נראה דשאני התם דגלי קרא האשה וילדי תהיה
לארוביה דשמעי' והך קרא דעובר : לאו ירך אמו
הוא דאל' כלמה ליה לקרא למכתבי ומלת דפשיט'
היא דהמזכר שפחה משבחת ע"ד שתם הילך הוא
ככלל דהכתוב אינטריך למכתבי לגלות לנו דאין
הולד בכלל האם לענין זה ועוב' לאו ירך אמו וכו'
הכתב להש' זיענו דהכותב לשפחתו הרי את בת
חורין וולדך עבד דכריו קיימו : ואף על גב'
דששמעתין וכפ' כיצד מערומי קאמר מאי תלמוד'
אמר רבא קרא לרבי יוסי הנגילי וכו' משמע ליה
להר' מכס זל דאתרוניהו קאי בדפרישית לעיל
וכברוש דקרא פליגי כיון שהוא מיותר ומו' רח' זה
דכריו הר' מכס זל מכח שאר התמיהות שכתבתי
למעלה דכיון דגלי קרא דהאשה וילדיה לרבוני
אתא שמעי' דהכותב לשפחה הרי את בת חורין
וולדך עבד דכריו קיימו וכו' האי גווי' משני תלמוד'
כהערל דף ע"ח גבי הא דאמ' רבי יוחנן מנרי שני'
שנשא מנרי ראשונה וכו' ופרין מר' יוח' עצמו ומשני'
בעלמא כתר דידה אולינן ושאיני הכא דאמ' קרא
אשר יולדו להם וכו' ומטע' זה כת' זל דכריו קיימו

פרק האומר

ואין

לו אומר איפכ' דקרא דהאשה וילדיה
אתא לאשמועין דעובר לאו ירך
אמו היבא דאמר לה הרי את בת חורין וולדך עבדו
באמ' דלא יהיו דבריו קיימים והטעם כיון דק"ל בכל
דוכתא דעובר ירך אמו הוא ונראה דלהכי מהכי לן
קברת הרא"ה בד' שכתב בקיפא דאין דבריו קיימים
כיון דעדן לא בא לעולם וכיון דאין כאן קברא
יותר ראוי שנאמר דהאש' וילדיה יבא דרכן אתא
לאשמועין דעובר לאו ירך אמו דוקא היבא דאמר
לה הרי את בת חורין וולדך עבד וכו' וה' דעתו
כמ"ש בה עבדים :

ועדין

לא בא היישוב כמה שפסק בפ"ד
מה פבולי השוקדטי והוא עיקר
הכל אשר אנו מבקשים :

ונראה

לי שדעת הרמ"בם ז"ל בזה נכון
מאד והוא ז"ל ס"ל דטעמיה רכי
יוחנן דקאמר רבא מתכפר בה וכו' לה הוי משום
דקסבר אש שירו משוייר אלא טעמא הוי משום
דהדס מתכפר בשבח הקדש ואע"ג דאמר' בתר
הכי מתקיף לה רבא ממאי דטעמא דרכי יוחנן אש
שירו משוייר דילמא היינו טעמא משום דאדם
מתכפר בשבח הקדש ואל רב המנוח רבי אלעזר
תלמודי דרכי יוחנן ויתב קמיה ר' זבדי ולא אהדר
ליה האי שביח ואת אמרת טעמיה דרכי יוח' משום
דאדם מתכפר בשבח הקדש אלמא א"ל לן דטעמיה
דרכי יוחנן הוי משום ככר אמרינן בפ' כתרא ד'
דכריתות דף כו' דק"ל לרכי יוחנן אש מתכפר
בשבח הקדש והביאו הר"מפס כפסק הלכה בפ"ב
מהלכות פסולי המוקדשים ז"ל ולד' תורה ותמורתה
נשמרין תידתו וכו' ואש עדתין לא כפר בה והרי
היא ותלפתה או היא וולדה וכו' הרי שניהם נזכרי
להביא לחם ע"כ והיא היא הממרא דרכי יוחנן
גפ' כתרא דכריתות ואף על גב דכתבו התוספות
בפרק ביצה מערימי דנריך לחלק בין זבח הקדש
התורה לשבח קדש החטאת דבעלי התוב' דברו
כפי הסוגיא דפ' ביצה מערימי דקמוקי לה טעמא
דר' יוח' דאש שירו משוייר אבל הרמ"בם ז"ל לא
קמך אהך סוגיא אלא אסוגיא דמנחות פ' התורה
דף פ"א ח"ל רב אשי לרב כהנא אש איתא לר' יוח'
דאמר הפרוש חטאת מעוברת וכו' א"ל מאן לימא
לן דאה יוח' אש שירו משוייר דילמא אש שירו אינה
משוייר והינו טעמא דר' יוחנן דאמר אדם מתכפר
בשבח הקדש ע"כ מד' לא קטשני תלמוד' עלה מירי
כי הווי דקטשני בתמורה אלמא דטעמא דר' יוח'
הוי משום דאדם מתכפר בשבח הקדש ולכך פסק
הרמ"בם ז"ל בר' יוח' בפ"ד מה פבולי המוקדשים
מהך טעמא דכתיבנא ולעולם דבעלמא עובר ירך
אמו ואע"ג דאמר שמואל בפ' התורה דף פ' כל

עצמות יוסף קו

שבחטאת מתה וכו' ומסיק בגמ' מאי קמ"לן לאפוקי
דר' יוח' וכו' לא ק"ל כשמואל כהא אלא בר' יוח' ויהוה
חטאות מתות לדעת הרמ"בם היינו כשאונו רובת
להתכפר כס' וק"ל בר' יוח' לגבי שמואל וככל מקום
ק"ל דעובר ירך אמו וחס' ה' הויג' דכפ"ג מה נבלות
דהבא עובר ירך אמו וכו' וכמו שכתבתי למע' :

אבל

עדן ז"ע כדכרי הרמ"בם מהא
דאמר' פ' הערל דף ע"ח א' יוח'
מזרי שני שנסא מזרית ראשונה בנה שני אלמא
עובר ירך אמו ופריך מר' יוחנן דאמ' הפרוש חטאת
וכו' ומשני דילמא שאני התם דכתיב אשר יולדו
תלאו בלידה ע"כ משני דלר' יוח' עובר לאו ירך אמו
ודוקא גבי מזרי הוא דאמרין דבתר האש' אזלינן
מדכתיב אשר יולדו וכו' והרמ"בם ז"ל בפ"ב מהלכות
איורי ביאה כת' ז"ל מזרי שני שנסא מזרית שנייה
וכן מזרי ראשון שנסא מזרי שנייה הולד שני שא'
כניס אשר יולדו להם הכתוב תלאן בלידה ע"כ
ומדהוינך הרמ"בם ז"ל להביא פסוק אשר יולדו
להם דהכתוב תלאן בלידה אלמא משמע דעובר
לאו ירך אמו הוא וכפ"ג משני בנמרח שאני הבא
דכתיב אשר יולדו וכו' :

ונראה

דהרמ"בם ז"ל לא הונרך להבוא
פסוק זה אלא בעבור חלוקת
מזרי ראשון שנסא מזרי שנייה דלא אזלינן בתר
האש' אלא מתורנין בה לחומרא ויהיה בנו שני
וה טעם כמ"ס ה"ה משנה שהרמ"בם ז"ל מפ' רכונן
דכתיב אשר יולדו וכו' ואז אפשר ללידה בלא אב
כע"ז שיהיה שלישי מאב ואש ובעבד' זה לבד הונרך
להביא הפסוק דאשר יולדו להם אבל ה' בעל
הטורים הפליג לעשות כעורא"ה ס' ר' שכת' הדין
דמזרי שני שנסא ראשונה דהולד שני ולא הביא
פסוק כלל משום דק"ל ז"ל דעובר ירך אמו ובמזרי
ראשון שנסא שנייה ס"ל דהולד שלישי כדכרי רש"י
ז"ל דלעולם כתר' האש' אזלינן והטעם משום דעובר
ירך אמו ולא הונרך להביא בזה שום פסוק כלל :

כלל

העולה דבכל מקום בתלמוד הדין
דין אמת לדעת הרמ"בם ז"ל דעובר
ירך אמו לבד מטרפות וכך הוה העת התוב' והטור
אבל הר"א ז"ל וה"ת ס"ג דעובר לאו ירך אמו וככר
הקשו התוספות כאלהן הנשרפים לר"ת מהסוגיא
דפ' הפרה והרא"ה כד נריך לתרן עלה דהויג' דלא
כהלכתא בדפרושי' הלבך הדין דין אמת כדכרי
הרמ"בם ז"ל וכן ראוי להורות כפסק שיכול בענייני
אלו ישמע חכם ויוסף לקח :

דף ס"ט מתניתין

ר"ט וכו' גמ'
איכתיב להו
וכו'

וכו' כתב רש"י ז"ל טיהרת את הזכרים שילכו וכו' וכן
למה כתב שילכו וכו' ונראה דה"ק מדקאמר ולא
טיהרת את הנקבות דהא נקבות נמי אכס' דיטאו
עבדים כדיעבד לכך כת' דאין דרך לילך נשים וכו'
ומאי דקאמר בגמרא ר"ט לכתחילה קאמר פי' ד
דיהא מותר ליקח לכתחילה אבל אימרי דיטאו
לו ענה לגנוב או להמכר בע"ע דבאשה לא שייך
שתמכר ונמכר בגניבתו ולא בגניבתה זה לא מקרי
לכתחילה דכל זה כדיעבד מקרי כיון דאיכ' איבורא
להשיאה מבלי שימכר בע"ע :

תוספות

אלא אי אמרת וכו' והע"ז
הוא ג"כ מדברי רש"י ואפי'
שלא היה כנסתם :

ולענין

הלכה אי ממזר נושא שפחה
לכתחיל' או לא כפי הקוגיא
הדבר פשוט דר"ט לכתחילה קאמר אבל כפי מה
שנראה בדברי האחרונים בזה נראה שיש להפק
בזמננו זה וזה כי ידוע הוא שהמזר שהתירו לו ח
חכמים שישא שפחה היא ודאי שפחה שקבל עליה
המזנות כדת יהודית וכ"כ רבי ירוחם בבירור
והדברים הם ברורים דאל"כ ה"ל ככרית גמורה
ואקור מטוס לא תתתן כס' והשפחה כרי שתקרא
שפחה צריך שיטכילה לשם עבדות וכיון שכן אינ'
בה דין שפחה וכ"כ הרב מוה"ר"ל ח"ג קימן מ"ה ז"ל
אכל ככ"ד לא הוחזקה מעיקרא טעמיה לשם
עבד תאדרכ' מיני אלף שעולה על דעתו לסכול
שפחתו לשם עבדות שנית מה שכתב בקימן הנ"ל ז"ל
וכר מן דין זה לנימוס רבים כתבת' בס' הפסקים
שלי הראשון שאין בזה המלכות דין שפחה טעמיה
לשם עבדות מחמת דינא דמלכותא דינא יע"ש
ובחלק' קימן יב דף ט"ו י"ו האריך בזה וכתב ז"ל
אכל במלכות שלכו ראה ראינו כי אינ' אצלנו אלא
בשכירות בעלמא' ואחר שראיתי מה שכתבו
הפוסקים בענין דינא דמלכותא וכו' כפי מה
שחקרתי ונדרשתי זה הענין שאינ' מוחי' ליהודי'
להיות אגלם עבדי ושפחות אלף בכך אופני מיני
שכירות לתנת נשים וכמה חוגי'טים עולי בערכאות
ואף גם זאת לא שוק להם וכולי האי ואלו וכל מה
הדברי אינ' חק המלך ארוכנו ירה שחרשו מעצמו
אלא חקי המלכים אבותיו' ואפשר שבה האופן
כל אנפין שוים וכו' אפשר דאליכא דכלהו רבואת'
אמרינן דינא דמלכותא דינא בענין העבד' ושפחו'
וכמו שאמרו כ' החולץ מוהרסקויהו דהני כטפסי
דמלכא מנת ומלכא אמ' מא' דלא כ"רגא לשתעביד
למאן דיהיב וכו' והסקים לענין ההלכ' דלכתחילה
לא יסקים להתיר למזר ליקח שפחה עכ"ל הרב
מוה"ר"ל ז"לה :

ובאמת

שנפל מחלוקת גדול בזה כפי
מה ששמעתי כימי כחורתי
ושנעשו בזה פסקים ארוכים רכו מיני' ולאס באתי
להביא בזה כל מה שיש מן הכקיות והעיון יכרר
המשא' :

אבל

זה דעתי בדרך קצרה שמי שיקח
שפחה ויטכילה לשם עבדות והיב
מומנה ברגא למלכא כזמנינו זה שכבר נעשה דינא
דמלכותא שישלמו כרגא' מן השפחות והעבדי' ה"ל
דין שפחה דתלמודא ומותר המזר ליקח איתה
ויהיה מותר בה לכתחילה ואחר תטהר כל זרעו'
זמיהו צריך שיפרש המזר שאינו בא עליה בתורת
גשוואין שאם לא פירש הא ק"ל דהבא על שפחתו
שחררה דמקמתא אין אדם עשה בעילתו בעילת
זנות וכמו שכתב זה הטור בהלכות עבדים וכתב
הרב מוה"ר"ק ז"לה בשם המ"פ דהיינו אפילו בבא
עליה דרך זנות והדברים עתיקים :

פרק עשרה יוחסין

אינ'

שואלים בשלום וכו' כתבו התוספות
דדוקא בשאלת שלום אבל לשלום לה
בשלום אפילו ע"י בעלה אקור ע"כ ולכאורה נראה
דאין מקום לפרוש כפי מאי דפריך בגמרא פרק
השוכר את הפועלים' ונראה שהתוספות כתבו
זה אחר מהסקנת הגמרא וכקל'ית' :

ולענין

הלכה כתב הרמב"ם פכ"א
מהלכות איקורי ביאה ז"ל
אקור להשתמש באשה כלל בין גדולה בין קטנה
בין שפח' בין משוחררת באיזה שמוט אמרו רסנית
פכיו ידיו ורגליו והצעת המטה וכו' וה"ה ז"לה כת'
שהזניאו מן הירוש' והירוש' למדקדק בדבריו יפה
נראה שהוא הפך דברי הרמב"ם ז"ל והדבר ית'
במעט עיון' למענוון בלשון ואפשר לבקש ממנו
סמך כמה שאנו משתמש' בשפחו' ויש גם ראיה
למנהג מהמרדכי עם שבאמת בעיני ה' מוה"ר"ק ז"ל
רע כמו שתראה בטור א"ה :

איני

והא איקלע רב לבי בר שפי וכו'
מאי לאו ביחסותא וכו' ההכרח
נראה דה"ק דודאי ביחסותא הוא דאי בשתיקותה
איך הוה ידע זה רב עם בניסותו לבי בר שפי ד
השתיקותא הוא כשהוא כפני אנשים ויעלכו לו
וישתוק ומשני לא בשתיקותא ודחיק השתא דה"ק
לבו בדוקו אי שתקי אי לא דהשתא לא הוי
מאי דאיקלע לביתו דוקא אכל הכונה היתה ל'
לכודקו עם האנשים :

הר

מני
על ככ
בחדא
דמיית
יבא מ
לא
עור

אזהרה
בקהל
היורה
אזהרה
עשירו
דכיון ד
וסע עמ

עור

לויים
מגלן
קהלי
חד הית'
דמותרי'
מותרים
וחד ללו'
במזר
משמע כל
פלוגתא
כש"ט דכ

ומאי

ידע כן ד
מוקמי ק
ליט ע"כ
בפקי יש
לח

אמר

דרש מתח
גם כן דמו

תוספו

התוספות
התוספות

עצמות יוסי קח

פיסקא

אלו הן וכו' מאי אמרת דילמא
 אולא וכו' והתורה אמרה קסה
 למאי אינטרין סך טעמ' דסתוד' אמרה וכו' דכלחו
 הכי הוי ספק ספקא ספק אי אולא איסי לגבייהו
 או לא ואת' ל' דאולא איסי לגבייהו וכו' ליה מחנה
 על מחנ' ספק אי הוי ממזור או מישראל וכל ספק
 ספיקא אפינו דאורייתא לקלא: ודאיני
 להר'טבא ז'ל כתשרר כזה ותיקן תירושים ע"ס
 והל' דהוגר כע"ג לומר סך טעמא מטוס דהך
 ספקא אינו מתהפך ולא הוי ספק ספקא וכו'
 סכתבו קנת מבעלי הכללי ואי מהפכין הספק
 ונאמ' ספק אס כבעלה למזור או ליש' ש"כ ליקח
 למזור את' דכבעלה למזור וכו' דאס כבעל' למזור
 אכירה בהחלט: והרב מוסרין לב בקנת
 מקומות מכפריו כתב דהוי ס'ס אף על פי שלא
 יהיה בטני גדדיו והביא ראיה מדברי התוספות
 בכתובות והנה מדבריו הר'טבא בשמעתין אפטר
 לו ג"כ להביא ראיה לדבריו מדלא תירץ מאי
 דתריכא וק"ל:

אלא

מעשה וכו' קסה דאפילו אמרת
 דשתוקי אכור ג"כ מן התרה תקסי
 ליה נמו דשתוקי לא שח' שת קית' דכיון דאכור
 הספק מדאורייתא דילמ' הוי זה יטוזה ממזור וכיון
 שבן היכי קאמר אלא מעתה דמעיקרא נמוי' כ'
 כדפרישו: ונראה שח' איסורו היה ד'ת' לא היה
 מטוס ספיקא אלא כושפחה ספולה בכני ענמה
 דאמרה תרה שיהא אכור ועשה כו ספק כודאי
 ומטוס הכי השתוקי היה מותר בשת קית כמו ממזר
 דמותר בממזרת אבל השתא דתלי טעמא מטוס

בקהל

שמא יקח אחותי' כדפרישו:
 ודאי הוא דלא יבא ק' למאי
 אינטרין למיזר כקהל ודאי וכו'
 דהא מקהל ודאי לא צפק' לן אלא דשתקית
 מותרת במזו כדלע' ל' אבל ממזר ודאי הוא דכשק'
 לן מאי דנקט רבא במזורה דרבר' תיר' שת קית' בשר
 ונראה דכיון דהוי' מקר דמזור ספק יבא בקהל
 ה' קר'א שת'א אב' השת קית' במזור להכי הוהר'ך
 עד להביא בקהל ודאי הוא דלא יבא למזר דאפי'
 הכי במזור מותר ככ' כיון דאיכא פנויה וכו'
 משמע דמעט דפנויה הוי כנדר מעט הארוס וכו'

ויש

לדקדק דהא הוי מעיש גרוע ד'
 דכפניה נמי איכא ספקא דילמ' א'
 אולא היא לגבייהו כדלעיל והיו קרובים ממזרים
 קבועי דהו' במחנה על מחנה ואיכ' מעט ארוקות
 ואשה שהלך בעלה למד' כערי פלג' דקרובים
 וממזרים והיו רובא לריעותא ושמא איכא רובא
 דפנויות ויהך ספקא נחשב כפלגא ופלגא איכא
 דהסיא מחמת רעבון מכרוע ועד' יט תירושים

הר

גד נשא ממורת וכו' ה' קהלי כתיבי
 קסה על מה שכתב רש"י ז'ל מדהיה
 מני למכתבינהו לכלהו בחדא אזהרה דמה ראה
 על ככה למר ייתרא דקהלי הוו מדלא כתבינהו
 בחדא וחד קהל דלכאורה מלישנא דגמרא משמע
 דמיימורה דקהלי דריש ליה דהוה קני למכתב לא
 יבא ממזר ולא יבא עמומי וכו' גס דור עשירי
 לא יבא להס בקהל ה' והקהל קאי אכלהו:

עוד

קס שרטי' התחיל כתחילת לשונו
 דהיה מני למכתבינהו לכלהו בחדא
 אזהרה וקיים לומר לא יבא ממזר ועמומי ומואבי
 בקהל גס דור עשירי לא יבא להס ב' וכו' ולמה
 הוהר'ך עוד אזהרה דהור עשירי לא יבא בו דבחדא
 אזהרה כגילא יבא ממזר ועמומי ומואבי גס דור
 עשירי בקהל ה' עד עולם ויה אפטר לתרץ ולומר
 דכיון דדור עשירי הוי כישתקע ממנו סס ממזרות
 וש עמומי ומואבי להכי כתב בו לאו מיוחד ואינו
 מקפיק:

עוד

קסה דכיון דהוגרבו הוי קהלי דאי
 לא היה כתב אלא תרי הוה אמונא
 לוויס וכהניס אכל ישראל לא וכו' כמו שרטי' א"כ
 מבלן דאתא חד למשרי שת קי בישראל דילמא תרי
 קהלי אינטריו לכהניס דאי לא היה כתיב אלא
 חד הייתי אומר דוקא כהן גמור אבל חללים כיון
 דמותרים בגירות ומש' חרות הייתי אומר דיהיו
 מותרים בממורת להכי אינטרין קהל א' לחללים
 וחד ללוגור' לישראל והשתא לא הייתר לשתוקי
 בממזר ויש בשתוקי אלא א': ונראה דקהל
 משמע כל שבע הכהן דדוקא בכהן ולוי הוא דאיכא
 פלוגתא לקיון אי נכקי מהד קהל או לא: אבל
 כש'ט דככל גונא דכהן קהל א' מקרי ועוד דחללי'
 לא עדיפי מלוי:

וכא

דקאמר בגמרא וחד למשרי ממורת
 וכו' אין לדקדק דכלאו קרא הוה
 ודע כן דמותרים דדוקא לכהנס ולויס ויש גמורים
 מוקמי קראי דקהלי דהא כיון דכבר כתו' חד קהל
 ליש' ע"כ על הספק אזלינן לחומרא וכיון דהוא כ'
 נכפק ישראל הוה אקרינן ליה מטוס דספק אוריית'
 לחומרא מטוס הכי אינטרין קרא להתיב':

אמר

רבא מי איכ' דדריש מלתא כי דאי
 וכו' כ' כי דאי דוקא אכל הוא
 דרש מתחילה דמות בכהנת ומטוס הכי דרש להס
 גס כן דמותר בממורת דטבא להו עבדי דהשת' לא
 ירע כעניהם כ"כ:

תוספות

חמשה קהלי דלא שייך כיה
 קהל פ' שאינס מולידים ולא
 יעש קהל:

פרק עשרה יוחסין

עצמות יוסף

עוד

יש לדקדק במאי דקא מחמת רעבון מאי ספק איכא מינאנו כר' ה' איירי דשני רעבון קטל ליה כדלקמן ואי בדדי ר' ה' חכי כלל רעבון כמי ונראה דהתם הוי שני רעבון והכא הוי כרעבון דידה לחודא דאפטר דטעמא דנדי ר' ה' דכשר משום דא מרינן דמחמת רעבון ה' השליכוהו שם ומאי דפריך לקמן הוא אמאי נקט שני רעבון ח' כמשום דאמרינן התם הוא מדרכנן ומשום דמעלה עשו כיוחסין וסכמים הוא שחלקו בין ר' ה' לדדי ר' ה' דמדאורייתא הוי כשר כיון דיש לתלות שהשליכוהו מחמת רעבון כב' :

הוספות

כד' א' וכו' כ' כקונט דרמי עליה למידק לפי שהוא כמי שפרע וכו' כונת התוספות כהכיחא התחלת דברי רש' ז'ל הוא משום שבעלי התוספות חלקים עליו כזה לפי שהטעם שפירשו ז'ל דקאי אמקחן בידו דנאמן מטעם מנו והנה ע"כ כזה פליגי על דברי רש' ז'ל דהא טעמא הוי משום דהוי נאמן במיגו דמצי אמ' לא מכרתי והנה ל' דעת רש' ז'ל לא מצי למימר לא מכרתי כיון דקאי עליה כמי שפרע והתוספות כפי הנראה אינם מקפידים כזה :

עוד

כתבו ולפ' גרס' ולא ידע ולא גרס' ולא ידע שמשמע שאין אנו חוששים ליהיעתו וכו' הכי נריך למגס כדבריהם ז'ל חלל שיש לשים לב במאי דהאריכו וחזרו ושנו דכריהם באומרם ולפ' ז'ל דלא ידע וכו' שהם דברי מותר :

ואפשר

דהרגישו ז'ל דאמאי אוקמת דלא ידענומא דידע וקאמר מזה לקחתי מדעתי ומזה בע"כ לוא ולפ' ז'ל דלא ידע דאם ידע פשיט' הוא ולא הוגר לאומר ורוחק :

והנראה

יותר דהתו הרגישו דכשאמר ולא ידע הי מדעתי והי בע"כ היכי קאמר בגמרא נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי כיון דלא ידע ע"כ ז'ל דה"ק לזה מכרתי כ' עם שכאמת מא' היא מדעתי ומא' בעל כרחי עכ"ו חכי איני רוצה למכור חלל לזה חלל דקשה לזה דא"כ מאי אריא דלא ידע אפי' ידע כמי יאמר לזה חכי רוצה למכור חלל ע"כ ז'ל דה"ק לזה מכרתי כ' שאין חכי יודעמי נתן לי מדעתי מ"מ לזה מכרתי ואמרו דעת הוא טזה היה מדעתו ולזה אמרו התוספות ולפ' ז'ל דלא ידע שאם ידע מי היה מדעתו שוכ אינו נאמן לומר שלא מכר חלל לאחר ואמרו דעת הוא ודאי שלמי ט' שנותרנה הוא דמכר וק' :

ולענין

הלכה הארכת כביאורי לח"ה וכדי שלא יחקר כזה מאומה אכאזר כקצרה מה שכתבתי שם לענין הדין כטור ש"מ סימן רכ"ו וזה לשוני שם : דברי הריף ז'ל

כזה נוטות כפי פשוטן א דברי רש' ז'ל וכבר הר"ש ז'ל תמה על דבריו והיא באמת קשיא חל מתא - ועוד חכי מוסיף לתמוה עליו לדעת הרב דמתניתין דשנים אוחזין לא קאי אלא ארישא דאיירי במינאה אכל הסיבא דמקח וממכר איירי כשהמקח הוא ביד הלוקח אמאי הוה כך בעל התלמוד לעשות זריכות אחר בין מינאה למקח וממכר דכיון ד דהרישא איירי כשהם אח"כ וקיימא דמקח וממכר איירי כשהמקח הוא ביד המוכר לא דמיין אהדדי ולא נריך לתת זריכות ביניהם :

וכ"ל

לענין הדין אין שום קשיא עליו במה שזוכן מדבריו ז'ל דאי נקיט זווי מחד מנייהו אפילו דהמקח בידו נאמן לומר לזה מכרתי וכו' דהיא כדעת רש' ז'ל חלל שהתוספות והר"ש ז'ל תמהו עליהם דלמה יהא נאמן בשנים והר"מכס ז'ל לא נתן לו כח חלל כעד חחד והוא כ' כדעת התוספות ז'ל ומתוך דברי הר"מכס ז'ל יש לדייק בכיורו שאם אין מקחו בידו נאמן כעד חחד שכתב ז'ל לפיכך חש בטל הדמים משנים ונטל מ' מאחד מדעתו ומא' בע"כ ולא ידע ממי נטל מדעתו וממי בע"כ אין כאן עדות וכל אחד נשבע וכו' ע"כ משמע דוקא משום דלא ידע הא אם ידע נאמן לפוטרו משכונה וזה דבר ברור בדברי הר"מכס ז'ל וכן דקדק הר"ש ז'ל מדבריו : ותמהתי מהרב מוהרי"ק ז'ל ה' ב' ז'מ' שכת' על דברי ה' שלא מנא גילוי בדברי הר"מכס ז'ל ע"ז וק' : ודע דאף על פי דכשלא ידע השוה הר"מכס ז'ל הדין בין כ' כשהמקח בידו לשאין המקח בידו נרא' דאין הדין שיה בענין הדיוק שיש לדייק בדבריו ז'ל דהוא ז'ל כתב בין שהיה המקח בידו בין שלא היה בידו אין כאן עדות כלל הא אם ידע ממי נטל מדעתו וממי בע"כ יש לחלק ביניהם דאי המקח בידו נאמן כשנים ואי אין המקח בידו נאמן כעד ח' לסייע לחיורו לפוטרו משכונה חס הוא תפוס כה ואם חכירו תפוס ככלה ישבע שבועת התרה להכחיש העד' וכו' לר' מדברי הר"מכס דאי לא נקיט זווי חלל מא' מהם ואין המקח בידו אינו נאמן לומר לזה מכרתי ויהיה שלו חלל דוקא בעד ח' ש"כ כת' סתם ז'ל אכל חס אין המקח יוגא מתחת ידו הרי הוא עד ח' כלכד ע"כ ונכנס אחד מהם איירי הר"מכס מ'קאמר כסמוך לפיכך חס נטל הדמים משנים וכו' כנראה דמעיקרא כנקט מא' איירי ואכ"ה קאמר דנאמן כא' ולפ' כדפריך בגמ' ונחוי זווי ממאין קייט ארישא כריך וע"ד שהקשו התוספות כדעת ר' דברי הבי כפי דמקחן בידו אמאי נאמן חס יאמר אמאי שלא קבל המעות לזה כתרנית דמשמע דנאמן בכל ענין ועל הא משני לא נריבא דנקט זווי מתהייהו ולפ' אפי' האקס בידו חס קבל

משום

מעו

וכ

לעו

כתב

בזמן

זר

סהר

וצר

בעל

הא

דזה

המעו

בע"כ

רנויה

ומיהו

שיהא

ואילו

יכולי

להכח

הוא

אינו

כיון

הריף

לקדוש

שמקחו

קבלתי

בע"כ

מקח

עדים

ואע"כ

כברא

וכפי

כאופן

נאמן

כונה

אם נקיט

ומא' זה

דברי ר' ח' ז'ל

מקו לפ'

ואחר

הריף ז'ל

א"כ אין

בתכ ז'ל וק'

פרק עשרה יוחסין

עצמות יוסף קיב

ועתה מאחד מהם אינו יכול לומר לזה כתריותי :
ובפירוש זה כתבו התוספות ז"ל ולפי
גרסתי ולא ידע וכדכתיב
לעיל שש טעית בקפרים וגם הר"ח כפ"ק דב"מ
כתב בשם ר"ח ז"ל הלכך נר"י כפי ר"ח שפי' בקדושין
בזמן שמקחו בידו נאמן במגו שיכול ליתנו לאיזה
גד שירצה ועלה פריך ולחזו וזו ממאן קייט ואין
סהדי דלחותו כתרזה ומשני התם דקט טווי מ
מתרווייהו ואין יודע ממי קבל וכו' :

תוספות

שודא דריוני ועו כפ"ק דגיטין
וכו' דע כי כפ"ק דגיטין פרט'
עד שפי' הכא אבל התוספת מקטי' לו מלישנא
דאמרין התם דיעשה שליח מה שירצה כבר דאין
טוס אומר דעת סיהיה כטוב לזה יותר מזה וזה
משמע כפי' ר"ת דמה שירצה הדין יעשה :

תנינא

דאין עמו לפ' כן דאין ולא כמו ככל שאר דוכתי
דלמא דאין דפריך למה לי למתניי זמנא אחריתי
דאין הכא אבא שאול קאמר לה והתם ר"ג אומר
ולא שייך למימרה בזה תבוא וכו' :

מתניתין

מאוי כלי האקורי וכו' אילומא
מזוירי וכתבי הא תנא ליה רישא וכו' ככרא' דלא
הוקשה לו אלא למאי אינטריק הא תנא ליה רישא
וקשה דהוה ליה למפרך דאיכא תניין לעיל דלעני
אמרין דגרי כמי מתרים במזורת והכא תלי בכל
האקורים משמע דוקא כל האקורים הא המותרים
אקורים במזור ואין לומר דהדיוק אינו מוכרח
שיהיה כולל והתנא מילי פסיקתא קתני דהאקורי
לכא בקהל כלן מותרים אבל המותרים יש מהם
שיהיה מותר ויש מהם שיהיה אקור וחלל יהא אקור
במזורת והכא תלי בכל האקורים משמע דוקא כל
האקורים הא המותרים אקורי' במזור' ואין
לומר דהדיוק אינו מוכרח שיהיה כולל והתנא מילי
פסיקתא קתני דהאקורים לכא בקהל כלן מותרין
אכל המותרים יש מהם שיהיה מותר ויש מהם שיהיה
אקור וחלל יהא אקור במזורת והנה עס שהוה
מותר בקהל יהא מותר במזורת דאם כן מאי פריך
לקמן הא מותר אקור והרי בר שמונת ר' לכהי' וכו'
ומאי קשיא היא זו דהא הדיוק אינו מוכרח שיהיה
כולל דיש מותר שהוה אקור במזור ויש אקור שהוה
אקור וכדפרישנא הכא והיה נראה לחלק עס
קושיא אחריתי דאיכא לאקשוני בתירוץ הגמרא
דמוקי לה דה"ק כל האקורים לכא בקהל כהונה
וכו' ואם כוכת המשנה דכל האקורי' היא זאת היכי
פליגי רבי אליעזר עלה וקאמר ודאין בודאין וכו' ומי
הוכיר כאן ודאי בודאי ודאי בספק והתנא לאו
כהכי אירבנא ללא באקורי' בהנה' ואין לומר
דרכי אליעזר פליגי אריס פריך דמתניתין דר'
בס א יוחסין

ועתה מאחד מהם אינו יכול לומר לזה כתריותי :
ובפירוש זה כתבו התוספות ז"ל ולפי
גרסתי ולא ידע וכדכתיב
לעיל שש טעית בקפרים וגם הר"ח כפ"ק דב"מ
כתב בשם ר"ח ז"ל הלכך נר"י כפי ר"ח שפי' בקדושין
בזמן שמקחו בידו נאמן במגו שיכול ליתנו לאיזה
גד שירצה ועלה פריך ולחזו וזו ממאן קייט ואין
סהדי דלחותו כתרזה ומשני התם דקט טווי מ
מתרווייהו ואין יודע ממי קבל וכו' :

וצריך

להבין שאם גרסי' ולא ידע דמשמע
שהמוכר לא ידע היכי קאמר נאמן
בעל המקח לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי דא"כ
הא שפיר ידע כיון דקא' לזה מכרתי וכו' ונר'
דזה אפשר להבינו כשאמר המוכר שהם השליכו
המעות בפניו ולא נתן אל לבו ממי השליכם בפניו
בע"כ אבל נפשו אותה לפ' שזעולם היה דעתו
רצויה אליו וכזה אפשר להבין דברי הרמ"ב ז"ל
ומיהו דברי הר"ף ז"ל אינם עד שפי' בעל הטור'
ט' יהא נאמן מי שהמקח בידו להכחיש את העידם
ואילו היתה אחיזה אפי' במקצת בדברי הר"ף ז"ל
יכולו היינו לקרבו אל הסברא ולו שיהא נאמן אפי'
להכחיש את העדים כל זמן שהמקח בידו והטעם
הוא שכיון שהמקח בידו ויש לט' ידו לחזור בו שהרי
אינו חייב אלא מי שפרע וכול להכחיש את העדים
כיון שהוה יכול לחזור בו ומיהו אין נראה כן דעת
הר"ף כלל ובפירוש נמצא כתוב בשיטת הרמ"ב כא'
לקדושין ז"ל אשתכח השתא להאי פרושא דכל זמן
שמקחו בידו אעפי' שיש עדים שמכר נאמן לו מזה
קבלתי דמי' ולא מזה אלו מזה קבלתי מדעתי ומזה
בע"כ כל זה שאין עדים מכחישים אותו אבל אין
מוקחו בידו אינו נאמן אלא בעד א' בלבד ואפי' אין
עדים שמכר מיהו נאמן בעד א' דעלמא עב"ל .
ואע"כ דלא כתבו על דברי הר"ף הסברא מיהא
קברא אילמתא היא דכל שיש עדים בדבר לא יהא
נאמן :

וכפי

מה שכתבתי בסודות ר"ח נמצאו למד'
שאפי' אמר המוכר שהשליכו המעות
באופן שלא הכיר בהם מי היה מדעתו ומי בע"כ
נאמן לומר רצוני לעולם היה למכור לזה מדעתי
נוחה הימנו' אבל הטור הביא דברי ר"ח וכתב ז"ל
אם קייט וזו מתרווייהו וכו' ואין יודע מאי זה מדעתו
ומאי זה בע"כ נאמן לו מזה קבלתי מדעתי וכו' שהרי
דברי ר"ח הם אפי' לא יד' ממי קבל כלל ועיק' וכבי'
מוק' לפ' דברי התוס' ור"ח באופן אחר וזה נר' יותר :
ואחר שפרשנו דברי הר"ף ור"ח נאמר
שמה שתמה הראש' ז"ל על דברי
הר"ף ז"ל והיא תמיהת התוספו' באמת היא תמיהה
א"כ אין ראיתו ז"ל שהביא ראיה על קושייתו שהוה
כתב ז"ל וק' לפי דבשאין מקחו בידו אפילו קייט

זר אפי'
נא'
ייתין
זיה'
זוה'
עשות
ד
יוקח
דמין
כמה
י
לזה
כפות
שנים
ח
ז"ל
ח'
ז"ל
דעתו
נאמן
ס'
הרב
מנא
דחף
ין כ
הדין
ח ז"ל
אין
ומי
נאמן
קויע
ואם
חיש
נקט
לומ'
דכת'
הרי
זירי
דמיס
זירי
כחז'
ספ'
נאמן
זיתי
דיכא
קבל

יוחסין דקתני כהדי דממזירי כתיבי שתוקי ואסופי
 מותרים לבא זה בזה דאם כן היה ראוי להביא
 דברי רבי אליעזר ארישא : אלא שכל רגם
 לפי המבקש לא נכחד ממנו הכנת כל האסורים
 לבא בקהל דהיינו בקהל יש והיינו ממזר שתוקי
 וכו' בדקתני דישא אלא דהוה סגוי למתני האסורי
 לבא בקהל מותרים לבא זה בזה ומדכילי בליטני
 דכל האסורים ש"מ דהוי כלל כרור וכלל האסורים
 לבא ככהונה דמותרים וכיון דמתביבת כל הוא ד
 דנפקא לן לאסור כהונה אכל הכבא במקומה
 עומדת לדין קהל ישראל נריך ע"כ שיהיה כלל כלול
 כרור ולהכי פריך לקמן הא מותר אסור לפי שלא
 למדנו זה אלא מן הכלל לא מן החלוקה ואילו מן
 החלוקה היינו מדייקין ואמרינן הא מותר לפעמי
 יהיה מותר ולפעמים יהיה אסור וכדפרישנא הבא
 ובאמת הוא תירון דחוק והנרא' עוד לתרן
 ולומר דכונת הגמרא היא למפרך הכי דע"כ כונת
 התנא באו כל האסורים לבא בקהל מותרים לבא
 זה בזה ע"כ מריהטת דברי התנא משמ' דמותר'
 לבא זה בזה אלא לאשמועין דאתא לפלוגי על
 רבי יהודה דאסור דאילו לדקדק ולומ' דדוקא כל
 האסורין הא גר דמותר אסור בממזרת ה"ל למתני
 כהדיא וזיון שכל כונת התנא משמע דלענין מותר'
 אתא לאשמועין ק' והא תנא ליה ריש' וכו' והו' כל
 עיקר כונת המקשה : ואין לדקדק בזה דאם
 כן היכי קאמרו התוספות לקמן דלאו עיקר קושיא
 היא דפריך הא תני ליה רישא דהא כפי מאי ד
 דפרישית היא קושיא אלימת' : ונראה דכיון
 דמלישנא דתנא משמע דאתא לאשמועין דהך
 דאסורים לבא בקהל מותרים לבא זה בזה כדפריש'
 אהא הוא דפריך הא תנא ליה רישא וזה חנינה כ"כ
 קושיא וכמו שא"פ בסמוך .

עוד

יש לדק' אמאי דחיק בגמרא לאוקומי
 כל הני אוקומתי דחיקי כומא דכל
 האסורים לבא בקהל קאי אבותי דאבו לבא בקהל
 משמעא דהו' גירי אריות ורבי יהודה אוקר דה"ל
 דהו' גרי אמת והו' ביש' גמורים דהא מייתי לקמן
 פלוגתא דרבי ישמעאל ור' עבהבי ורבי אישור ס"ל
 דהו' ספק וכודאן בספיקן ס"ל דאסור .

ונראה

דלישנא דכל האסורים משמע
 שהוא כלל מוסכס דלא פליגי
 עליה שום תנא וכפי זה המחלוקת טעמנו שר' יהוד'
 עגמו שאוק' לבא זה בזה פליגי אכלל' בכל האסורי
 ולא הוה ליה לת"ק למימר כל האסורים ברבך שר'
 יהודה עגמו בא עליו במחלוקת ולא דמי להא ד
 דאמר' לקמן ה"ק כל האסורים בקהל כהונה וכו'
 דהו' דלא כרשכ' דהא נהי דרשכ' פליגי עליה
 אכל' ר' יהודה לא פליגי עליה כהך כלל' וק"ל :

עוד

קשה כיון דע"כ נריך לרחוקי מתנא
 דלא כחד תנא וגר עמוני לפי המסקנ'
 דנריך להגביה כגמר ליטנא דר' יהודה אוקר זה פ'
 אעפי' שר' יהודה אוקר וכו' אמאי לא אוקמ' ריש'
 וסיפא אליבא דר' יהודה זה ה"ק כל האסורים לבא
 בקהל מותרים לבא זה בזה הוא מותר לבא בקהל
 כגון גר אסור לבא זה בזה לפי שר' יהודה אוקר
 גר בממזרת :

ונראה

דכשלא לפי המבקש אע"כ
 דחיק במלתיה דר' יהודה מ"מ
 ר' יהודה קאי אמאי דתנינן במתני' כהדיא אכל
 השתא נריך לדחיקי מלת' דר' יהודה דנתן טעם
 לדיוקא דשמע' ממתני' דכל האסורי וכן לא יעשה
 א"כ לא ה"ל למיר' יהודה אוקר דמשמע דרישא
 לא הו' ר' יהודה ויותר ראוי היה להתחיל בדברי
 ר' יהודה ולו' אר' יהודה כל האסורין לבא בקהל
 מותר' לבא וכו' לפי שר' יהודה אוקר בממזרת וכו' :

עוד

יש לדקדק מאי פריך בגמרא הא
 תנא ליה רישא וכו' כיון דק"ל דקתם
 ואח"כ מחלוקת אין הלכה כקתם א"כ אע"כ דתנא
 ליה רישא דקתמא חור' לשניתו במקום הזה כרי
 להביא המחלוק' כר' אליעזר עליו ולא כהו' הלכה
 כקתם אלא כרבי אליעזר וכדפסיק רב לקמן
 ואפ' שמעטס זה הא דכתבו התוספות דלאו עיקר
 קושיא היא דפריך הא תנא ליה רישא אלא עיקר'
 אאידיך קושיא סמיך וטעמא הו' כדפרישית דהבא
 הונרך למתניו כדי להביא המחלוקת עליו דליבא
 למימר דאמאי לא הביא דכרי' אליעזר אמתני'
 דלעיל דא"כ ככל כה"ג דמחלוקת ואחר כך קתם
 תקשי לך הכי :

והרי

גיורת פרטי' וע"כ תנא דידן מדשרי
 וכו' הך ליטנא דרש' ז"ל קשה מאד
 להולמו והס' נראים דברים ללא צורך בלי שום קשר
 ונראה דהוכרח לפרש כן משום דא"כ לא למידק
 בדברי הגמר' אמאי דמוקי לה כפחותה מכת שלש
 שנים ואתיא מאי דקתני כל האסורים לבא בקהל
 ולא כר"ש אכל מאי דקתני מותר' לבא זה בזה אתי
 ככ"ע ואמאי לא מוקמי' בכת שלש ויום א' ככ"ע
 ודייק בן מינא הא פחות' מכת ג' שנים ויום א' אסור'
 לבא זה בזה והו' דלא כר"ש ובהא פליגי וניח טפי
 ממאי דמוקי לה בגמרא דהשתא כל האסורים ד'
 דקתני הו' אליבא דפ"ע' ונראה דזה לא יתכן
 ואינו ממה שיקשה דהא כיון דטעמא דרבנן הו'
 משום דקהל גרים לא איקדי קהל אין לחלק בין
 פחות מכת שלש שנים ליותר מכת שלש שנים ויום
 א' ודוק' לענין כהן הוא דיש לחלק בין פחות ליותר
 דפחות מכת ג' לא הו' זונה וביות' מלש' חשיכה זונת'
 ולכך מוקי' לה כפחות' מכת שלש וכו' וקתני מותר'
 לבא

פרק עשרה יוחסין

לכא זה בזה ומטעם דקהל גרים לא איקרי קהל
וכ"ש ביש להג שנים

עור

כראה לדקדק אמאי לא מוקי לה בג'
שנים ויוס א כי היכי דלא נטעי במילי
דרבי יהודה דאמר דהשתא איכא למטעי בדבריו
ולומר דדוקא בפחות מכת ג הוא דאמר הא ביותר
משלש לא ואינו כן דהא רבי יהוד' פליג ארבי יוסי
וק"ל דקהל גרים איקרי קהל אפילו גדול : וכו'
דליכא למטעי בדברי רבי יהודה דכיון דטעמ' הוי
משום דאקרי קהל פשיטא דאין לחלק בין קטן
לגדול וכדפרישנא לעיל :

ומהך

טעמ' מיחא לי דקדוק אחר שהיה
נראה לדקדק בדברי התוספות
שהקשו דהא תנא ליה רישא דגר מותר במזורת
ומאי קושיא דהא טובא אשמעינן דאפילו פחותה
מבת שלש מותר במזורת אלא שברא דלענין מותר
במזור חידוש כלל דמה לי קטן מה לי גדול כיון ד
דטעמא הוי משום דקהל גרים לא איקרי קהל :

ובללא

הוא וכו' לכאורה יש לדק' במה
שהקשו התוספות אמאי לא פ'
כריך הא תנא ליה רישא וכו' דהא חידושא אשמעינ'
דכל האסורים מותרים ואפילו אלמנה וגרוש' אלא
דבגמרא פריך ליה ובללא הוא וכו' ובכך הקשו לו
זאת הקושיא : וכראה דודאי לא היה עולה
כדעת המתרן דאלמנה וגרושה בכלל דדוק אגירות
פחותה מבת שלש הוא דקאמר אלא דפריך ליה
וכללא הוא וכו' משום דלא ה"ל למוקט בהאי ליטב'
דכל כיון דאין אלמנה וגרושה בכלל ושפיר קמקשו
התוספות הא תנא ליה רישא וכו' :

והרי

חלל וכו' יש לדקדק דהא הך תנא
אתא לאוסופי על תנא דלעי ובמאי
דתנא תנא דלעיל כהדיא דהיינו חלל דאסור : כ
במזורת לא אתא מתניתין דהכא לחלוק עלה :
וכרא דמ' לא ה"ל למתני כלשון כל דמשמע שכולל
כל הדברים :

וכרבי

אליעזר פרש' דאילו בגר שנשא
ישראלית לא מצינ' לאוקומא וכו'
ומרכיפא רבי יהודה וכו' רישא לאו רבי יהודה :
וקשה דנראה שאין הכרח זה הכרח דלעול' דריש'
וקיפא בלה רבי יהודה ופליגי אי מותרים לכא זה
כזה או לא
דלרכבן הוו מותרים זה בזה
ולרבי יהודה אסור :
וכראה דכיון דלא
הוזכר במתניתין דלקמן דאסורה' לכא בקהל כ
כהונה בת ישראל שנשאת לגר אלא רבי יהודה לא
היה ליה למתני תנא דמתניתין כל האסורי' בדרך
התם כיון דלא מצינו הך סברא אלא כרבי יהודה
בדוקא :

עצמות יוסף קי

תוספות

והרי גר דמותר וכו' וכראה
לכרע הרי גר שנשא בת ישראל
וכו' באמת דברי התוספות זל קשים להולמם דמן
הגמרא כראה דמייירי בגר שנשא כהנת וכפי הנה
שהם מוחקים בג' ולא הוזכר זה בדברי הגמרא
כלל ואפילו נרחוק הגמרא על פי דבריהם קשה
היכן הוזכר זה בדברי רבי אליעזר דקוין מותרת
במזורת ושאל דכיון דהולד הולך אחר הזכר הוי
גר ולכך מותר במזורת דעד עשרה דורות הוי גר
ומותר במזורת :

אלא

דקשה בדברי התוספות כמ"ס בכי
האי גוונא פריך בסמוך וכו' דתקטי
לן דכיון דכונת הקושיא דגמרא היא עד שאמרו
התוספות ומכא קושיא זו דחיק אנפשיה רבי נתן
בר אבשיא ומשום הכי הדר ביה איך נפל עוד
בקושיא עצמ' אשר מכחה הדר ביה ממאי דקאמר
מעיקרא : וכראה דמעיקרא אפשר היינו לומר
דכונת הקושיא באו ותו וכו' הייתה קושיא זו לימתא
לפי שלא מצי' שום חידוש ברישא דמתניתין באו'
כל האסורים כיון דלא כלל באותו הכלל לא גירות
פחותה מבת שלש ולא היה מקום לומר לא דהכלל
הוא בדיוק דדייקין מוכא הא מותר אסור והוא
כולל בכל המותרים דאסור ולהכי פריך ותו וכו'
אבל רב נתן דמוקי לה כל שבהן אסור וכו' ויש קצת
חידוש ברישא כרבי דוסא ולהכי קאש' כל האסורי'
וכו' כל שבהן אסור וכו' וחלל אינו בכלל קס' דדאיכ'
קושיא מאי דפריך ותו היא מותר אסור וכו' ואפילו
הכי פריך לה בגמרא ואינו נראה וכו' :

עור

יש לדקדק כמ"ס התוספות וכו' האי
גוונא פריך וכו' : שהם דברי מותר
וכראה דה"ק דלפרושם זל פריך : והרי גר שנשא
גיורת דמותרת במזור ולכי כלל זה נראה דדוקא
גיורת דאסורה מותר' הא מותר' אסורה ודמי משם
למאי דפריך לקמן והרי גר שנשא בת ישראל וכו'
ומותר הגר לכא במזורת וכריך אכללא משם אבל
אם הוא כפי הנראה מן הגמרא והרי גר שמותר
בכהנת וכו' לא הוי דומה להיחא דלקמן וגם אינה
קושיא אלימתא :

מפור

מאחותו וכו' לא קאמר דפליגי
במזור מחייבי לאוין דלרכבן לא
הווי ממזר ולרבי יהודה הוי ממזר דאם כן לא ה"ל
למימר כל האסורים ורבי יהודה אסור דמשמע
דקמורה ליה במאי דקאמ' כל האסורים וק"ל דלא
הווי ממזר מחייבי לאוין ולפי' לא ה"ל לאר' יהודה
או מותרים לכא בקהל ואסורים לכא זה בזה וק"ל

אלא

אמר רבא גר עמומי איכא בנייהו :
קשה דהיכי קאמר איכא בנייהו
כח כ דמשמע

פרק עשרה יוחסין

עצמות יוסף

דמשמע דכחא נמי איכא פלוגתא וכפי המסקנא
ה"ק חף על פי שרבי יהודה חוסר וכלה חד תנא
הוא ואם נאמר דהיינו דרביך בגמרא חי הכי
מאי רבי יהודה אוסר וכו' ה"ל לשנויי אללא ה"ק כיון
דהדר ביה ממאי דקאמר רבא איכא כנייהו:
ונרא' דכיון דלא נזיר מן האוקמתא מכל וכל משום
הכי לא קאמר אללא דהא אוקמתא דגר עמוני וכו'
במקומה עומדת

כלל ושניהם

לא למדוהו לא וכו'
בכאן מנינו כלל
מוחזק בדברי התוספות דעם היות אמת שיעקר
הילכותא היא ממקרא אח' שניהם לא למדוהו לומר
דהכונה דלא תקשי ממוקום אחר

פיסקא

הלל שונה לוי וכו' פי' דמשל הלל
היחא כסתמו וכמו שכתבו תוספי
ד"ר

ורב

אמר הולד ממור וכו' פרטי דאמרינן
מרוכ דעלמא וכו' וקשה לי
דלכאורה נראה דלא פריך לרב ולא מידי דלעולם
אימא דטעמי דרב התם הויא משום דרוב פקולין
אזלה ולכך הולד ממור: ונראה עם דקדוק
אחרותי דאיכא למידק במאי דקאמר בגמרא ואי
איתמר כהא כהא קאמר רב משום דרוב כשרים
אזלה ואמאי לא קעביד גריכותא כארס דתלמוד'
ונימא הכי ואי איתמר כהא כהא קאמר שמואל
אכל כהא אימא מודה לרב: ולכאורה יש לתרץ
ולומר דלא מני למימר הכי כיון דבהך פלוגתא ק
קמייתא לא אפליגו דב עם שמואל פה אפה דהא
רב הוא דאמר דך ממרא אמתניתין ואח"כ אמרה
רב יהודה לקמיה דשמואל וכיון שכן תקשי לרב
אמאי אינטרין דך ממרא דהבא דמההיא ממריה
דרוב פקולין אזלה נפקא במכ"ס כיון דהתם רוב
פקולין אזלה: והנראה נכון לעד הוא דבע"ה
עשה כ' דרדים כי היכי דלא תקשי לן מאי דפריכב'
מעיקרא דלא פריך ולא מידי ורמי דרב ארב וכו'
ולהכי קאמר האיכא כ' דרדים הא דרוב פקולין
אזלה והאחר דאיכא למתלי בארום וכו' וכיון שכן
הוי הענין כמבוסס והתלמו אמר כן לפי שכך הוא
האמת שיש דרדי ספק בזה ורמי לשתוקי דבעלמא
ומה שכתב רש"י ז"ל טעם לרב משום דרוב
פקולין אזלה וכו' וכת"ק לא הוי
משום דהוא ודאי מהך טעמא דהא לרבנן טעמא
דמותר בשתוקי הוא משום דהתורה אמרה בקהל
ספק יבא אכל טעם דאקור כיש הוא דכיון דיש
בספק הדבר אזלינן לחומרא ונטה לצד זה לתומרא
משום מעלה עשו כיוחסין כרלעיל:

תוספות

וכלן מותרים וכו': ונראה
לרוב פירוש דכל אח' וא' מותר
וכו' קשה לדברי ר"י מאי פריך בגמרא משמואל
אשמואל דשמואל לא אמר הלל שונה וכו' לא דוקא
במינו אכל שלא במינו לעולם ס"ל כרבי אליעזר
דאקור ואפשר בדוחק דמאי דקאמר הלל שונה
היינו דוקא למעט דאין הלכ' כרבי אליעזר וז"ש הלל
שונה וכו' ואת אמרת כרבי אליעזר אכל הוא לעול'
ס"ל דהלכה כרבנן ומאי דקאמר הלל שונה פי'
במין במינו ואתי דלא כרבי אליעזר ואת היכי
פסקת כוותי' אכל לדודי כלה כרבנן דיחיד ורבים
הלכה כרבים ודלא כהלל כזה ולא קאמר הלל
שונה אללא להכריע גם כן שאין הלכ' כרבי אליעזר
ולכך פריך דשמואל אשמואל:

עור

נראה לתרץ עם דקדוק אחר שיש
לדקדק עור בדברי התוספו' שכתבו
דכל אחד מותר במינו דא"כ נמנאוג מחלוקות
בדבר דלדעת רבנן אפילו מין שלא במינו מותר
ולרבי אליעזר הכל אקור ולהלל מין במינו מותר
ושלא במינו אקור:

עור

יש לדקדק בדברי התוספו' דה"ק כל
אחד מותר במינו היכי קאמר י' יוחסין
כלן מותרים במינן דהא כהנים לויים ישראלים
מותרים לבא זה בזה: ונראה דכלן מין א' חשיבי
והפי' הוא דבכת אח' כלל הכל כל הי' יוחסין והוא
להיותן מותרים לבא במינן ונימא כלאוד מן הטעם
שיש במינן דמותרים גם כן שלא במינן כינר ישראל
שכשר בישראל ולא שייך ביה איסור מותר גם כן
בכהן ולוי וממילא משמע וכן בשתוקי ואסופי כיון
דמותרים מחמת עצמן זה בזה ה"ה דהיינו מותרים
לבא שתוקי באסופי דהא כיון דלשתוקי בשתוקי
לא חיישינן דילמא א' יהיה ממור והאחר יהיה יש'
ה"ה דטעם זה יקח שתוקי האסופי ולא חיישינן
להך חששא אללא דהלל נתן טעם כולל יכלול כל ה'
יוחסין כבת אחת ולא רצה להאריך לחלקם כ'
בקרר המשכ' ואי קשי לך הא כגרי דקתני דמותרין
לבא זה בזה דהיינו מין במינו לא שמענין ממילא
דמותר בממורת' ז"ל ראש' כמד' דגר אקור כממור
דהוי כר' ומה שכתבו התוס' והיינו דלא כר' אליעזר
דלדידיה ספיקן בספיקן אקור וכו' ה"ה דספיקן
בודאן לפ' דהוי דלא כרבי אליעזר דהת' פכו'
נקטי במלתיהו מאי דחדוש יותר דאפי' מין במינו
אקור רבי אליעזר והתירוץ השני מהתוספות הוא
דוכלן דקאמר היינו כסדר המגשה וכפי' וכלן הוא
דפליגי וק"ל:

ושמואל

אמר הולד שתוקי וכו' אין
לדקדק דלרב דאמר הולד
ממור היינו דאינו מותר בממורת אללא דאקור בכת
ישראל

ישראל
ועכ"ל
דרכ אמ
דמותר
דשתוקי
שכן כל
שם
אז' חדא
פרק אל
כתב ס
כתב ס
הוא מר
הדבר וכו'
אלא ודא
האמ
מחודשת
המורא
איכא למ
וחוקה ש
והנראה
אמר לרב
עובדא ע
ההיא ממ
עובדא וא
דשמואל
יהודה אח
איתאמרא
תוספ
אליעזר גו
לדקדק כ
קתני במת
דאס כן ה
כיון דעיקר
יהיה ספק
כלל לכך
מקשי הת
דמדכעי ט
תניא
ואפשר דה
באסופינ

פרק עשרה יוחסין

ישראל ושמואל אמר הולך שתוקי פי' ומות' כמזורת
וע"כ נ"ל דרב ק"ל דאכור ושמואל מותר דהא כיון
דרב אמר הולך ממזר אדרבא הוה משמע דף לישב
רמותר כמזורת טפי משמואל דקאמ' הולך שתוקי
דשתוקי לא גרוע כ"כ והוה לן לאוסרו כמזור וכיון
שכן נ"ל ע"כ מליטמיה דידהו דלאו בהכי פליגי.

שם שתוקי

אותו מכבקי אבני פי' והשתא רב ושמואל מר
אז' חדא ומר אמר חד' ולא פליגי וכ"כ הר"ש ביבמו'
פרק אלמנה ולקמן דמוקי לה מאי שתוקי בדוקי
כתב סס הר"ש ז"ל דפליגי ויש לתת טעם למה לא
כתב סס דמר אמר חדא וכו' : ונראה דהטעם
הוא מר קאמ' רב הולך ממזר כשתמוא ולמה החליט
הדבר וכשאל לאשה ממי נתעברה ותהיה באמת
אלא ודאי דבכל גוונא קאמר רב דהוה הולך ממזר
ושמואל אמר בדוקי וכו' :

האמר

שמואל חדא זמנא ק' רבין
דהך ממרא דרבא הוה יתיר
מחדשת משום דרוכ פסולין אללה אמאי אינטריב'
הממרא דהתם דהלכה כרשב"ג וכדוחק ז"ל דהכא
איכא למהימנה יותר משום דאיכא למתלי בארום
וחוקה שלא נבעלה לאסור לה דהיינו כל העולם
והנראה יותר דהתם בכתובות אמרינן דשמואל
אמר לרב יהודה הלכ כרשב"ג וזאת לא תעביד
עובדא עד דאיכ' רוב כשרים אללה ולהכי הונחה
ההיא ממרא לומר דלכתחילה כמו עבדין ההיא
עובדא ואינשיא אמאי נריכא התם ההיא ממרא
דשמואל דהלכה כר"ג דהא כבר אמר שמואל לרב
יהודה את לא תעביד עובדא וכו' ונראה דההיא
איתאמרא מכלל חברתה דהיינו ההיא דקאמר
שמואל לרב יהודה שינכא וכו' :

תוספות

כותי לא ישא כותית וא"ת
היאך מקופקו וכו' והא רבי
אליעזר גופיה קאמר במתניתין וכו' ויש
לדקדק כימא דהיא גופ' קמבעיא ליה מאיזה טעם
קתני במתניתין דהוה ספק : ונראה דא"ל לאומר
דאם כן היכי קאמר רב יוסף עשאה כנר וכו'
בין דשיקר הבעיא היא למכעי טעם הדבר למה
יהיה ספק לא שייך טעם עשאו' כנר לעיק' בעייתו
כלל לכך נ"ל דקמבעיא ליה טעם לאיסקור ולכך
מקשי' התוס' דטעם האיסקור הוה משום דהוה ספק
דמדכעי טעם כנר דלא מבעיא ליה אללא הטעם
לאיסקור לכד :

תניא

וכן רבי אליעזר לכאורה יש לדק'
מה חדש בכרית' יותר מן המשנה
ואפשר דהכפקות דקתני במתניתין היינו כותי
באופי' שתוקי אבל כותי ככותי לא משמ' כהדין
וכן נראה מלשון התוספתא :

עצמות יוסף קיא

תוספות

ורבי ישמעאל סבר לה וכו'
ושמא יש לומר אם הולך כשר
אם כן הוא הולך אחר הגוי וכו' פי' אף על גב דבפ'
האו' ק"ל לרבינא דהולך כשר ומזור לא הוה פסול
מיהא איקרי מ"מ כונת התוספות היא למיזר הכי
דע"כ איס' הולך כשר כמו שהקשו דהוה דלא
כרבינא אם כן הולך אחר הגוי דהכי אמרינן לעיל
דהוה כגוי ואם נתנייר כשר : אך ק' אמאי
קאמ' בגמ' דק"ל דהולך ממזר כימא דפסול כרבינא
ויש לחוש שמא ישא כותית שהיא גויה גמורה :

עוד

איכא למידק בלישנא דתוספות ז"ל
שכתבו ואיכא למיחש טפי וכו' ולסון
טפי קשה להלמו דמשמע דאיכא חששא ביותר
אבל התם חששא מיהא איכא וזה איכו דאי הולך
הוה כשר ליכא למיחש כלל : ונראה שהתוספות
אה"כ שהיו יכולין להשיב כן דאיירי ביש פסול אללא
כיון דהיש' הוא פסול מחמת שהוא כן גוי אין לחוש
כ"כ אם ישא גויה כמו המזור דקרינן ליה ממזר
בשביל דהוה ישראל והוא ישראל גמור ויש לחוש
שלא ישא גיורת ולנא התוספות דאיכ' למיחש טפי
וכו' : לכך נראה לר' לפ' וכו' לפי' ר' יש לדקדק
אמאי קאמר דקסבר גוי ועבד וכו' הולך ממזר לא
יהא אללא כשר עיון דאיכ' דך חששא שנתערבו בהם
יש וישראלית אפשר ריש' גמור ישא גויה
ונראה דהכי דמנ"ע טעם לאיסקור אבל מה שתירצו
התוספות לעיל בסמוך כאו' ח"כ דע"כ סבר רבי
אלעזר הולך ממזר מדחשיב כותי במתניתין כהדי
ספקות דהיינו ספק ממזר להכי הוצרך לומר טעם
כי היכי דהוה ספק ממזר והוא דק"ל דגוי ועבד
הבא על בת ישראל הולך ממזר :

תוספות

השתא ממזר הוה וכו' ונראה
ליישב וכו' עדיין ליישוב זה
אכתי ק' דר' יוח' אר' יוח' והיא הקושיא הראשונה
שהתחילו התוספות בה ונראה דהתוספות תירצוה
עם מה שאמרו לקמן והשתא לא ק' מר' יוח' אר' יוח'
וכו' וקאי בין אמאי דכתבו כשס' הר"ש מקובל' בין
אמאי דכתבו בסמוך כשס' הר"ש מטרינאש אללא
שלפי שהה"ר שלמה בא' לתת טעם אחר ליישוב
הגמרא שאכזהו התוס' עם מה שסיימו לו ונר' ליישב
הכי וכו' והדברים פשוטי' האורך ללא צורך :

שלש

מחלוקות בדבר פי' הכי קים ליה
בעלמא ור' יוח' כך קבל דלרבי
עקיבא גרי' אמת הס' דא"כ כימא דר' עקיבא ג"כ
גרי' אריות ס"ל וכדזהו סליק ארעתין מעיקרא :

וכהנים

שנטמאו בהם כהנים כשרים
היו ק' אמאי לא קאמר לר' ע'
במי

פרק עשרה יוחסין

ומי דכהנים שנטמאו בהם היו פסולים וכו' דודא
חס היו כשרים לא היו מוקבלים כהנים ממזרים אך
קשה אמאי קאמר לר' עטעס אחר מפני מה אחרים
וזה נתן הטעם שנתן לקמן לר' שיעור דממזר מאשת
איש שנתערבו בהם וכהי דלר' ע' אפי' מחייבו לאוין
היו ממזר אבל מעשה שהיה כך היה ונראה דלר' ע'
דס' לגירי אמת ס' דהם מדרקקים כמזות
בעגס ולכך א"ל שנתערבו בהם ממזרי דכיון דהם
מדרקקים כמזות וראי שאינם מתחתנים כממזרי
ולכך הוצרך לר' ע' דכהנים שנתערבו בהם כהנים
כשרים היו דודאי פסולים לא היו מתערבים בהם
דאי ר' ע' ס' ל' דהיכא מדרקקים כמזות כר' אליעזר
היה לו לפרש ולהכי קאמר מכישהו מייבמי את
הארוכות דהשתא אפי' שהם מדרקקים כמזות
מ' טעו הכא כפטי' דקרא דררשי הכי
והא דהוצרך כגמרא לו דר' ע' לטעמי' וכו'
ולא קאמר דטעמי' דר' ע' הוא משום
מעלה עשו כיוחסי' אעגב דלא כהוי ממזר נראה
דטעמא דמלתא הוי משום דמתני' קתני כותי כהדי
ספקו דמתני' דהוי ספק ממזר וכמו שכתבו התוס'
לע"כ דר' ע' ור' שמעל וכו' :

תוספות

שאין ממזר וכו' ולע"כ כי פריך
ומי ס' ל' כר' ע' והאמר יוח וכו'
וה' לדרקק דאיר' ישמעאל ס' ל' כרכי עקיבא דגוי
ועבר הכא עבי' הולד ממזר א"כ הדרא קושי' הנמ'
לדוכתא השתא ממזר הוי מפקיל כביאתו מכעיא
ונר' פשט דהתוס' אולי הכא כפי התירוטי' שכתבו
לע"כ אקושיא דר' יוח אר' לדעת הר"ש מקוני וההר"
שלמה מטרוניאש דלא סב' כותי' דר' ע' כשאר לאוין
ודריש כי תהיינה כי היכי דררשי כיה רבנן וק"ל :

תוספת

מזת כותי מותרת פי' וכו'
דברי התוס' לכאורה נראים
ללא צורך והנראה דהיינו מפ' דתיתי אשמועינן
תנא דברייתא חדא דמזת כותי מותרת ואין בה
משום פת כותי דהוי כאילו אוכל חזירי' ועוד
אשמועינן דאדם יוצא ידי חיבתו כפסקא ולא חיישי'
לחימוץ ורישא דברייתא הוה מני למנקט דהיך בשאר
פת דשאר ימות השנה אלא דמשום דסיפא איירי
כפסקא נקט חמץ ולפי פי' זה היחה קושיית התוס'
עומדת במקומה מבלי תירוצ' כלל לכך פי' מותרת
לחכלה כפסקא ואע"ג דמסיפ' שמעי' לה אינטרויכ'
דשח משום ר' אליעזר למי' דאפי' כריש' פליגי וכ"ט
דאין אדם יונא ידי חובתו כפסקא :

משום

שפחה נתני' חדא הכא הדר פרי'
הכי דקד' דליכ' לשנויי כדלע"ז
דהכא גוי ועבר הכא על כת ישראל הולד כשר ולא
דמי לדלעיל דשוים כאיסור אלא שיש חידוש בא'
יותר מאחר :

עצמות יוסף

מתניתין

הנושא אשה כהנת וכו'
באימהות דידה לא אזלינן
כ"כ דורות כמו כאבי' דהא קלין באביה דידה דור
אחר והוא להטלים הח' אמהות :

אין

בדוקין מן המוכח וכו' כרשי' שאם מנא
שאבי אביה כהן כידוע שמינהם הוא
וכו' וז"ל מי יאמר שאביה לא נשא כפולה ונראה
דאפשר דאיירי בדוקי' באמה תחילה ונראה לכו
כאביה ראו שאבי אביה כהן וכו' ויש רש"י ז"ל התחיל
לבדוק באימהות וכו' ח"כ כיון דאפי' אביה כהן מ'
מסתמא לא מחוקי' רעותא וכתבטל הערער
והראשון בראה יותר :

תוספות

הנושא אשה וכו' עד דכנות
ישראל מקוה עהרה לחללין
וכו' דע כי הכא לא שייך הך דקאמרו דכנות ישראל
מקוה טהרה לחללי' ויחייבו לומר דכני' יש מקוה
טהרה לחללות' וכן לקמן במ"ש כדיוכר אחר זה
טהרי לכ"ע כנות ישראל וכו' ז"ל כני' יש מקוה טהרה
לחללו' דהא כחלל שגשח כת ישראל איכ' פלוגתא
דרבנן ורבי דוסא לקמן וק"ל :

פיסקא

אין בדוקין וכו' מי' אי לאו
דברקוה' יש לדרקק למה
לא נתן כע' הג' הטעם דלקמן דאמר מר טעם הוי
יושבים מיוחסי' כהונה וכו' ונראה דלא סגי
הך טעמא שהרי טעמא דהכא הוי כמ"ס התוספות
דהא דתניא אין בדוקין מן המוכח וכו' איירי אפי'
כעבודות הכשרות כורים ואי הוה יהיב טעמי' דשם
היו יושבים מיוחסי' כהונה אכתי' לא הוה שמעינן
עזה השוחט או המפשט הוי כהן דאפשר דהוא יש
כיון דשחיט והפשט כשר' לזא' אי לאו דברקוה'
כלו דודאי כיון דלכתחילה נריך כהן אי לאו
דברקו' לא הוה שוחט אכל לענין לוי דהא ע"כ הוה
לוי יהיב טעמא אלימתא והוא דשם היו יושבים מ'
מיוחסי' כהונה וכו' :

האי

תנא מאי קסבר אי קסבר איסור חל
על איסור וכו' אף על גב דלקמן
מסיק דאפילו רבנן דס' דאיסור חל על איסור' הוי
איסור חמור על איסור קל וגם לאיכא דאמרי גס כן
מ"מ קאמ' הכי אי קסבר וכו' פי' ומשום דאיסור' כהני'
קאמרת דכיון דהוה שוים חויל איסור על איסור :

והתנן

כזיר וכו' פי' מסיפא פריך
דקתני אמרו לו אל תשתא
תשת חייב על כל אחת וק"ל :

מתיב

רבא אלמנה וברושה לוקה משום
כ' שמות וכו' וקשה דמה פריך
רבא לרב יהודה ולדיריה מי ביחא דהא ס' ל' לרבא
גופי' לקמן דכעל לוקה שתי' וכמו שפרש"י לקמן
וכיון

וכיון
על כל
דכעל
אלא
ליה
מוקי
דמתני'
ולא
הכי
מתני'
דמתני'
הוה
דרכ
תלמוד
יהודה
ופליגי
הוי
עמיה
אכל
ומאי
קאמר
מאי
דאם
ראוי
אחת
ולכא
ה"ן לוקי'
אבל
ואלמנה
דשעמא
דקופא
על אחת
אמר
דחייב
אמר
כל אחד
חייב
סתיהן
וחלוץ
דאין איסור
בדי

פרק עשרה יוחסין

וביון שכן היכי קתני הך מתני' דחייב משום ב' שמות
זתו לא ע"כ גרוי רב' לדרחוקי הך מתני' ולמיל' דב' שמו'
על כל אחד ואחד קאמר ואי רבא מוקי הך מתניתי'
דבעל ולא קידש דמוד' רבא דחייב וע"כ איכו חייב
אלא א"כ לרב יהודה כמי נישא הכי ולא תקשי
ליה מהך מתניתי' ולא מודיע' נריך את לו' דלא
מוקי להך מתניתי' כבעל ולא קדש משום דמליט' **ד**
דמתניתי' משמע דמשום אלמנה וגרוש' הוא דחייב
ולא מטעם ק' וס' ובעילה ואם הוה פשטא דמתני'
הכי הוה ליה לפרושי בהדיא גם מסי' ורישא דהך
מתניתי' במסכת מכות נראה דלא הוה פרושא
דמתניתי' מטעם זה כלל. ונראה דרבא מעיקרא
הוה כריך לרב יהודה משום דהוה קשיתי' בממרי
דרב יהודה ומשני ליה לקושיותו ואחר כך מיייתי
תלמודא פלוגתא דאביי ורבא דפליגי בממרא דרב
יהודה אחר שהיא ממרא קיימת ואין בה שום קושי'
ופליגי בה אימאז דקאמ' רב יהודה דלוקה שתיס
הו' חדא אקדושין בפני עצמן וחדא אבעילה בפני
עצמה או דילמא אבעילה בקדושין הוה דחיי' שתיס
אבל אקדושין בפני עצמן אפילו אחרת לא לקי
ומאי דקאמר ומודה הבא פ' אליביה דרב יהודה
קאמר או אליבא דרפשיה גם כן כיון דקביל עליה
ממרא דרב יהודה בעיקר :

מאי

לאו שני שמות ותו לא טעם הק' שאי
היא דודאי אשני שמות ותו לא קאמ'
דאם הכוונה לומר שני שמות על זה דקמפשי היה
ראוי לומר אינו חייב אלא משום אחת ומדקאמר לא
אחת ש"מ דאכלהו איכו חייב אלא אחת ומשני לא
שני שמות על זה ושני שמות על זה וכו'.

ולכאורה

היה נראה מלשון הגמרא
דשני שמו' דקתני בכרייתא
ה"ן לוקה משום שני שמות בין אגרושה בין אלמנה
אבל רש"י ז"ל פירש ז"ל ודאי ב' שמות דקתני אגרוש'
והלמנה ויש לתת טעם למה פ"י כן. ונראה
דטעמא דמלתא הוה משום דהשתא דמי לליטנא
דקיפא דקתני גרושה וחלושה אינו חייב אלא על
על אחת וכי היכי דרושא קתני שני שמות על כל
אחד הוה ליה למתני בקיפא ג"כ דחייב שתיס על
א' ועוד דביון דרושא דהך מתניתי' לא קתני
דחייב על אלמנה וגרושה כאחת אלא חייב על כל
אחד ואחד קתני והכוונה דחייב משום ב' שמות על
כל אחד היכי קתני בקיפא גרושה וחלושה דאינו
חייב אלא על א' דהא ברישא לא מיירי דחייב על
שתיס כהיכי דמתני הכי ברישא לכך הוה נריך רש"י
ז"ל לפ' משום אלמנה וגרושה וק"ל :

וחלושה

דרכנו וכו' כללוא הכי נראה
דאינו חייב על חלושה משום
דאין איסור חל על איסור' דהא לא הוה איסור' מוסיק'
דקאמ' לעיל גבי אלמנה וגרושה וכו' :

עצמות יוסף קיב

ועדיין

שריא למיכל בתרומה וכו' וכיון
שכונן הראוי היה שלא לחול
איסורי חלושה על איסור גרושה אלא משום דהוה
האמת הכי ומהכרח דאיתא כיצמות דף כ"ד ועוד
דח"א דטעמא דהך מתני' הוה משום דלא הוה איסור
מוסיף דאמאי נקט לה בגרושה וחלושה דתרווייהו
דמו אהדדי כנרוסין דהא חלושה כמקום בטקיימ'
ופשיטא דאין איסור גרושה חילל אגרושה עצמה
וטפי הוה ליה למנקט הך חידושא כאלמנה וגרוש'
וכגון שכתבנו קודם שכתבנו וכו' וכו' כדאית לעי' כומן
שהם כקדר וכו' :

דף עח פיסקא

רבי יהודה
אומר וכו' :

גר

שכא מטפה פסולה א"ד שכתו פסולה
וקשה דהא מצרי שני יוכיח טעם שבא
מטפה פסולה אפיה כתו כשרה חף אבי אביא גר
טעם שבא מטפה פסולה תהא בת כשרה לכהונה
ונראה דאיכא למפרך מה למצרי שני שכן איכא
הכשר כטיבתו אחר דור' תאמר בגוי כהיותו
כגיות לעיל אין הכשר לטיפתו עד סוף כל הדורו'
אם לא יתגייר :

כלל מה

להזדו' וכו' למדנו כמדות דלר'
יוסי דהלכה כוותי' דלקמן
ס"ל דאין זה הנד השוה למילף מנייהו פסול לבת
גרזר דלא שייך לומר הנד השוה שאינה כרוכ
קהל כיון שאין פסול כמות שוה דבת חלל אינה פ'
פסולה לקהל יש' וכת מצרי ראשונה פסולה לכא
בקהל ומבאן נשמע דהנד השוה נריך שיהיה גמור
בכל דרדיו' ובתוספות מפורש הטעם לרבי יוסי
בהדיא :

תניא

רשב"י או גיורת וכו' רש"י פ"י הרי"ד
מחלוקן וכו' טעמו ז"ל מדפריך בגמ'
ורבן וכו' כנר' דרכן פליגי עליה : האי רישא
פרש"י קס"ד דה"ק שהיא אלמנה ממוחס פ"י דא"כ
אלא דריש כר' יהודה כבר מפורש ככתיב בהדיא
דאיירי בכהן הדיוט וכמו דקא' לקמן משאר כהניס
יקחו :

מתניתין

האו' כפי זה ממור וכו' ואפי'
שניהם מודים לכאורה כר'
דקאי ארישא אבל רש"י ז"ל פירש דאפילו שניהם
מודי' שייך לקמן דאפילו שניהם מודים על העובר
שכמעשה ממור הוא. ונראה טעם בדבר דבגמ'
פריך מאי אפילו שניהם וכו' ולא ה"ל לטנויי אלא
לא מכעיא קאמר וכו' ולא יותר אלא ע"כ אית לן
למומר דקאי אפיפא ופריך מאי אפילו פ"י וגם מכל
החלוקה עצמה מפעיל' ליה אמאי נקט' ומשני לא
מכעיא קאמר וכו' ולא מכעיא היכא דאית חוק'
דכשרות לא מהימני וכו' :

רבי



פרק עשרה יוחסין

עצמות יוסף

רבי

יהודה או נאמי כרתניא וכו' וכסס
 שנאמן וכו' קט דהיכי מייתי מכן
 גרוסה לענין ממור דנאמי אמר דרופא לכן גרוס
 שאינו פוסלו לכא כקהל הוא דנאמן לא לעשותו
 ממור: וכו' דלענין דריש פרקין גבי הא דמייתי
 לעיל דנאמן האב לומר וכו' כתבו התם זל דיכור
 היינו בכנו קטן ואפי' שיעשה לגדולים ממור ומאי
 דקאמר כסס שנאמן לומר זה בני בכור עם היות
 דמאי דקאמר זה בני בכור היינו שעושה האחרים
 ממורים וליף מינא דכך נאמן לומר זה בן גרוסה
 וכו' הטעם הוא דמ"מ כשאל זה בני בכור עם היות
 דכשעשה לזה בכור מינא משתמע שהאחר ממור
 מ"מ לאו להכי את' אללא לומר דכן זה בכור ול"ז
 דכסס שנאמן וכו' אבל התוספות כתבו למעלה
 בשם הר"א ליהודיליף דנאמן לומר זה בן גרוסה
 מרביבין בן השואה יכיר והיינו שגואה כגשואה
 וכו' ולדידי לא מוכח אללא לכן גרוס וכו' דר יהודה
 ק"ל דיש ממור מחייבי לאוין וכ"כ התוספות למעלה
 על מה שהקשו דאמאי לא פריך בגמרא דקמי' דר'
 יהודה ארבי יהודה וכו' וע"ש: ורש"י זל שפי'
 במהכניתי ממור הוא שנוכל לו מחייבי כריתות
 נקטו משום דהוי הדין הכי לדברי הכל וק"ל
 ומ"ש רש"י זל דבכבוד לא פליגי רבין ארבי יהודה
 ע"כ ק"ל לרש"י דלא כפירוש התוספות שכתבו לעיל
 דעושה לגדולים ממורים אללא כפי' רבי אליהו וק"ל

מתניתין

מי שנתן רשות וכו' איתמר
 קדשה אביה בדרך וכו'
 ומיקוי לה במסקנא דההוא יומא דמשלם ששה רב
 אמ' הרי את בוגרת לפנינו וכו' פרש"י דקדיש כיוצא
 דמשלם שית אביה בכקר והיא בערב וכו' ע"כ
 מש' לדרקק למה הוצרך רש"י זל לומר שקדשה אביה
 בכקר והיא בערב ואפילו היתה היא עצמה
 מתקדשת בכקר היה גם כן המחלוקת דלרב אמר'
 הרי היא בוגרת לפנינו ולשמואל דאמרינן השתא
 הוא דאיתיני סימני' אס' כן אמרינן דמה שקבל' היא
 בכקר לא היו קדושין: איכרא דלרב איכא
 חדישא דאפילו דקדשה אביה בכקר ואיכא למוי'
 דבאותו זמן היתה נערה אפי' כיון דהשתא היא
 בוגרת אמרינן דמנפרא ממי כבוגרת היתה: וגם
 לשמואל איפשר דאיכא קנת חידוש:

דף עט ולענין

הלכה כדנאמי
 דמתניתין כתב
 הר"מ זל דאי שווא שליח אחריכא דכתרא הוו
 קדושין וכו' והרב בעל הטורים הכיאו דכרוו בא"ה
 כלי מחלקת ובסימן קמ"א כתב דברי הר"מ וכתב
 דאין דעת הר"ש זל בן שכתב בתשובה אשה שמת

שליח לקבל גיטא מיד בעלה בכל מקום שימצאנו
 וכאשר ארכו הימים וכו' דע כי לא נתבטל שליחות
 הראשון בכך ושניהם שלוחי וכו': ונראה דיש
 לחלק בין גרוסי לקדושין דבגרוסי זכות הוא לה
 לפי שהיא יושבת כעגון ולכך איכא למימר דדעת'
 היא שתתגרש כאילו נד' שיהיה אבל בקדושין אף
 על גב דכיחא לה לאשה משום טב למיתב טן דו
 מ"מ בשליח זה נתרצה יותר משליח אחר:

והר"מ זל לא הורה לעשות מעשה לענין קדושין
 ולא ראיתי בגרוסי' חשש לזה אולי הר"מ זל השוה
 העניינים במקומו והטור סמך למ"ש דבריו בהלכה
 קדושין: והר"ש זל כל שאינו חולק על דברי
 הר"מ בה לכות קדושין אלא בשליח שעושה האשה
 אבל בשליחות שעושה הבעל נראה שאפשר שיודה
 הר"ש להר"מ זל:

תוספות

קדשה אביה בדרך וכו' ואת'
 אמאי אפ' לינדרב ושינוא בני
 האי גוונא לפלגו בקדשה אביה גרידא וכו'
 וקשה אמאי לא הקשו התוספות הך קושיא לנר'
 אחר דאמאי לא חיפלינו בקדש' היא עצמה גרידא
 דלרב הויא מקודשת משום דאמרי' הרי היא בוגרת
 לפנינו ולשמואל חייסין חששא דרופא כיון דאיכ'
 למיחש דילמא השתא הוא דאיתיני סימני' ומאי ד'
 דקדשה היא עצמה לא תפסי בה קדושה ואס' כן
 מספיק' הוא דחייסין ואת' דה"ה דהך קושיא גם
 כן נכללת בדברי התוספות אלא שהתוספות הקשו
 בקמייתא דהיינו בקדש' אביה זה אלא שהרי התוס'
 תרצו דודאי לא פליגי בקדשה לחוד דכההיא
 מודה שמואל דאינה מקודש' דאמרינן העמד אשה
 בחזקת פנייה כמו שהיתה קוד' שקדשה והרי היא
 בוגרת לפנינו ואין קדושי האב קדושין דהשתא ל'
 ליכא למימר הכי בקדשה היא עצמה דהא היא
 בוגרת לפנינו מחייב קידושי קדושין וחזקת פנייה
 מחייב דלא יהיו תופקים בה הקדושין שלה: והס'
 דברים קותרים: ונראה דודאי ופשיטא שכללוקה
 הזאת הויא מקודשת כיון דאיכא למימר אחוקה
 דפנייה ולא תהיה מקודשת ואיכא למימר הרי היא
 בוגרת לפנינו ותהיה מקודשת ולכך לא נקט בה"ג
 אללא נקט קדשה אביה וקדשה היא עצמה ללמד
 לנו דאפילו הכי חייש שמואל לקדושי אביה אף על
 גב דאיכא למימר דלא ניחוש לקדושין כיון דאיכא
 לקדושי אביה תרתי לטיבותא חדא לאוקומא' א'
 אחזקת פנייה: ועוד מטעמא דהרי היא בוגרת
 לפנינו ולא ניחוש אלא לקדושי דידה קמל' דגרוס'
 גט משניהם: אללא דאכתי איכא למיחש דהא
 לקמן גבי מקוה אמרינן התם תרתי לרעותא וכו'
 משמע הא לא היה תרתי לרעותא הוה אמרי' השת'
 הוא דחסר וא"כ הוה גבי קדש' עצמה כיון דאיכא

חוקה
 חללא נמי
 ולא תת'
 התוספות
 דאמרי'
 לפיכך
 בערה
 במשך
 קדשה
 קדשה
 שמשל
 אין שום
 אחוקה
 לפנינו
 לזאת הת'
 ליכא ח'
 בדפרי'
 קדושי'
 זה הוה
 מיתרת
 ולכך אין
 בקדושי'
 קדושין
 איתתא
 היא מק'
 והו"ק
 שוההש'
 בזה עם
 מידי ששת
 חליכא דר'
 אהך סבר
 לפנינו וא'
 פרש"י
 אומר פחו'
 הוא דליכא
 קאמר הכי
 ל'
 תוספות
 מודה הטעם
 ז"ט וכו' ואי'
 כוילי וכו'
 חללא ורוא'
 לעשה ודק'

פרק עשרה יוחזק

קינ

הפחות משם דעביד כרכ והיה קסיד אפילו בזה

כלל למדנו

משמעתי כלל מחד

מדכרי הריטב כחאי

דפסיק בגמרא הלכתא כרכ עם היות דהוי מלתא

דאקור מ"מ אי גס בהך פלוגתא תלי מלתא דמוכ

לא אמרין הלכתא כשמואל באיסקורי כיון דכהך

מלתא גופא דאפליגו הוי איסור אף על גב דסהך

פלוגתא כלמוד מלתא דמוכא לא יהיה דרין כ

כשמואל דהיכי נעביד תרתי דסתין ודוקא היכא

דפלוגתייהו במלתא דמוכא הוי דרין כשמואל אבל

כשהוי מלתא דאיסורא ה"ה דבעינן ממוכא הלכת

כרכ ולכך כתב הרמב"ם על הא דפסיק תלמודא

דהלכתא כוותיה דרכ זל והא דאינערין תלמודא

למפקס כוותיה וכו' ותו דפסטיא דמתניתין דרכ

כרכי נתן ושמואל אמר כרכי יעקב ההלכתא כוותיה

וקמ"ל תלמודא דשמואל דשמואל שמואל הוא דרכ ד

דאמר אפילו כרכי יעקב עכ"ל והנה מדהוורך

תלמודא לתרץ דשמואל דשמואל הוא ש"ט דאי

לאו הכי אף על גב דפליגי רבי נתן כרכי יעקב

בעינן ממוכא לא הוה פסקין כרכי יעק עם היות

דאחי רבי יעקב כשמואל דהוי הלכתא כוותי כדיו :

ואפשר דעמיה דהריטבא זל לא הוי מהך טעמא

אלא משום דאי לא הוה קאמר תלמודא דאפילו רב

אחי כרכי יעק היותי פוסק כרכי נתן וכרכי בעינן

מיוכ הפך מאי דק"ל דשמואל כדיו וטעמא משום

דרכי נתן הוי דייכא ונסת לעיזא דדיכא וכמו

שפסק ר"ש ור"א ביה ור"אן אפי לפי האמ"כ ומ"ש

הגהות מיימו" פ"ט מהלכות זכיה ומתנה : איכרא

דהתוספות לא הוכירו תירוץ הריטבא אפ' לטענת

מדבריהם ולומר דלא אית להו הך כלל : ונראה

דאפשר שיש בעיני התוס' דחייה והיא הדקויה

שכתבתי והר"טבא זל חתם בדבריו זל ותו דהכא

כמו איכא ממוכא שאין האב זכה בכסף קדושה

ע"כ כבר דהוי איסורא וממוכ' ופסק תלמודא כרכ

כבר דאי לאו הכי לא היינו פוסקי כוותי באיסורא

ואפ"ש הייתי אומר דלענין איסורא איתגיל :

שוב ראיתי אחר החיפ"ש כדכרי הרב משה ריב"ל

ח"ג סימן ג' ח' איון ותיקרא בזה וכתב זל על דברי

הריטבא זל הא קמן מאי דכתבינן דאי לאו דפסק

תלמודא דהלכתא כרכ לא הוה כלל דהלכתא

כרכ באיסקורי דכיון דכההיא דקדשה אכיה וכו'

איכא ממוכא שאין האב זכה בכסף קדושה ה"ה

כאילו לענין איסורא וממוכא איתגיל ע"כ

חוקה דכנויה לא נאמר שהי היא בגרת לפנינו

אלא נאמר השתא הוא דחסר ואוקמי אחוקה דכנויה

ולא תפסי בה קדושין ודמי ממש למאי דתירנו

התוספות דבההיא מודה שמואל דאינה מקודשת

דאמר' העמד אשה כחוקת כנויה והרי היא בגרת

לפניך כמו כן נאמר השתא הוא דבגרה ומעיקרא

בערה היתה וכיון שכן לא תפסי בה קדושין דידה

במשך מזה דעכ"פ לא הוי קדושי דידה היכא דלא

קדשה אכיה קדושין ולא קדושי אכיה היכא דלא

קדשה אכיה ענמה ולפי שיקשה לך א"כ היכי קא'

שמיט חייס' לקדושי שניהם כיון דעכ"פ כשה' נפרד'

אין שום א' משניהם תופסים כיון דאיכא לאוקומא

אחוקה דכנויה ולקדושי האב נאמר הרי בגרת

לפנינו ולקדושי דידה נאמר השתא הוא דבגרה

לזו התוספות אבל עתה שקדשה אף היא ענמה

ליכא חוק דכנויה כרי שכלא שתהיה מותרת

בדפרושנא דממה נעטר היא מקודשת אומנה

קדושי דידה או מדר קדושי אכיה וכיון שכן מטעם

זה הוא דליכא לאוקומא אחוקת כנויה ותהיה

מותרת בן נראה בעיני שיוכנו דברי התוספות :

ולפי חז"ן ללמד מדבריהם זל היכא דאיכא הפך

בקדושי אשה כגון ספק דרבנן ואחר כך תפסקה

קדושין אחרים גמורים שלא נאמר דלא נוקמא הך

איתא בחוקת כנויה מדד הקדושין השניים שכבר

היא מקודשת לאחר דהא לא דמימ"ש התוספות

לזה כלל :

והזקקתי

זה לפי שראיתי רב מוכרך

בדרכו זה הקט' על א"ש

שוהרש"ך כח"ג סימן א' בזה ואני הארכתי בתשובה

בזה עם שהאמת אין ללמוד מדכרי התוספות ולא

מיד שהתוספות לא כתבו זה כי אם לשמואל לא

אליכא דרכ דהלכתא כוותיה ורכ בלי ספק דפליג

אהך סברא וס"ל דכלל גוונא אמרין הרי בגרת

לפנינו ואוקמא אחוקת כנויה וקדושי האב אינן

קדושין אלא קדושי דידה :

פרשי

ובתוכו לא גרסו וכו' הבונה היא

דוכלכר לא גרסו דהא אש היה

אומר פחות היה סליק אדעתך למטעי הדוק פחות

הוא דליכא הא יותר אפשר דאיכא אבל כיון דלא

קאמר הכי ליכא למטעי וכ"כ התוספו' בנדה דרש'

לא גריב הכא כלכר ע"ש :

תוספות

ואו ס"ד לא פליגי וכו' ולפי

כעס שמואל דאפילו רכ נמי

מודה הטעם הוא מדקאמר כ"עביילי ליה בקבא

זוט' וכו' ואירכ לא הוה מודה וט' לרכ קארי ל"ע

כיוילי וכו' וכיון דאיכא רכ היכי היה מקסיד כ"כ

אלא וראי דאפילו רכ לא קאמר' אלא להלכה לא

למטעם ודחו התוספות בזה דלא נהירא דלכל

ולענין

הלכה הר"מכס כפ"כ מהלכות

אישות לא הוכיר סימני בגרות

כלל ואפשר דל'אגריס בכריתא כפרק ינא דרפ"ט

כט א

פרק עשרה יוחסין

אלו הן סימני בגרות זכו - וכוונתו ה' צ'ע לדעתו
וכבר נתקשה בה ה' זל ז'אכ דהכי פריך לדעתו
ז'ל אילימא בתוך טטה השתא הוא דבגרה כלומר
יעלה על דעתך לומר טיהא כוגרת וכי בזמן הוה
היא כוגרת הא אין סימנים לבגרת אלא אחר
שיעברו הטטה חדשים של נערות וכה"ג נרא' שנריך
שיפורש לדעת רבינו ירחם שכתב בנתיב ה' ה' ה'
ולפי גיר הר"ף ורש"י וכו' ולפי גיר ה'ת"ם עדיין
היא נערה עכ"ל והנה לא ראיתי ברברי התוספות
הכרח לזה וכו' פירושי לא' הארכתי לבאר מאין
היא רבינו ירחם שכתבו בן התוספות ודקדקתי
על דבריו יפה: וכיוצא לדיני כתבתי הנכללים
מפרק יונא דיפן ואין צורך לטנות הדברים: וזה
לי ימים מעטים בא לידי שאלה מארץ המוריא
על כחור שנתפקו במנין נותיו וקדש אש' וחדשתי
דיניו כלמדים אמתיים לעד וטעם העליתי אחר
הדקדוק בספרים כל החלוקות שיש בדבר ולפי
פראשיתי טעות בדברי פסקים אשר הוא רא'
להעלים את שם מפני הכבוד ראיתי לכתו' בכאן
הדיני שהוצאתי מהספרים יהיה לטעמות נעימי
הדין והם אלו
כל
קטנה שנתפקו במבקר שנותיה ולא
נבדקה בעת הפסק אם הביאה סימני
או לא ונתקדה הם הפק קדישין מן התורה וטעם
הדבר הוא שכל הפק שיש בשנים יש גם כן במיאה
וכשה שיש לפסק אם היא קטנה או גדולה כמו כן
יש לפסק אם הביאה סימנים והיה לה הפקא ד
דאורייתא ולחומר
אבל
אם נבדקה ולא מנאו לה סימנים
אין הפסק נופל מדאורייתא כי אם
מדרכן משום דחיישינן שמא נשרו ומחמירין גם
כן מדרכן: וזה למדתי מתשובת הר"ש שא"ל
שכתב בקימן אלק ר"ו וכן נתבאר שכל שיש הפק
קדושין דאורייתא אינה יונאה אלא כגט הלכך אם
ו שנתפקו במבקר שנותיה אנו חוששי שמא כבר
הגיע לכלל שנותיה ומקודש' היא דת' ואם נבדקה
ולא מנאו לה סימנים אפשר שגם כן אנו חוששי
לשואב שררו וכדברא אלא שיש להתיישב בזה לפי
שיש לומר שיש בזה כ' הפקות הפק הגיע לכלל
שנותי הפק לא הגיע לכלל שנותיה כשקדשה ואפי'
א' לשנהניע הפק הביאה סימנים ונשרו הפק לא
הביאה ופל הפק הפקא אפילו בשל תורה לק' לא
ואפי' אינו רואה בזה להקל כיוס עוד להתיישב
בדבר עכ"ל:

והמדקדק
הטב הדק ושגיח בתחילת
התשובה שכתב שכל
שנותיה הניא מקודשת ד

וכמון כתב דהויא הפק הפקא והענין הוא זה
דודאי כל קטנ' שהגיע לכלל שנותיה חוק שהביא'
סימנים ואינה נרובה כדוקה להקל והוי הפק
דאורייתא אולי הגיע לכלל שניה ואם יש לה שנים
מכתמא שהביאה סימנים ואם הגיע לכלל שני ולא
נמצאו סימנים אמרינן דנשרו: לא תמאן
ואם נכתפקו במבקר שניה ונבדקה ולא מנאו לה
סימנים אז יש צד גדול להקל ולומר שמה שאין לה
סימנים אינו בעבור שנטרו לא בעבור שהיא קטנ'
בשנים דדוקא כשהיא גדולה וראית הוא דמטיבין
נפשינן ואמרינן דנשרו ולכך בואת החלוק' שיש הפק
בשנותיה ונבדקה ולא מנאו לה היא דת' הר' שכתב
זל הפסק הפקא:

ואם
קטנה זאת נכתפקו במבקר שנותיה
ונבדקה ונמצא בה סימני היה מקום
לומר שהסימנים יהיו הוכחה על השנים ותהיה
גדולה וראית' ומ' אף כן דוקא כשהיא קטנת
לחומר' וזהו שכתב ה' ה' כפר' שני מהלכות אישות
בשם הרמב"ן ז'ל וקטנה שלא ברע אם הגיע לכלל
שנותיה והביאה סימנים לא מנאו בגמרא דינאו מ
מבור' ולא שמיטיבין אותה לחומר כדון כל הפסקות
עכ"ל הנה הרב חדש לנו שגם כן שהביאה סימנים
היא כפקן כ' ש' כשאלנו מפוקי דודאי היא כפקן
ועיין כתשובות הרב מ' הרש"ך ז'ל בח"א בקימן כ"ג
וכן קימן כ"ט ונראים דכריו סותרות וכמה שכתבתי
בכיתור דברי הר' שא"ל שיהיה נראה לכאורה
ודקדקנו החילוק שיש בדבריו יראה הרוא' בעיניו
שהב' דינים שכתב' וכו' נדקו יחדיו עם שכאמת
ה' ז'לה לא ירד בזה כפירוש דברי הר' שא"ל
להבינם ע'ד שכתבתי שהרי הביא ראיה מ' ש'
שכתב הר' שא"ל ולפי מאי דפרישית' אין הפסק
פקא עולה לאותו הדין כלל: הנה
א' העיקרי כיויים על קו ה' ושהאמת
שומרם כאישון בת עין כי הם דינים
אמתיים נצרכי' בכל עת ובכל רגע
ובמסקנת שיעתין בת' הר' מה
דוקא כמכחישתו וכו' והמעין
יראה שיש להר' מה ז'ל גירסת
אחרת כגמרא אינה טוה
לנירסתנו וה' מוריק
בטו' א' ה' ה' יפה
על דבריו הרמ"ה ז'ל
וא' ל' מתיישב כפי
ג' ספרנו וה' הנה
העתי ג' כפרנו
כלי כינה לפ'
דברי הר' מה

הטב הדק ושגיח בתחילת
התשובה שכתב שכל
שנותיה הניא מקודשת ד

אמר
לעשות
וכל החס
יחד כלב
לזכירת
ויהי היום
בכיתור
ומקדש
שע
לכ
קצת
במקום
בה
פק דר
אחדדי וכו'
מתכו' להזיו
כל ק' קות
דמי למ' ה'
בשחיטה דמי
הוא רב לפי
אשר היה כת
ק' הוא ומ
וכן כפרה א'
וכונא בוק'
הוא עבד
דוכחים היוט
אמר דקמין
מני למקמך
אחדדי אע"ג
וכו' דכלא
ולתירוץ

סוגיית פרה ורחל פרק כל הבשר קיד

אמר

יוסף כאשר הייתי בימי חרפי שלו הייתי בכיתי בעיר שאלוניקי בכיתי ובחומותי וטעם
 לי בתלמידים לא וזה ידוי מתוך ידס עד אשר אוביאם מאפלה לאורה גם הפלאה לי
 לעשות ויורני דרך זו חלק בישיבה המפורר ישיבת הארון המעולה גביר וכבון דין דודן יחיאל כר' הוא
 וכל החכמים גבירים ומעולים כפי משפחתו הם התומכים ידי החכמים השלמים ההולכים לדרוש את ה'
 יחד כלב אחת וטעם ראיתי האדם הגדול בענקים עזרת תפארת ראש החכמים הנמצאים שם והוא
 לנכירות תכארתם גדול מרכן שמו כמוהו ר' אהרן חקון כר' היה לי למטיב נפשי הרבה תורה למדנו שם
 והי היום כלמדנו פ' כל הכשר בחברה הנה כל א' וא' מהחכרי כר' גם המאור הגדול חכר כל אחד וא'
 בביתו מה שיגעו וטרח ואפי הנעיר כדי להשלים מלאכתו ואת כראותי שמן סוגיית קוף פ' כל הבשר
 ומקצת דבורי התוספות ממקצת חולין יש בהם כללים נחיה בהם אמרתי אעשה כן גם אני עד
 טעשית במקצת קדושין ואעלה הכללים מן הקוגיא יהיו לטעכת בעיני היודעים ויכרוני
 לטובה בטחתי בחקדם יעלה לפניהם ויכרוני לרצון ואם ימצאו דברים בלתי הגונים לא
 יתלו השגיאה כי אם על טעמי אשאו והאל מנכתרות ויכנו ומשגיאות יזולנו אמר :
 וכעת טלטיגי הזמן טלעלא דגכרא קשה כחני עד עיר קישטאנטינה יעא
 והאלהים אנה לידי ושיבה גדולה לאל' בקהל קדוש גרוש חכמים שלמים
 מוכהקים הם המאורות הגדולים המיוחסים שבעיר ובחמלתם
 עלי רחמו עלי כרחם אב על בנים ותמכו ידי מזה אחד
 ומוזה אחד וזויתי כעודי בקושטאנטינה להדפיסון
 יהיה משכורתם שלמה אוירא :

**קצת דיבורי התוס' וסוגיות
 מנקומות מפוזרים שנלמדו
 מהם כללים מחודשים**

לכתוב קרא המיעוט כק' שאין בו כ' סכרא
 ומדאינטריק למכתביה ידע' דאיכא שום מיעוטא
 דהא לשתוק מיכ' וע' לא הייתי עשה ק' זה כי
 אם הקל וחומר שיש בו הסכרא לעשותו לא ודאי
 דהייתי שומע דאיכ' שום מיעוטא כק' האחר ולהכי
 אינטריק דק' קרא :

ונראה

דהך ק' השני אית ביה שום
 סכרא לא שבראשון איכא סכר'
 טפי ואי לא הוה כתיב אלף חד קרא הייתי אומר
 דהכתוב למדך שהסכר כך היא והוה ק' של סכר'
 לא האחר וכונת התוספות היא שהייתי עשה ק'
 א' לפי שהאחר אינו ק' ודע שכפ' כינד הרגל כר'
 לכאורה שהם כ' קלי וחמורי דסתרן אהדדי כפי
 הנחתם זל' ועיין בדברי התוספו שם שכתבו שיש
 סכרא בא' יותר מאחר :

עוד

קשה לפי תירוש' זל' שככל מקום
 שעשה התלמוד כך איכא למימר ד'
 דאיכ' סכר' בחד טפי מהאחר א' כמאי האי דכתבו
 התוס' ברה' פרה וכו' כשחיטה ומליקה אין ללמוד
 וכו' כימא דגבי שחיטה ומליקה לא מצינן שום קרא
 דמיעט' ואמרינן דהוה תרי קלי וחמורי דסתרן
 אהדדי ותיקום כל חד וחד אדוכתיה :

ונראה

דכיון דדמו ממש להכי קלי וחמורי
 דשמעתין נראה להם זל' שאין
 לחלק ביניהם כלל :

בכלל

אין דכין ק' וכנין אב מהלכה יש
 ללמוד חידוש מדברי התוס' שם
 ברה' פרה שהיא כשרה וכו' זל' ואין ללמוד בעוף
 כע' ב' שיוכשר

ב'ק רחולין

מתני' כשר כפרה בכלל
 תרי קלי וחמורי דסתרן
 אהדדי וכו' חילקו התוספות בין דינא דההיא
 מתני' לההיא דזבחי' באו' דהתם בולא תותר וכו'
 כל ק' קותר לחבירו וכו' כשתעיין יפה תרא' דלא
 דמי למ' ש' הכא דאי הוה עביר ולא תהא פרה ב'
 כשחיטה דמי לההיא דזבחים וכו' ומ' החילוק
 הוא רב לפי שעושה ולא תותר וכו' שהוא הלמד
 אשר היה כח הק' אשר עשה כתחילה אבל הכא
 ק' הוא ומה עגלה שאינו כתוב בתורה שחיטה
 וכן כפרה אמר' ומה כרה שאין כתוב בה עריפה
 וכיוצא בזה סומכין אמה מצינו ומ' התוספות דאי
 הוה עביר ולא תהא פרה כשחיטה דמי לההיא
 דזבחים היינו טעמא משום דאי הוה עביר הכי לא
 אמר' דקמין אמה מצינו אבל כק' של מקימו' דלא
 מצי' למקחך אמה מצינו הווב' קלי וחמורי דסתרן
 אהדדי אע'ב' דלא היה אומר ולא תהא שחיטה
 וכו' דכלאו הכי דמי לההיא דזבחים והדברים
 כשמים :

ולתירוש'

התוספות שכתבו שיש סכרא
 לעשו' ק' א' יותר מאחר וכו'